

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

8 Φεβρουαρίου 2021

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 466

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 14900

Έγκριση σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ -
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις, ως ισχύουν:

1.1 Του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45).

1.2 Του ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις» (Α' 112).

1.3 Του άρθρου 24 του ν. 4342/2015 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 "Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ", όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 "Για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας" και άλλες διατάξεις» (Α' 143).

1.4 Του ν. 4354/2015 «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» (Α' 176).

1.5 Του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147).

1.6 Του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

1.7 Του άρθρου 90 του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98).

1.8 Του π.δ. 80/2016 «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες» (Α' 145).

1.9 Του π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)» (Α' 160).

1.10 Του π.δ. 147/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης» (Α' 192).

1.11 Του π.δ. 80/2019 «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του Κόμματος της "Νέας Δημοκρατίας" (Ν.Δ.) ως Πρωθυπουργού» (Α' 118).

1.12 Του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

1.13 Του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

1.14 Του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

1.15 Του π.δ. 1/2021 «Αποδοχή παραίτησης Υπουργών, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 1).

1.16 Του π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

2. Τις αποφάσεις:

2.1 Την υπ' αρ. 117036/17-11-2015 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Μεταβίβαση του δικαιώματος υπογραφής "Με εντολή Υπουργού" στο Γενικό Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή» (Β' 2490).

2.2 Την υπ' αρ. 63955/239/8-6-2017 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Συγκρότηση και Ορισμός Μελών Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις» (Υ.Ο.Δ.Δ. 277).

2.3 Την υπ' αρ. 39442/10-4-2018 απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Τροποποίηση της υπ' αρ. 63955/239/8-6-2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 277) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης "Συγκρότηση και Ορισμός Μελών Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις"» (Υ.Ο.Δ.Δ. 223).

2.4 Την υπ' αρ. 54507/22-5-2019 απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Τροποποίηση της υπ' αρ. 63955/239/8-6-2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 277) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης "Συγκρότηση και Ορισμός Μελών Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις"» (Υ.Ο.Δ.Δ. 338).

2.5 Την υπ' αρ. 79595/30-7-2019 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διορισμός μετακλητού Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 507).

3. Το υπ' αρ. 129022/4-12-2020 έγγραφο της Προέδρου της Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις με το οποίο διαβίβασε το σχέδιο της στρατηγικής.

4. Την υπό στοιχεία Γ16/2020 γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

5. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε το σχέδιο Στρατηγικής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, το οποίο προσαρτάται στην παρούσα και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

**Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των
Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων
(2021– 2023)**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

- 2.1 Η περιβαλλοντική πολιτική, η νομοθεσία και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ΠΔΣ
- 2.2 Περιβαλλοντική πολιτική, νομοθεσία και πρωτοβουλίες για τις ΠΔΣ σε εθνικό επίπεδο.
- 2.3 Η Ελλάδα και ΠΔΣ – Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

- 3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση
- 3.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης
- 3.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των ανωτέρω στόχων
- 3.4 Έρευνα Αγοράς
- 3.5 Αναλυτική παρουσίαση ως προς τα επιλεγμένα προϊόντα/υπηρεσίες και τα περιβαλλοντικά κριτήρια

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

- 4.1 Επιτροπή Διοίκησης και παρακολούθησης της Υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης
- 4.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης
- 4.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών
- 4.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Στοιχεία συμβάσεων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών για τα έτη 2015 - 2019

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Κριτήρια για τις Δημόσιες Συμβάσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) ορίζονται¹ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως «η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες».

Οι δημόσιες δαπάνες σε αγαθά, υπηρεσίες και δημόσια έργα αντιπροσωπεύουν περίπου το 14% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ, ήτοι 1,8 τρις ευρώ ετησίως². Οι δαπάνες αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, στις προμήθειες ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού υλικού, συσκευών πληροφορικής, κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ενέργεια, χαρτί, έπιπλα, μεταφορές και υλικά καθαρισμού. Όλα αυτά τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα έργα έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά τη διάρκεια του συνολικού κύκλου ζωής τους, από την παραγωγή, τη χρήση έως και την απόσυρσή τους. Είναι υπεύθυνα για αυξημένες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη ρύπανση, τη μείωση της βιοποικιλότητας και την εξάντληση των φυσικών πόρων.

Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς είναι οι μεγαλύτεροι αγοραστές αγαθών, υπηρεσιών και έργων, και ως εκ τούτου οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν ισχυρό εργαλείο εφαρμογής περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών. Χρησιμοποιώντας την αγοραστική τους δύναμη για να προμηθευτούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μπορεί να συμβάλουν σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο στην επίτευξη εθνικών και διεθνών στόχων βιωσιμότητας και περιβαλλοντικής πολιτικής. Οι στόχοι αυτοί σχετίζονται με τη λελογισμένη χρήση των πόρων μέσω της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής αγαθών στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό αυτής.

Οι ΠΔΣ μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα προώθησης της καινοτομίας, παρέχοντας πραγματικά κίνητρα για την ανάπτυξη πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, οι ΠΔΣ μπορούν να συμβάλουν στην εξοικονόμηση πόρων για τον δημόσιο τομέα, ιδιαίτερα όταν συνεκτιμηθεί το κόστος του κύκλου ζωής του αγαθού, της υπηρεσίας ή του έργου και όχι μόνο η τιμή αγοράς.

Οι ΠΔΣ είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι αναφερόμενες ως Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις μπορούν να οριστούν³ «οι διαδικασίες με τις οποίες οι δημόσιες αρχές προμηθεύονται αγαθά ή αναθέτουν έργα και υπηρεσίες που επιδιώκουν να συνεισφέρουν σε κλειστούς κύκλους ενέργειας και υλικών εντός των αλυσίδων εφοδιασμού, ενώ παράλληλα ελαχιστοποιούνται ή/και αποφεύγονται οι αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες και η δημιουργία αποβλήτων καθ' ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους». Μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην κυκλική οικονομία και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή ενθαρρύνει τον ρόλο αυτό μέσω δράσεων της στις ΠΔΣ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε συναφείς πτυχές, όπως η ανθεκτικότητα και η δυνατότητα επισκευής, και δίνοντας το παράδειγμα στις δικές της προμήθειες⁴.

Ειδικότερα, η σταδιακή εφαρμογή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις αναμένεται να συμβάλλει στα εξής:

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την επιτροπή των Περιφερειών «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος», {SEC(2008) 2124}, {SEC(2008) 2125}, {SEC(2008) 2126}, COM(2008) 400 τελικό, Βρυξέλλες, 16.7.2008

² https://ec.europa.eu/environment/gpp/what_en.htm

³ Public Procurement for a Circular Economy, European Commission, 2017

⁴ Ανακοίνωση COM(2015) 614 final της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία»

- Στη μείωση του ενεργειακού και οικολογικού αποτυπώματος, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- Στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.
- Στη συμβολή στην αειφορική και αποδοτικότερη χρήση των φυσικών πόρων και της ενέργειας.
- Στην προώθηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας.
- Στην εξοικονόμηση δημοσίων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος του κύκλου ζωής.
- Στην τόνωση της ζήτησης των δευτερογενών υλικών, ενισχύοντας την εγχώρια επιχειρηματικότητα, τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες, τις υπηρεσίες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, καθώς και το κυκλικό πρότυπο παραγωγής και κατανάλωσης αντί του γραμμικού.
- Στην ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθητοποίησης για τα θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος, στην αναπαραγωγή και επέκταση του μοντέλου προμηθειών και στον ιδιωτικό τομέα.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

2.1. Η περιβαλλοντική πολιτική, η νομοθεσία και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ΠΔΣ

Α) Η Ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική

Σε διεθνές επίπεδο η περιβαλλοντική πολιτική εστιάζει στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) 2030 και σχετίζεται ιδίως με τον στόχο 6 «Καθαρό νερό και αποχέτευση», τον στόχο 7 «Φθινή και καθαρή ενέργεια», τον στόχο 9 «Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές», τον στόχο 11 «Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες», τον στόχο 12 «Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή», τον στόχο 13 «Δράση για το κλίμα», τον στόχο 14 «Ζωή στο νερό» και τον στόχο 15 «Ζωή στη στεριά».

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε προγράμματα δράσης από τα μέσα της δεκαετίας του 1970. Το τρέχον 7^ο Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα Δράσης, που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Νοέμβριο του 2013, καλύπτει το διάστημα έως και το 2020⁵. Το πρόγραμμα αυτό θέτει εννέα (9) στόχους προτεραιότητας, καθώς και τρόπους δράσης:

1. Προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης.
2. Μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων.
3. Προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία.
4. Μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης μέσω της βελτίωσης της εφαρμογής της.
5. Βελτίωση της βάσης γνώσεων και αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης.
6. Διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εξωτερικού κόστους.
7. Βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών.
8. Ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της Ένωσης.

⁵ Υπ' αρ. 1386/2013/ΕΕ απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας», L 354/171.

9. Αύξηση της αποτελεσματικότητας της Ένωσης, όσον αφορά στην αντιμετώπιση διεθνών περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων⁶.

Επιπλέον, οι ευρωπαϊκοί στόχοι για την κλιματική αλλαγή περιλαμβάνουν:

Α) τους στόχους «Ευρώπη 2020»: Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30%, εάν πληρούνται οι εξής όροι: αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική μας κατανάλωση ενέργειας σε 20% και αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης⁷.

Β) τους στόχους «Ευρώπη 2030»: Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 έως το έτος 2030, αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας στο 32% και επιδίωξη αύξησης της ενεργειακής απόδοσης κατά 32.5%⁸.

Τον Νοέμβριο του 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη μακροπρόθεσμη στρατηγική της για το 2050⁹, ενώ τον Δεκέμβριο του 2019 παρουσίασε την «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»¹⁰ (European Green Deal). Η Πράσινη Συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της ΕΕ για την υλοποίηση του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης¹¹.

Το όραμα της Επιτροπής για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον έως το 2050 καλύπτει σχεδόν όλες τις πολιτικές της ΕΕ και συνάδει με τον στόχο της να συγκρατηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2°C και να συνεχιστούν οι προσπάθειες διατήρησής της στον 1,5 °C. Στοιχείει πλέον στην αύξηση του ενωσιακού στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ως το 2030, τουλάχιστον στο 50 με 55 % σε σύγκριση με το 1990, με υπεύθυνο τρόπο.

Βασικός στόχος του νέου πλαισίου πολιτικής είναι να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη πρωτοπόρων αγορών για κλιματικά ουδέτερα και κυκλικά προϊόντα, εντός και εκτός της ΕΕ.

Σύμφωνα με την «Ευρωπαϊκή πράσινη Συμφωνία»: *«Το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία θα περιλαμβάνει μια πολιτική «βιώσιμων προϊόντων» για τη στήριξη του κυκλικού σχεδιασμού βάσει κοινής μεθοδολογίας και αρχών. Θα δίνει προτεραιότητα στη μείωση και την επανάχρηση των υλικών πριν από την ανακύκλωσή τους. Θα προάγει νέα επιχειρηματικά μοντέλα και θα ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για την πρόληψη της διάθεσης στην αγορά της ΕΕ επιβλαβών για το περιβάλλον προϊόντων. Επίσης θα ενισχύει τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού.*

Οι δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα και να διασφαλίσουν τον οικολογικό χαρακτήρα των προμηθειών τους. Η Επιτροπή θα προτείνει περαιτέρω νομοθεσία και καθοδήγηση για οικολογικές δημόσιες προμήθειες.»

Β) Περιβαλλοντική διάσταση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων

Το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις (Οδηγίες 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, L 94/65¹² και 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, L 94/243¹³) παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες στη διαδικασία επιλογής προμηθειών ή υπηρεσιών. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης, καθώς και κατά την εκτέλεση αυτής. Στόχος των κανόνων περί

⁶ <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/7eap/el.pdf>

⁷ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020_el

⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en

⁹ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_el

¹⁰ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»

¹¹ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32014L0024>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32014L0025>

αποκλεισμού και επιλογής είναι να διασφαλίζεται ελάχιστο επίπεδο συμμόρφωσης των αναδόχων και των υπεργολάβων με την περιβαλλοντική νομοθεσία. Διατίθενται τεχνικές όπως: α) η κοστολόγηση του κύκλου ζωής, β) ο προσδιορισμός βιώσιμων διαδικασιών παραγωγής και γ) η χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων ανάθεσης (πράσινα κριτήρια, οικολογικά πρότυπα, πρότυπα διασφάλισης συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης), που συνδράμουν τις αναθέτουσες αρχές στον εντοπισμό των περιβαλλοντικά αρτιότερων προσφορών.

Γ) Κυκλική διάσταση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων

Στα κριτήρια που προτείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα κράτη - μέλη, προκειμένου να γίνουν οι δημόσιες προμήθειες πράσινες¹⁴, συμπεριλαμβάνονται τρία στοιχεία, τα οποία ενσωματώνουν βασικές αρχές της κυκλικής οικονομίας:

- 1) Εστίαση στην παροχή υπηρεσιών και λιγότερο στην προμήθεια αγαθών.
- 2) Εστίαση στον (οικο)σχεδιασμό των προϊόντων, στις φάσεις χρήσης τους και στο τέλος του κύκλου ζωής τους.
- 3) Εστίαση στον διάλογο με την αγορά.

Στο ίδιο κείμενο συνδέεται η αντιμετώπιση των κυριότερων πηγών εκπομπών ρύπων με τις ΠΔΣ ειδικότερα στον διαμοιρασμό ηλεκτρικού εξοπλισμού και οχημάτων, στη μείωση της απώλειας τροφίμων, σε αναζωογονητικές και υγιεινές τροφικές αλυσίδες, στα παθητικά κτίρια, στον αστικό σχεδιασμό και στις ΑΠΕ.

Δ) Τομεακή νομοθεσία

Η ειδική ανά τομέα νομοθεσία της ΕΕ¹⁵ δημιουργεί δεσμευτικές υποχρεώσεις σχετικά με την προμήθεια ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών, καθορίζοντας, για παράδειγμα, ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, τα οποία πρέπει να τηρούνται. Επί του παρόντος, εφαρμόζονται δεσμευτικές διατάξεις, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς:

- Στον εξοπλισμό γραφείου τεχνολογιών πληροφορικής – Τα προϊόντα τεχνολογιών πληροφορικής που προμηθεύονται οι αρχές της κεντρικής δημόσιας διοίκησης πρέπει να πληρούν τις πιο πρόσφατες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που προβλέπονται στον κανονισμό για το ενωσιακό σήμα EnergyStar (υπ' αρ. (ΕΚ) 106/2008 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου, L 39/1)¹⁶.
  - Στα οχήματα οδικών μεταφορών – Όλες οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ενέργεια που χρησιμοποιείται για λειτουργικούς σκοπούς, καθώς και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οχημάτων στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων. Επίσης, υπάρχει κοινή μεθοδολογία για τον υπολογισμό του λειτουργικού κόστους καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους και τίθενται ελάχιστα ποσοστά προμηθειών καθαρών οχημάτων για το διάστημα μέχρι το 2025 και μέχρι το 2030 (Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών, L 120/5, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 της 20ης Ιουνίου 2019, L 188/116¹⁷). Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η Νομοθεσία για την Ηλεκτροκίνηση Ν. 4710/2020 ΦΕΚ 142 Α' με σκοπό : α) την επέκταση της χρήσης των οχημάτων χαμηλών και μηδενικών εκπομπών, β) την ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης, ιδίως δημοσίως προσβάσιμων, γ) την διαμόρφωση ρυθμιστικού πλαισίου για την αγορά ηλεκτροκίνησης.

¹⁴ “Green Public Procurement and the EU Action Plan for the Circular Economy”, DG for Internal Policies, Study for the ENVI Committee, European Parliament, 2017

¹⁵ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_el.pdf

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0106&from=EN>

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0033-20190801>

- Στα κτίρια – Στα δημόσια κτίρια εφαρμόζονται ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, τα οποία καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο βάσει κοινής μεθοδολογίας της ΕΕ¹⁸.
- **Στη χρήση πλαστικών προϊόντων** - Με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 20 του Ν.4736/2020 ΦΕΚ 200 Α') εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας(ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον (L 155) και θεσπίζονται μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση του αντικτύπου ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ιδίως στο υδάτινο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, καθώς και την προώθηση της μετάβασης στην κυκλική οικονομία με καινοτόμα και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, προϊόντα και υλικά, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομίας και την αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Στο άρθρο 19 καθορίζονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των άρθρων 1- 18 του εν λόγω Νόμου.

Ε) Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ΠΔΣ

Το 2003 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την υιοθέτηση της Ολοκληρωμένης Πολιτικής Προϊόντων (ΟΠΠ)¹⁹ ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη στην ΕΕ, κάλεσε τα κράτη - μέλη να καταρτίσουν Εθνικά Σχέδια Δράσης (ΕΣΔ). Αναλυτικά περιοδικά στοιχεία για τα ΕΣΔ των κρατών μελών παρουσιάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους παρακάτω συνδέσμους:

- (National GPP Action Plans (policies and guidelines) 2020. Διαθέσιμο διαδικτυακά: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/200311_GPP_NAPs_March_2020.pdf
- UPDATE ON GPP ACTIVITIES BY MEMBERS OF THE GPP ADVISORY GROUP.2018. Διαθέσιμο διαδικτυακά: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/copenhagen_12-13_june_2018/180611_Update_GPP_Member_States.pdf
- UPDATE ON GPP ACTIVITIES BY MEMBERS OF THE GPP ADVISORY GROUP.2018. Διαθέσιμο διαδικτυακά: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/190110_Update%20GPP%20Member%20States.pdf

Βασική κατεύθυνση στα κράτη – μέλη για την κατάρτιση και υλοποίηση του σχεδίου δράσης για τις ΠΔΣ έδωσε η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» (COM/2008/400 τελικό) και τα συνοδευτικά αυτής²⁰²¹²²²³. Η εν λόγω ανακοίνωση έχει ως γενικό στόχο την παροχή κατευθύνσεων για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις καταναλωτικές συνήθειες του δημοσίου τομέα και για τη χρήση ΠΔΣ, προκειμένου να προωθηθεί η καινοτομία στον τομέα των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι ειδικοί στόχοι της Επιτροπής συνίστανται στην άρση των εμποδίων στα οποία προσκρούει η υιοθέτηση των ΠΔΣ και αφορούν:

¹⁸ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-performance-of-buildings>

¹⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων - Οικοδομώντας στην συνεκτίμηση του περιβαλλοντικού κύκλου ζωής - COM/2003/0302 τελικό

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0400&qid=1551116955547&from=EN>

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2124&qid=1551115815809&from=EN>

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2125&qid=1551115815809&from=EN>

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2126&qid=1551115815809&from=EN>

- Στον καθορισμό της διαδικασίας θέσπισης κοινών κριτηρίων για τις ΠΔΣ,
- Στην ενημέρωση για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων,
- Στην κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών,
- Στην πολιτική υποστήριξη με τον καθορισμό πολιτικού στόχου συναρτώμενου με δείκτες και την εξασφάλιση μετέπειτα παρακολούθησης.

Για την προώθηση των ΠΔΣ υποστηρίχτηκε η θέσπιση ενιαίας δέσμης κριτηρίων, η οποία περιορίζει σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για τους οικονομικούς φορείς και τις αναθέτουσες αρχές που συνάπτουν ΠΔΣ. Τα κοινά κριτήρια για τις ΠΔΣ είναι ιδιαίτερα επωφελή, τόσο για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός κράτη - μέλη, όσο και για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (με περιορισμένες δυνατότητες να χειρίζονται ποικίλες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων). Έχουν καθοριστεί πράσινα κριτήρια για την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, τα οποία μπορούν να ενσωματωθούν απευθείας στα τεύχη προκήρυξης των σχετικών διαγωνισμών. Τα εν λόγω κριτήρια για τις ΠΔΣ αναθεωρούνται και επικαιροποιούνται τακτικά, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τα προϊόντα, τις νέες τεχνολογίες, τις εξελίξεις στην αγορά και τις αλλαγές στη νομοθεσία. Τα περισσότερα κριτήρια είναι διαθέσιμα σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Υπάρχει επίσης σχετικό εκπαιδευτικό βοήθημα (Training Toolkit)²⁴.

Τα πράσινα κριτήρια της ΕΕ βασίστηκαν σε υφιστάμενα ευρωπαϊκά και εθνικά κριτήρια χορήγησης του οικολογικού σήματος, κατά περίπτωση, καθώς και σε στοιχεία από φορείς της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών. Εκπονήθηκαν από ομάδα εμπειρογνομόνων, στην οποία συμμετείχαν αντιπρόσωποι των κρατών - μελών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΠΔΣ. Στα καθορισθέντα κριτήρια γίνεται διάκριση μεταξύ «στοιχειωδών» και «αναλυτικών» κριτηρίων. Τα «στοιχειώδη» κριτήρια έχουν καταρτιστεί για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της διαδικασίας, καθώς επικεντρώνονται στα κύρια πεδία περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός προϊόντος και αποβλέπουν στην ελαχιστοποίηση του διοικητικού κόστους για τις επιχειρήσεις. Τα «αναλυτικά» κριτήρια λαμβάνουν υπόψη περισσότερες πτυχές ή υψηλότερα επίπεδα των περιβαλλοντικών επιδόσεων και μπορούν να χρησιμοποιούνται από αναθέτουσες αρχές που επιθυμούν να στηρίξουν περαιτέρω την επίτευξη των στόχων για το περιβάλλον και την καινοτομία. Δεδομένου ότι τα «στοιχειώδη» κριτήρια αποτελούν το θεμέλιο των «αναλυτικών» κριτηρίων, η διάκριση που γίνεται μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών αντικατοπτρίζει διαφορές όσον αφορά στον βαθμό φιλοδοξίας για τα πράσινα προϊόντα και τη διαθεσιμότητά τους, ενώ αμφότερες οι κατηγορίες αποσκοπούν στην εξέλιξη των αγορών προς την ίδια κατεύθυνση. Μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη» αν έχει ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί τα «στοιχειώδη» κριτήρια ΠΔΣ.

Για την εκτίμηση του βαθμού υιοθέτησης των ΠΔΣ είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες με γνώμονα τις επιπτώσεις.

Οι κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών και τα πράσινα κριτήρια αυτών παρουσιάζονται αναλυτικά στη σχετική ιστοσελίδα της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

2.2 Περιβαλλοντική πολιτική, νομοθεσία και πρωτοβουλίες για τις ΠΔΣ σε εθνικό επίπεδο

Οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών» (Α' 147). Κυριότερα άρθρα για την προώθηση της εφαρμογής των ΠΔΣ είναι το άρθρο 55 με τίτλο «Σήματα» (άρθρο 43 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), το άρθρο 82 με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 62 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», το άρθρο 87 με τίτλο «Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 68 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», το άρθρο 283 με τίτλο «Σήματα (άρθρο 61 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», το άρθρο 309 με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 81 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» και το άρθρο 312 με τίτλο «Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 83 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)».

²⁵ http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

Ως προς τις τομεακές πολιτικές, σημειώνεται ότι έχουν εκδοθεί το 4ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (υπ' αρ. ΔΕΠΕΑ/Γ/οικ. 171872/2.3.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Β' 1001), σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4342/2015 (Α' 143) με τον οποίο έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2012/27/ΕΕ καθώς και το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (υπ' αρ. 4/31.12.2019 απόφαση του ΚΥΣΟΙΠ, Β' 4893), η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία²⁵ και η Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Επιπλέον, περιλαμβάνονται δράσεις για τις ΠΔΣ στην Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις.

Η θέσπιση πράσινων κριτηρίων για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών συνδέεται με την ύπαρξη ειδικού νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, εκκινώντας από τα έργα και τις μελέτες και καταλήγοντας στην προώθηση του αειφορικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης.

Προς την κατεύθυνση αυτή προβλέπεται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με ένα πλέγμα διατάξεων²⁶, η προώθηση πράσινων βιώσιμων πρακτικών, όπως η απονομή του οικολογικού σήματος της ΕΕ (EU ECOLABEL) για προϊόντα και υπηρεσίες και, επιπλέον, υποστηρίζεται η εφαρμογή των Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης²⁷ στις επιχειρήσεις (Οικολογική Διαχείριση και Έλεγχος της ΕΕ – EMAS).

Για την εφαρμογή των διατάξεων για την προώθηση των ΠΔΣ έχουν εκδοθεί οι εξής υπουργικές αποφάσεις: η υπ' αρ. 63955/08-06-2017 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 277), η υπ' αρ. 39442/10-04-2018 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 223), η υπ' αρ. 54507/22-05-2019 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 338) και η υπ' αρ. 129059/12-12-2019 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 1090). Οι αποφάσεις αυτές προβλέπουν τη συγκρότηση, τη σύνθεση και το έργο Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Για την υποβολή του έργου της Επιτροπής έχουν συσταθεί Ομάδες Εργασίας με τις υπό στοιχεία Π1/1070/3.3.2011 (ΑΔΑ: 4Α11Φ-2Σ) και 7182/22.1.2018 (ΑΔΑ: ΩΘΝΠ465ΧΙ8-0Τ3) αποφάσεις.

Συγκεκριμένα η Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, αποτελείται από έντεκα μέλη, που εκπροσωπούν το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Πρόεδρος και 2 μέλη), το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Αντιπρόεδρος και ένα μέλος), το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (δύο μέλη), το Υπουργείο Εσωτερικών (ένα μέλος), το Υπουργείο Υγείας (ένα μέλος) και την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (δύο μέλη). Ως επισπεύδουσα υπηρεσία για τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, βάσει των ρυθμίσεων της ενωσιακής νομοθεσίας, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι, κατά κύριο λόγο, οι εξής:

- Η εκπόνηση σχεδίου δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και η υποβολή προτάσεων για τη χάραξη εθνικής πολιτικής.

²⁵ <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=R7N5HFvj2dM%3d&tabid=37&language=el-GR>

²⁶ <http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%91%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7>

²⁷ <http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1>

- Η επιλογή προϊόντων, υπηρεσιών και έργων στα οποία εφαρμόζονται περιβαλλοντικά κριτήρια.
- Η εξέταση σύνταξης περιβαλλοντικών κριτηρίων ή υιοθέτησης των πράσινων κριτηρίων της ΕΕ.
- Η έγκαιρη ενημέρωση των εμπλεκόμενων, όπως των αναθέτουσων αρχών και των οικονομικών φορέων της χώρας.
- Η αξιολόγηση, η παρακολούθηση της εφαρμογής και η επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης,
- Η εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,
- Η εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία για την ανάθεση μελετών, την οργάνωση ή τη συμμετοχή σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, την πρόσκληση ειδικών εμπειρογνομόνων και επιστημόνων με σκοπό την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη της και τη συγκρότηση σε κάθε αρμόδιο υπουργείο επιμέρους ομάδων εργασίας για την παροχή συνδρομής στο έργο της Επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητας των εμπλεκόμενων Υπουργείων.

Η ανωτέρω Επιτροπή εισηγήθηκε το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης, το οποίο συντάχθηκε κατά τρόπο ώστε να βοηθήσει μεσοπρόθεσμα τον δημόσιο τομέα να σχεδιάσει και να εφαρμόσει επιτυχώς τις ΠΔΣ. Παράλληλα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης ενδιαφέρει και τον ιδιωτικό τομέα, αφού βοηθάει τους οικονομικούς φορείς, και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, να κατανοήσουν καλύτερα τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις που ενσωματώνονται σταδιακά στις δημόσιες συμβάσεις.

2.3 Ελλάδα και ΠΔΣ – Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης

Η πρώτη αναφορά της ελληνικής νομοθεσίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων έγινε το 2010, και συγκεκριμένα στο άρθρο 18 του ν. 3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις» (Α' 95), το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του ν. 4342/2015 (Α' 143).

Σχετικά με τις δράσεις για ΠΔΣ σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, πραγματοποιούνται αξιοσημείωτες δράσεις από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με άλλους φορείς και μέσα στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στον τομέα της βιώσιμης και της πράσινης ανάπτυξης, (Interreg MED, Life, Σύμφωνο των Δημάρχων, Πράσινο Ταμείο κ.λπ.). Εφαρμογές σε συγκεκριμένες κατηγορίες, όπως ο οδικός φωτισμός και η εξοικονόμηση ενέργειας, έχουν προηγηθεί και υλοποιούνται μέσω ποικίλων δράσεων σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως η συνεργασία του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων^{28,29} και το Πρόγραμμα Jessica. Επίσης, έχει ξεκινήσει η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της χρηματοδότησης του προγράμματος «εξοικονομώ».

Σε εθνικό επίπεδο, χάρη σε ένα ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς ένα πιο διαφανές, οικονομικά αποδοτικό και φιλικό προς τις επιχειρήσεις σύστημα δημοσίων συμβάσεων. Ο ν. 4412/2016 και η υποχρεωτική εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών, την παροχή υπηρεσιών και τα δημόσια έργα

²⁸ http://www.cres.gr/kape/news/deltia/deltio_typou_alex_orest.htm

²⁹ <http://www.cres.gr/kape/pdf/press/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%A9%CE%9D%20-%20%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A6%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3.pdf>

οδήγησαν σε εκσυγχρονισμό και απλοποίηση των διαδικασιών. Η εφαρμογή των κεντρικών αγορών μέσω των Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών (ΕΚΑΑ) ξεκίνησε το 2017 και εξελίσσεται συστηματικά. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις (2016) έχει θέσει τον οδικό χάρτη και αναφέρεται ρητά σε δράσεις για τις ΠΔΣ.

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ως Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών έχει ήδη από το 2017 υιοθετήσει πράσινα κριτήρια στις τεχνικές προδιαγραφές μίας σειράς προϊόντων, για τα οποία συνήψε Συμφωνίες Πλαίσιο Τα προϊόντα αυτά ήταν: φωτοαντιγραφικό χαρτί, Η/Υ και οθόνες, ενεργειακά αποδοτικά κλιματιστικά μηχανήματα, λαμπτήρες led εσωτερικού φωτισμού, έπιπλα γραφείου, καθώς και ελαστικά επίσωτρα αυτοκινήτων, φορητών και λεωφορείων, συνολικής αξίας 87.250.762,68 ευρώ. Επίσης, πράσινα κριτήρια έχουν ενσωματωθεί στις Συμφωνίες Πλαίσιο που έχουν ήδη σχεδιαστεί για εξοπλισμό απεικόνισης, ιδίως για πολυμηχανήματα, εκτυπωτές και σαρωτές. Οι παραπάνω Συμφωνίες Πλαίσιο αφορούσαν στις ανάγκες κεντρικών κυβερνητικών αρχών (Υπουργείων, Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας), τόσο στην περιοχή της Αττικής, όσο και σε πανελλήνια γεωγραφική κατανομή, με αποτέλεσμα οι αρχές αυτές να είναι ήδη ευαισθητοποιημένες στα θέματα των ΠΔΣ.

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων έχει επίσης προωθήσει τις ΠΔΣ στις αναθέτουσες αρχές στην Ελλάδα ως εταίρος του συγχρηματοδοτούμενου έργου GRASPINNO (InterregMED 2014-2021), τριετούς διάρκειας (2016 -2019). Το έργο GRASPINNO αφορά σε πράσινες δημόσιες συμβάσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων και στο πλαίσιο αυτό για την προώθηση των ΠΔΣ και των δράσεων του έργου διενεργήθηκαν επτά ενημερωτικές εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα, και συγκεκριμένα δύο εκδηλώσεις στην Αθήνα και από μία εκδήλωση σε Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Καρδίτσα, Μυτιλήνη, και Ηράκλειο Κρήτης. Για την επόμενη τριετία (2020-2023) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων συμμετέχει ως εταίρος στο οριζόντιο πρόγραμμα του InterregMED για την πράσινη ανάπτυξη με στόχο να παρακολουθεί και να κεφαλαιοποιεί τα αποτελέσματα των δράσεων και τις εξελίξεις στον τομέα αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Όσον αφορά στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των έργων, των μελετών και των τεχνικών υπηρεσιών, είναι γνωστό ότι στη χώρα μας εφαρμόζεται ειδικό νομοθετικό πλαίσιο, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της προώθησης του βιώσιμου σχεδιασμού και της ανάπτυξης. Στην κατεύθυνση αυτή, προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με ένα πλέγμα νομοθετικών διατάξεων.

Τόσο στη φάση της μελέτης όσο και στις φάσεις της κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης δημοσίων έργων έχουν υιοθετηθεί βέλτιστες πρακτικές “οικολογικού σχεδιασμού”, οι αρχές του οποίου περιλαμβάνουν συνοπτικά και ενδεικτικά (α) τη βελτιστοποίηση της χωροθέτησης και σχεδιασμού, (β) την κατάλληλη επιλογή υλικών και την προτίμηση της χρήσης φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, (γ) την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων, (δ) την προστασία και τη διατήρηση των υδάτινων πόρων, (ε) την προώθηση της περιβαλλοντικής ποιότητας και (στ) τη βελτιστοποίηση των πρακτικών λειτουργίας και συντήρησης.

Η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων ολοκληρώνεται με την έκδοση Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), με την οποία επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, οι όροι αυτοί αφορούν στη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά. Επίσης, επιβάλλονται αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα.

Οι όροι αφορούν, κατά σειρά προτεραιότητας, στην αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων και στην επανόρθωση ή αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Αν, παρά την εφαρμογή όλων των ανωτέρω όρων, διαπιστώνονται επιπτώσεις στο περιβάλλον και εφόσον αυτές αξιολογηθούν ως σημαντικές,

δύναται να επιβάλλονται συμπληρωματικά αντισταθμιστικά μέτρα ή και τέλη κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 4014/2011 (Α' 209).

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση υλοποιείται μέσω σύγχρονων διαδικασιών και βελτιωμένης ποιότητας περιβαλλοντικών μελετών, λόγω θέσπισης προδιαγραφών ανά είδος έργου και κατηγορία μελέτης. Σε κάθε περίπτωση, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης των διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους του έργου ή της δραστηριότητας.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι όλη η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης γίνεται ηλεκτρονικά και κάθε έργο ή δραστηριότητα λαμβάνει αυτόματα έναν μοναδικό χαρακτηριστικό αριθμό που καλείται «Περιβαλλοντική Ταυτότητα», η οποία το συνοδεύει σε όλη τη διάρκεια ζωής του και σε αυτήν συμπεριλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν στις περιβαλλοντικές «επιδόσεις» του έργου ή της δραστηριότητας, όπως επιβληθέντα πρόστιμα, διοικητικές κυρώσεις, εκθέσεις επιθεωρήσεων και μετρήσεις εκπομπών.

Πέραν των ανωτέρω που προβλέπονται από την υφιστάμενη εθνική νομοθεσία, στο πλαίσιο διαγωνισμών δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών είναι ζητούμενο η περαιτέρω διαδικασία «πρασινίσματος» με τη χρήση επιπλέον περιβαλλοντικών και πράσινων κριτηρίων και για τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει αποτυπωθεί στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων και μελετών της ΕΑΑΔΗΣΥ και πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 22 των διακηρύξεων έργων με τίτλο «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής», με ιδιαίτερη αναφορά στην παρ. 22.Ε. και στο άρθρο 19 των διακηρύξεων μελετών με τίτλο «Κριτήρια επιλογής» με ιδιαίτερη αναφορά στην παρ. 19.4 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» η δυνατότητα προαιρετικής επιλογής. Η προαναφερόμενη παρ. 22.Ε. εφαρμόζεται με τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής και συμπληρώνεται, εφόσον προβλέπεται, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 ν. 4412/2016).

Στο άρθρο 82 του ν. 4412/2016 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» αναφέρονται τα πιστοποιητικά που αφορούν σε πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης που δύναται οι αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς στο πλαίσιο ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης.

Έως σήμερα, σύμφωνα με στοιχεία του ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα, σε πολλούς διαγωνισμούς έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών γίνεται χρήση του προαναφερόμενου κριτηρίου επιλογής που αφορά στα «πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης».

Επίσης, προωθείται ενεργά η υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος (EU Ecolabel) για προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν μικρότερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Τα προϊόντα/ υπηρεσίες³⁰ στις οποίες είχε απονεμηθεί το οικολογικό σήμα έως και το έτος 2019 παρουσιάζονται σε πίνακα στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ.

Αναφορικά με το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου (Eco Management and Audit Scheme – EMAS³¹), στη χώρα μας υπάρχουν πέντε εταιρείες – επαληθευτές περιβάλλοντος

³⁰ <http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%95%CE%95-EU-Ecolabel>

³¹ <http://www.ypeka.gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%95%CE%95-EU-Ecolabel>

διαπιστευμένες από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ). Στο Μητρώο EMAS είναι καταχωρημένοι 36 οργανισμοί με 1.333 εγκαταστάσεις.

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση

Για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις ΠΔΣ υιοθετήθηκε σε πρώτο επίπεδο η μεθοδολογία που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement»), δηλαδή βαθμιαία προσέγγιση και επιλογή ενός περιορισμένου αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τρεις βασικούς παράγοντες: α) τον δημοσιονομικό αντίκτυπο, β) τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και γ) το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.

Για την εκτίμηση του δημοσιονομικού αντίκτυπου και κατά συνέπεια του δυναμικού επίδρασης στην αγορά αξιοποιήθηκαν στοιχεία που αντλήθηκαν από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) και το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ). Συγκεκριμένα, αξιοποιήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία τους και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) για τα έτη 2015 έως 2019.

Σε δεύτερο επίπεδο προς την κατεύθυνση της επιλογής των ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, κρίθηκε σκόπιμο να ληφθούν υπόψη και άλλοι δευτερεύοντες παράγοντες όπως:

- η διαθεσιμότητα στην αγορά των περιβαλλοντικά προτιμότερων εναλλακτικών λύσεων
- η ύπαρξη καταρτισμένων κριτηρίων και η σχετική ευκολία επαλήθευσης αυτών
- τα θέματα κόστους
- η δυνατότητα ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- οι πρακτικές πτυχές, όπως αν υπάρχουν σημαντικές συμβάσεις που πρόκειται να ανανεωθούν ή αν διενεργήθηκαν στο παρελθόν διαγωνισμοί με περιβαλλοντικά κριτήρια.

Επίσης, λήφθηκε υπόψη η από 1-4-2019 έκθεση της ομάδας εργασίας, που συγκροτήθηκε στο τέως Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης για την υποβολή του έργου της Επιτροπής, η οποία εκπόνησε μία μελέτη – πρόταση για την επιλογή και την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών στα οποία θα μπορούσαν να εφαρμοστούν περιβαλλοντικά κριτήρια.

Επιπλέον, για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης λήφθηκαν υπόψη εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πολιτικές σχετικές με το περιβάλλον, ιδίως:

- Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) της Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών.
- Το τρέχον 7^ο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Πολιτικής της ΕΕ για το διάστημα μέχρι το έτος 2020
- Οι Στόχοι «Ευρώπη 2030»
- Η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική της ΕΕ για το 2050 και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία³²
- Το νέο Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία³³
- Η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική
- Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις

[%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1/%CE%A3%CF%8D%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%95%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85-EMAS](#)

³² Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή πράσινη Συμφωνία»

³³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-1aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF

- Η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία
- Το 4^ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης
- Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) -(υπ' αρ. 4/23.12.2019 απόφαση ΚΥΣΟΙΠ, Β' 4893)

3.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Οι γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των ΠΔΣ είναι:

- 1) Η καθιέρωση και η εφαρμογή ενός στοιχειώδους επιπέδου υιοθέτησης πράσινων κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.
- 2) Η σταδιακή αύξηση της προμήθειας πράσινων προϊόντων και παροχής πράσινων υπηρεσιών στη διάρκεια της επόμενης τριετίας σε καθορισμένους τομείς αγαθών, υπηρεσιών και έργων.
- 3) Η ευρύτερη ενσωμάτωση της εκτίμησης του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων στις δημόσιες συμβάσεις.
- 4) Η διάδοση του περιβαλλοντικού και του οικονομικού οφέλους που αποφέρουν οι ΠΔΣ.
- 5) Η ενεργή συμμετοχή των εμπλεκόμενων, όπως των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων, στη διαδικασία των ΠΔΣ.
- 6) Η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και η επικαιροποίησή τους για τη βέλτιστη εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και την προσαρμογή αυτού στα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή δεδομένα στο πεδίο αυτό.

3.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των ανωτέρω στόχων

Η ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων πραγματοποιείται στη βάση συγκεκριμένων κανόνων που προσδιορίζουν τα κριτήρια ανάθεσης κατά τη διαδικασία επιλογής οικονομικών φορέων και τα οποία αποτυπώνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Ειδικότερα, προβλέπεται στο άρθρο 86 του ν. 4412/2016, με το οποίο ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ως βασικό κριτήριο ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Για την εφαρμογή του παρόντος κριτηρίου εφαρμόζονται επιμέρους κριτήρια με την προϋπόθεση ότι τα κριτήρια αυτά:

- Συνδέονται με το αντικείμενο της Σύμβασης (άρθρο 86 παρ. 8).
- Θέτουν εύλογους περιορισμούς στην ελευθερία επιλογής κάθε αναθέτουσας αρχής και διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού (άρθρο 86 παρ. 9).
- Ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων (αιτιολογική σκέψη 90 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).
- Βασίζονται στα προβλεπόμενα από την Κατευθυντήρια Οδηγία 11 της ΕΑΑΔΗΣΥ.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να εξειδικεύει το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς:

- Είτε βάσει τιμής (ισχύον κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, μειοδοσία),
- είτε βάσει κόστους (με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν. 4412/2016),
- και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή και κοινωνικών, που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης.

Στα κριτήρια αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται ιδίως η ποιότητα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, η εμπορία και οι σχετικοί όροι (άρθρο 86 του ν. 4412/2016).

Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης (παρ. 9 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016).

Στην κατεύθυνση της υποβοήθησης των αναθετουσών αρχών μπορεί να εκδοθούν οι εγκύκλιοι των παρ. 15 και 16 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 για τη στάθμιση των επί μέρους κριτηρίων ανάθεσης και τους συντελεστές βαρύτητάς τους και οι αποφάσεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 87, για τους τρόπους προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής. Η ενσωμάτωση πράσινων κριτηρίων στη διαμόρφωση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη τιμής και η κοστολόγηση του κύκλου ζωής είναι ουσιαστικό μέσο εφαρμογής πράσινων δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχοντας θέσει ως προτεραιότητα την προώθηση των ΠΔΣ, προχώρησε ήδη από το έτος 2008, στη σύνταξη πράσινων κριτηρίων για διάφορες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών, σε συνεργασία με τα κράτη - μέλη. Το εγχείρημα αυτό αποσκοπούσε στην επίτευξη καλής ισορροπίας μεταξύ περιβαλλοντικών επιδόσεων, εκτιμήσεων κόστους, διαθεσιμότητας στην αγορά και ευκολίας επαλήθευσης, ώστε οι αναθέτουσες αρχές να μπορούν να χρησιμοποιήσουν επιμέρους κριτήρια με περιβαλλοντικό χαρακτήρα.

Με το σκεπτικό ότι τα κριτήρια που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη πρέπει να είναι παρόμοια, ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση της ενιαίας αγοράς και η μείωση των πρακτικών αθέμιτου ανταγωνισμού σε επίπεδο Ε.Ε., αναπτύχθηκαν περισσότερα από είκοσι κοινά πράσινα κριτήρια, προσδοκώντας δευτερευόντως στη διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών, αλλά και στη μείωση του διοικητικού φόρτου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι τομείς προτεραιότητας, για την εφαρμογή των πράσινων κριτηρίων, επελέγησαν με ανάλυση πολλαπλών κριτηρίων, όπως η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τα κόστη δημοσίων δαπανών, ο ενδεχόμενος αντίκτυπος στους προμηθευτές, η πολιτική ευαισθησία, η ύπαρξη άλλων σχετικών και εύχρηστων κριτηρίων, η διαθεσιμότητα της αγοράς και η οικονομική αποτελεσματικότητα.

Τα κριτήρια όπως αποτυπώνονται στη σχετική ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) ενημερώνονται τακτικά και αφορούν στις ομάδες που ακολουθούν, σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση (30.07.2020):

1. Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού εσωτερικών χώρων.
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες.
3. Χαρτί φωτοαντιγραφικό και γραφής.
4. Κέντρα δεδομένων, αίθουσες διακομιστών και υπηρεσίες cloud.
5. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ).
6. Ηλεκτρική ενέργεια.
7. Τρόφιμα, υπηρεσίες τροφοδοσίας και μηχανήματα αυτόματης πώλησης.
8. Έπιπλα.
9. Εξοπλισμός απεικόνισης, αναλώσιμα και υπηρεσίες εκτύπωσης.
10. Σχεδιασμός, κατασκευή και διαχείριση κτηρίων, γραφείων.
11. Χρώματα, βερνίκια και υλικά οριζόντιας σήμανσης οδών.
12. Συντήρηση δημοσίων χώρων
13. Σχεδιασμός, κατασκευή και συντήρηση οδών.
14. Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας.
15. Οδικές μεταφορές.
16. Βρύσες κουζίνας και μπάνιου.

17. Προϊόντα και υπηρεσίες κλωστοϋφαντουργίας.
18. Αποχωρητήρια και ουρητήρια με καταιονισμό νερού.
19. Υποδομές επεξεργασίας λυμάτων.
20. Υδρονικοί θερμαντήρες.

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 4412/2016, όταν οι αναθέτουσες αρχές σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά συμμορφώνονται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Οι απαιτήσεις σήματος αφορούν αποκλειστικά στα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι κατάλληλες για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης.
- β) Οι απαιτήσεις σήματος βασίζονται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις.
- γ) Τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων κρατικών οργανισμών καταναλωτών, κοινωνικών εταίρων, κατασκευαστών, διανομέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων.
- δ) Τα σήματα είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- ε) Οι απαιτήσεις σήματος καθορίζονται από τρίτο μέρος (third party), επί του οποίου ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει αίτηση για το σήμα, δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Ένας τρόπος αξιοποίησής τους είναι η χρησιμοποίηση ορισμένων κριτηρίων οικολογικών σημάτων ως ελάχιστων απαιτήσεων στις προδιαγραφές και κατόπιν, στο στάδιο της αξιολόγησης, η απονομή μορίων στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που συμμορφώνονται με τα περισσότερα από τα συναφή κριτήρια οικολογικών σημάτων.

Η αναθέτουσα αρχή δεν επιτρέπεται να απαιτεί από τους προσφέροντες να διαθέτουν συγκεκριμένη πιστοποίηση ή συγκεκριμένο σήμα στο στάδιο της ανάθεσης, χωρίς να προβλέπει και τα ισόδυναμα αυτών. Αντιθέτως, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να λάβει υπόψη και οποιοδήποτε άλλο μέσο απόδειξης της ανταπόκρισης στα κριτήρια στα οποία βασίζονται οι προσφέροντες.

Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ΣΠΔ) μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως αποδεικτικό μέσο κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης στα κριτήρια ανάθεσης και τη βαθμολόγηση. Στο στάδιο της ανάθεσης, μια προσφορά που προτείνει την εφαρμογή ορισμένων μέτρων βάσει ενός ΣΠΔ μπορεί να θεωρηθεί ουσιώδης. Είναι σημαντικό η αναθέτουσα αρχή να διασφαλίσει την αποφυγή επικαλύψεων με αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο στάδιο της επιλογής.

3.4 Έρευνα αγοράς

Δεδομένου ότι η υιοθέτηση των ΠΔΣ απαιτεί κατά γενικό κανόνα βαθμιαία προσέγγιση και η επιλογή ενός μικρού αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, στις οποίες θα επικεντρωθούν αρχικά οι ΠΔΣ, είναι η μέθοδος που προτείνεται από την ΕΕ, για το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης επιλέχθηκαν δεκαπέντε κατηγορίες προϊόντων/ υπηρεσιών/ δημοσίων έργων, οκτώ από τις οποίες είναι δεσμευτικής εφαρμογής.

Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν οι εξής κατηγορίες με δεσμευτική εφαρμογή:

1. Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες

3. Εξοπλισμός απεικόνισης
4. Εσωτερικός φωτισμός – λαμπτήρες LED
5. Κλιματιστικά μηχανήματα
6. Λιπαντικά (αναγεννημένα και βιοαποικοδομήσιμα)
7. Μεταφορικά μέσα, δηλαδή οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς
8. Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας

και επιπλέον σε προαιρετικό επίπεδο (μη δεσμευτικής εφαρμογής):

1. Έπιπλα
2. Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας
3. Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημόσιων χώρων
4. Υποδομές διαχείρισης λυμάτων
5. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.
6. Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση
7. Σχεδιασμός κτηρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση

Για την επιλογή των κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών ελήφθησαν υπόψη οι τέσσερις βασικοί παράγοντες που θέτει και η ΕΕ με το Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement»:

- ✓ Το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.
- ✓ Η ύπαρξη επαρκών κριτηρίων σε ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο.
- ✓ Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος.
- ✓ Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Για τον εντοπισμό των αγαθών με μεγάλο δημοσιονομικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια μεγάλη επίδραση στην αγορά αξιοποιήθηκαν στοιχεία από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.ΗΜ.ΔΗΣ). Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το Υποσύστημα Επιτελικής Πληροφόρησης (Business Intelligence) του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), όπως αυτά καταχωρήθηκαν αρμοδίως από τις αναθέτουσες αρχές στο ΚΗΜΔΗΣ. Συγκεκριμένα αντλήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) κατά τα διαθέσιμα έτη 2015, 2016, 2017, 2018 και 2019 για τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών που η ΕΕ έχει θεσπίσει πράσινα κριτήρια και ταυτόχρονα αποτελούν αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων.

Μετά από επεξεργασία των ανωτέρω στοιχείων παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1 οι ομάδες των αγαθών με το μεγαλύτερο πλήθος συμβάσεων, τη μεγαλύτερη αξία συμβάσεων και τη ζήτηση από το μεγαλύτερο πλήθος αναθετουσών αρχών.

Από τον πίνακα και τα σχετικά διαγράμματα του Παραρτήματος 1 φαίνεται ότι η κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού» κατέχει την 1η θέση σε σειρά κατάταξης αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015-2019 Έχουν, επομένως, τον υψηλότερο δημοσιονομικό αντίκτυπο, συγκριτικά με τις υπόλοιπες ομάδες αγαθών που εξετάστηκαν. Παράλληλα, παρατηρήθηκε ότι η κατηγορία αυτή έχει μεγάλο δυναμικό επίδρασης στην αγορά, καθώς αποτελεί πάγια ανάγκη όλων των αναθετουσών αρχών. Επίσης, τόσο η χρήση των προϊόντων καθαρισμού όσο και ο τρόπος της παροχής των υπηρεσιών καθαρισμού έχουν ισχυρό περιβαλλοντικό αντίκτυπο και ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες στην υγεία των εργαζομένων. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η επαλήθευση της τήρησης των απαιτήσεων στον τομέα της παροχής υπηρεσιών καθαρισμού αποτελεί μια δύσκολη διαδικασία, η δυσκολία της οποίας ενισχύεται από την απουσία κάποιου αναγνωρισμένου πιστοποιητικού ποιότητας παροχής υπηρεσιών αυτής της κατηγορίας. Για τον λόγο αυτό η κατηγορία αυτή ορίστηκε ως πιλοτική δράση

του παρόντος Εθνικού Σχεδίου, με την προοπτική να τεθούν ποσοτικοί στόχοι για αυτήν στην επόμενη αναθεώρηση του παρόντος.

Η κατηγορία «τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας» έχει επίσης υψηλό δημοσιονομικό αντίκτυπο, καθώς κατέχει τη 2η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών, το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015 -2019. Ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται μεγάλες ποσότητες τροφίμων κάθε χρόνο για γεύματα σε παιδικούς σταθμούς, νοσοκομεία, ένοπλες δυνάμεις, σωφρονιστικά ιδρύματα, κυλικεία προσωπικού ή τροφοδοσία σε συνεδριάσεις και εκδηλώσεις. Ο τομέας αυτός σχετίζεται άμεσα και με τον τομέα της γεωργίας, που αποτελεί σημαντικό τομέα της ευρωπαϊκής οικονομίας και έχει αυξημένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, στο οποίο συμβάλλουν σημαντικά η μεταφορά, η συσκευασία και η αποθήκευση των τροφίμων (εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, υποβάθμιση του εδάφους και των υδάτων, βιοποικιλότητα, απόβλητα). Παράλληλα, στον τομέα αυτό υπάρχει εγχώρια παραγωγή προϊόντων και δραστηριοποιείται ικανός αριθμός οικονομικών φορέων. Τόσο στον τομέα της τροφοδοσίας, όσο και στον τομέα των τροφίμων, πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη ότι οι περισσότερες πράσινες απαιτήσεις επαληθεύονται σχετικά εύκολα, καθώς υπάρχουν αναγνωρισμένα πιστοποιητικά. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι η διενέργεια διαγωνισμών για τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας με πράσινα κριτήρια, έχουν ισχυρό θετικό κοινωνικό αντίκτυπο όταν πρόκειται για την κάλυψη των αναγκών ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού, όπως είναι τα παιδιά και οι ασθενείς. Η κατηγορία αυτή ορίστηκε ως πιλοτική δράση του παρόντος Εθνικού Σχεδίου, με την προοπτική να τεθούν ποσοτικοί στόχοι για αυτήν στην επόμενη αναθεώρηση του παρόντος.

Η κατηγορία «φωτοαντιγραφικό χαρτί και χαρτί γραφής», επίσης, παρουσιάζει σχετικά υψηλό δημοσιονομικό αντίκτυπο, καθώς κατέχει την 3η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων. Η συνολική συμβατική αξία σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες δεν είναι τόσο υψηλή λόγω του σχετικά χαμηλού κόστους του, ωστόσο το φωτοαντιγραφικό χαρτί αποτελεί πάγια ανάγκη των αναθετουσών αρχών, ενώ ο ισχυρός περιβαλλοντικός αντίκτυπος που έχει και τα σημαντικά οικολογικά οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση χαρτιού με «πράσινα χαρακτηριστικά» καθιστούν την εν λόγω επιλογή ενδεδειγμένη. Παράλληλα, με την προσπάθεια στροφής του δημόσιου τομέα προς την ηλεκτρονικοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και την εξαρχής μείωση της κατανάλωσης χαρτιού, η προμήθεια φωτοαντιγραφικού χαρτιού με πράσινα χαρακτηριστικά έχει ήδη εφαρμοστεί στη χώρα μας σε μεμονωμένες περιπτώσεις αναθετουσών αρχών, αλλά και σε επίπεδο εθνικών κεντρικών αγορών (συμφωνίες πλαίσιο για την Κεντρική Κυβέρνηση). Υπάρχει, επομένως, ήδη ένα ικανό επίπεδο ωριμότητας για την ενσωμάτωση της κατηγορίας αυτής στο παρόν Σχέδιο Δράσης.

Οι κατηγορίες «ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες», «εξοπλισμός απεικόνισης», «εσωτερικός φωτισμός – λαμπτήρες LED» και «κλιματιστικά μηχανήματα» δεν εμφανίζουν υψηλή θέση κατάταξης στον Πίνακα 1 και τα σχετικά διαγράμματα, δεδομένου ότι αποτελούν μέρος του πάγιου εξοπλισμού των αναθετουσών αρχών που δεν προχωρούν σε αντικατάστασή του σε σύντομα τακτά χρονικά διαστήματα, παρά μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Οι κατηγορίες αυτές όμως αφορούν σε προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με την ενεργειακή κατανάλωση και τον θόρυβο και έχουν έντονο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Δεδομένου μάλιστα ότι αυτά τα προϊόντα αποτελούν τεχνολογικά μέσα, που είναι αναπόσπαστα με την καθημερινή εργασία των υπαλλήλων γραφείου, καθίσταται αναγκαίο να αποτελέσουν μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Επιπλέον, οι τεχνολογικές εξελίξεις των προϊόντων αυτών σε σχέση με τα περιβαλλοντικά κριτήρια έχουν εφαρμοστεί ευρέως στην ευρωπαϊκή αγορά και συμμορφώνονται με όλες τις σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες και Κανονισμούς.

Η κατηγορία «μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)» δεν θα μπορούσε να μην συμπεριλαμβάνεται στο παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης, αφού έχουν ήδη τεθεί ποσοτικοί στόχοι από την ΕΕ για τη χώρα μας μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1161 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/33/ΕΚ σχετικά με την πρόωση καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών.

Η κατηγορία «λιπαντικά» περιλαμβάνει την προμήθεια λιπαντικών προερχόμενων από αναγεννημένα βασικά έλαια, καθώς και από βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά.

Για τα αναγεννημένα λιπαντικά σύμφωνα με τα κριτήρια της ΕΕ προβλέπεται η προμήθεια αυτών κατ' ελάχιστον σε ποσοστό 25%.

Τα λιπαντικά προερχόμενα από αναγεννημένα βασικά έλαια οφείλουν να καλύπτουν τις ίδιες προδιαγραφές με τα πρωτογενή, καθώς προορίζονται για τις ίδιες με αυτά χρήσεις.

Σύμφωνα με το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΥΣ 39/31.8.2020 – ΦΕΚ 185 Α') σε ό,τι αφορά στα απόβλητα (λιπαντικών) ελαίων (ΑΕ) προκύπτει ότι ο στόχος αναγέννησής τους που τίθεται από την εθνική νομοθεσία (ΠΔ 82/2004) έχει επιτευχθεί από το 2015, ενώ πρακτικά έχει επιτευχθεί και ο στόχος που είχε θέσει το προγενέστερο ΕΣΔΑ.

Το νέο ΕΣΔΑ θέτει ως στόχο διαχείρισης του ρεύματος των ΑΕ την άρση όλων των περιορισμών με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς αναγεννημένων ελαίων.

Στο πλαίσιο αυτό ενδεικτικά προτείνει μέτρα και δράσεις όπως μεταξύ άλλων: α) την ενθάρρυνση της χρήσης τους από δημόσιους φορείς (π.χ. μέσω διαγωνισμών/ συμβάσεων προμήθειάς τους βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών, β) τη νομοθετική ρύθμιση για την προώθηση στην αγορά των αναγεννημένων βασικών ορυκτελαίων και γ) τη θέσπιση οικονομικών κινήτρων για την προμήθεια/ χρήση τους.

Σε ό,τι αφορά στα βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά, για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας, εξυπηρέτησης του δημόσιου συμφέροντος, της υγείας και ασφάλειας του τοπικού πληθυσμού και για την εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης προτείνεται οι εταιρίες, που πραγματοποιούν έργα (π.χ. οδικά έργα, λιμενικά, εξορυκτικά, κ.ά.), υπόγειες και υπέργειες εκσκαφές και άλλες εργασίες σε περιοχές όπου τελούν υπό καθεστώς προστασίας (όπως δασικό περιβάλλον, βιοποικιλότητα, υγρά τοπία, ρέματα, παράκτιες ζώνες κλπ), να προμηθεύονται λιπαντικά/ γράσα ειδικών χαρακτηριστικών βιοαποδόμησης για μηχανήματα και εξοπλισμό, ώστε να μην προκληθεί περιβαλλοντική επιβάρυνση σε περίπτωση αστοχίας του και διαρροή των λιπαντικών αυτών στο έδαφος, στον υδροφόρο ορίζοντα ή άλλον περιβαλλοντικά ευαίσθητο αποδέκτη, όπως θάλασσα, ποτάμι και λίμνη.

Οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των δημόσιων κτιρίων και των δημόσιων δρόμων αποτελούν υψίστης σημασίας εργαλείο στρατηγικής, για τον μετριασμό των επιπτώσεων του δομημένου περιβάλλοντος (κτήρια, δρόμοι κ.λπ.) στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Το δομημένο περιβάλλον ευθύνεται περίπου για το 40% του συνόλου των ρύπων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τη λειτουργία κτιρίων γραφείων εξαιτίας της κατανάλωσης ενέργειας (συστήματα φωτισμού, θέρμανσης, ψύξης και αερισμού, αυτοματισμοί κ.α.) και εξαιτίας των δομικών υλικών κατά την κατασκευή τους (δάπεδα, στέγες, δομή, εξωτερικοί τοίχοι κ.α.), επιβάλλουν την προσθήκη της κατηγορίας «σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση» στο Εθνικό Σχέδιο. Η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών και προϊόντων, καθώς και ολόκληρων δομικών στοιχείων, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του δομημένου περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη των αρχών της κυκλικής οικονομίας.

Παράλληλα η παραγωγή αποβλήτων από εκσκαφές, κατεδαφίσεις και κατασκευές αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές κατηγορίες αποβλήτων από πλευράς όγκου. Σύμφωνα με τον ΕΣΔΑ η παραγωγή στη χώρα ανέρχεται σε 4,9 εκ. τόνους το έτος 2018, ενώ για τα έτη 2025 και 2030 υπερβαίνει τους 5,5 εκ. τόνους/έτος. Για αυτόν τον λόγο έχουν ήδη προβλεφθεί στον ΕΣΔΑ μέτρα για την αύξηση του όγκου των ανακυκλούμενων ΑΕΚΚ σε δημόσια και άλλα έργα, με στόχο την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης σε επίπεδο χώρας. Επιπροσθέτως, η ανάκτηση και χρήση ανακυκλωμένων υλικών, όπως αδρανών προσμειγμάτων από απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), συμβάλει στην ανάπτυξη της αγοράς δευτερογενών υλικών, η οποία αποτελεί

βασική κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, του νέου Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία, καθώς και των εθνικών στόχων της Ελλάδας για την κυκλική οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό και σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και τις εθνικές δεσμεύσεις, αποτελεί καίρια επιδίωξη, τα αδρανή υλικά που χρησιμοποιούνται για τα δημόσια έργα και τα δημόσια κτίρια, να προέρχονται, σε ένα μικρό αρχικά ποσοστό (15%), από τα ανακτώμενα αδρανή υλικά των ΑΕΚΚ, που βαθμιαία θα αυξάνεται, όσο η οικονομία βελτιώνεται. Για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι απαραίτητη η θέσπιση των τεχνικών προδιαγραφών των αδρανών υλικών, τα οποία εξέρχονται των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ, σε εθνικό επίπεδο, ώστε τα απόβλητα ΑΕΚΚ να αποτελούν προϊόντα ειδικών προδιαγραφών.

Η κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» περιλαμβάνει δημόσιους χώρους όπως οδοί, δρόμοι και λεωφόροι, ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι, πεζοδρόμια, υπόγειες διαβάσεις, κλίμακες, πλατείες, τεχνητοί κήποι και πάρκα - σιντριβάνια, λίμνες και τεχνητές λίμνες. Η κατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνει φυσικά πάρκα και δάση, λιμένες, κανάλια, ακτογραμμές κ.λπ..

Όσον αφορά στην περίπτωση της «συντήρησης δημόσιων χώρων» και ειδικότερα στην κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων» περιλαμβάνεται η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής, η οποία περιέχει μεταξύ άλλων τα βελτιωτικά εδάφους, τις υπηρεσίες κηπουρικής και τα κλαδέματα, τη φύτευση φυτών και δένδρων, τις υπηρεσίες χορτοκάλυψης και σποράς και την άρδευση.

Οι κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κηπουρικής, κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων και υπηρεσιών συντήρησης δημοσίων χώρων είναι:

- Η ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, ο ευτροφισμός, η βιοσυσσώρευση και η βιομεγέθυνση επικίνδυνων ουσιών με αρνητικές και ακόμη και τοξικές συνέπειες στο περιβάλλον λόγω της ακατάλληλης χρήσης προϊόντων φυτοπροστασίας.
- Η κατάχρηση μη ανανεώσιμων πόρων, όπως η τύρφη, στα βελτιωτικά εδάφους.
- Η υψηλή κατανάλωση πόσιμου νερού.
- Η παραγωγή μεγάλης ποσότητας οργανικών αποβλήτων.
- Η παραγωγή μεγάλης ποσότητας απορριμμάτων συσκευασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί τη χρήση υλικών που προέρχονται από ανακύκλωση των βιολογικών αποβλήτων από τη χωριστή συλλογή, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπου ειδικότερα αναφέρεται στη λιπασματοποίηση ή την αναερόβια χώνευση βιοαποδομήσιμων αποβλήτων κήπων και πάρκων, αποβλήτων τροφίμων και μαγειρείων από σπίτια, εστιατόρια, παρόχους υπηρεσιών εστίασης και χώρους πωλήσεων λιανικής, τα οποία συλλέγονται χωριστά. Η Ελληνική Κυβέρνηση προς την κατεύθυνση αυτή και στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας έχει αναπτύξει και υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο συλλογής και επεξεργασίας βιοαποβλήτων, με την ανάπτυξη του συστήματος συλλογής του καφέ κάδου, καθώς και τη δημοπράτηση μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ανά την επικράτεια.

Προκειμένου να προωθηθούν βασικές πτυχές της κυκλικής οικονομίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και την εθνική στρατηγική διαχείρισης των βιοαποβλήτων, συνιστά καίρια επιδίωξη η υποχρέωση τα βελτιωτικά εδάφους που χρησιμοποιεί ο δημόσιος τομέας να προέρχονται κατά προτεραιότητα από τις εξόδους των Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ανά την επικράτεια, όταν αυτά πληρούν τα απαιτούμενα τεχνικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά περιγράφονται στην εργαλειοθήκη της ΕΕ.

Η κατηγορία «Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας» αποτελεί μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης με ποσοτικούς στόχους σε δεσμευτική βάση. Η κατηγορία αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς βρίσκεται σε εξέλιξη η έκδοση των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας των Δήμων. Επιπλέον, σε συνέχεια όσων επισημάνθηκαν στην ενότητα 2.3, σε πρόσφατο δελτίο του

ΚΑΠΕ³⁴ αναφέρεται ότι στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Ταμείου Παρακαταθηκών & Δανείων και του ΚΑΠΕ θα παρέχεται τεχνική και οικονομική υποστήριξη στους ΟΤΑ για την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις εγκαταστάσεις οδοφωτισμού των ΟΤΑ Α' & Β' Βαθμού. Ο οδοφωτισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας των Δήμων και η σωστή διαχείριση είτε στα πλαίσια της συντήρησης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων είτε στα πλαίσια νέων έργων μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του λειτουργικού κόστους, σε βελτίωση των επιπέδων φωτεινότητας και της εικόνας της πόλης αλλά και σε διασφάλιση της οδικής ασφάλειας. Στο πλαίσιο του προγράμματος του ΚΑΠΕ έχουν εγκατασταθεί ή εγκαθίστανται περί τα 250.000 φωτιστικά σώματα και λαμπτήρες νέας τεχνολογίας, αποφέροντας μείωση της εγκατεστημένης ισχύος κατά 18 MW και ετήσια εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας κατά 65%. Αντίστοιχα στοιχεία μπορούν να αντληθούν από τη βάση δεδομένων του ΕΣΗΔΗΣ καθώς και από τις εργασίες του Δικτύου Δάφνη. Στην τεχνική έκθεση και την πρόταση για πράσινα κριτήρια του JRC "Revision of the EU Green Public Procurement Criteria for Road Lighting and Traffic Signals"³⁵ προτείνονται στοιχειώδη και αναλυτικά κριτήρια και συγκρίνονται διάφορα σενάρια για την αναβάθμιση του οδοφωτισμού ως προς το τεχνικό εύρος αυτής και ως προς την χρονική διάρκεια αποτίμησης κόστους-ωφέλειας. Τα συμπεράσματα θεωρούνται πολύ χρήσιμα στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής από τους Δήμους της εκάστοτε επιθυμητής λύσης.

Οι κατηγορίες «έπιπλα», «προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας», «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών χώρων (καθαρισμός, κηπουρική)» και «ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (υγειονομικός ΗΗΕ)» αποτελούν μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης με ποσοτικούς στόχους σε προαιρετική βάση. Για τις κατηγορίες αυτές, που αποτελούν συνήθεις πάγιες ανάγκες των αναθετουσών αρχών, ο δημοσιονομικός αντίκτυπος και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα είναι αξιοσημείωτα, ωστόσο οι συνθήκες της αγοράς και η ετοιμότητα των αναθετουσών αρχών δεν είναι αρκετά ώριμες, ώστε να τεθούν υποχρεωτικοί ποσοτικοί στόχοι για αυτά.

Τέλος, στο πλαίσιο της σταδιακής εφαρμογής των ΠΔΣ το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης θέτει ποσοτικούς στόχους, βαθμιαία αυξανόμενους για την επόμενη τριετία, αλλά και βαθμιαία εφαρμοζόμενους από τις αναθέτουσες αρχές. Συγκεκριμένα, οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είναι το πρώτο έτος οι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, το δεύτερο έτος οι μη κεντρικές κυβερνητικές αναθέτουσες αρχές και το τρίτο έτος οι αναθέτοντες φορείς, προκειμένου το Εθνικό Σχέδιο Δράσης να εφαρμοστεί σταδιακά από το εθνικό στο περιφερειακό επίπεδο. Αυτό το μοντέλο σταδιακής προσαρμογής έχει δοκιμαστεί στη χώρα μας με επιτυχία στην περίπτωση της ηλεκτρονικοποίησης των Δημοσίων Συμβάσεων.

3.5 Αναλυτική παρουσίαση ως προς τα επιλεγμένα προϊόντα/υπηρεσίες και τα περιβαλλοντικά κριτήρια

Α) Γενικές οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές για την υλοποίηση ΠΔΣ

1. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών και δημόσια έργα, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να ενσωματώνουν κριτήρια που χαρακτηρίζουν το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο «πράσινο» και αξιολογούνται με κατάλληλους συντελεστές βαρύτητας, ώστε να δίνουν προβάδισμα στις «πράσινες» λύσεις.
2. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν, κατά κύριο λόγο, ως κριτήριο ανάθεσης την από οικονομική άποψη συμφερότερη προσφορά βάσει του κόστους με ανάλυση κόστους -

³⁴ http://www.cres.gr/cres/files/news_files/deltia_2018/tpd_kape.pdf

³⁵ https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/191119_Final%20Report%20GPP%20criteria%20public%20space%20maintenance.pdf

αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής (παράρτημα 4). Το κριτήριο ανάθεσης μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει ειδικότερων κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων περιβαλλοντικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης.

3. Τα «πράσινα» χαρακτηριστικά, ο τρόπος βαθμολόγησής τους καθώς και η αναφορά σε οικολογικά πρότυπα και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν όρους που προωθούν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των προϊόντων. Πρέπει, επίσης, να εξασφαλίζουν την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων, όπως συσκευασιών, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων, φορητών ηλεκτρικών στηλών (μπαταριών) και ελαστικών, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που αυτή είναι υποχρεωτική βάσει της σχετικής νομοθεσίας.
4. Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας τόσο ως αγοραστές κατά την προετοιμασία και τον σχεδιασμό μίας δημόσιας σύμβασης, όσο και ως καταναλωτές κατά τη διάρκεια χρήσης των προϊόντων ή παροχής της υπηρεσίας. Στο πλαίσιο αυτό τα διοικητικά έγγραφα και κάθε άλλου τύπου έγγραφο μπορούν να διακινούνται κατά το δυνατόν περισσότερο με ηλεκτρονικά μέσα, ώστε να αποφεύγεται η εκτύπωση ή η φωτοαντιγραφή τους. Εφόσον η εκτύπωση των εγγράφων είναι απαραίτητη, τότε αυτή μπορεί να γίνεται και στις δύο όψεις του φύλλου χαρτιού και τα χρησιμοποιημένα να συλλέγονται προς ανακύκλωση.
5. Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ο δημόσιος τομέας μπορεί να εφαρμόσει ανάλογες αρχές «κυκλικότητας» στις δημόσιες συμβάσεις, όπως τη χρηματοδοτική μίσθωση. Ο δημόσιος τομέας μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες του σε εξοπλισμό μηχανοργάνωσης, σε ιατρικό και νοσοκομειακό εξοπλισμό και σε μηχανοκίνητα οχήματα με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και κυρίως με συμβάσεις λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης. Στην περίπτωση των συμβάσεων λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης, κατά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παρέχεται στα ως άνω πρόσωπα το δικαίωμα της αγοράς ή της ανανέωσης της μίσθωσης, χωρίς επιπλέον να αποκλείονται η δωρεά προϊόντων ή η αγορά μεταχειρισμένων προϊόντων.
6. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τα στοιχειώδη κριτήρια της ΕΕ για αυτή την κατηγορία, καθώς και τον τρόπο επαλήθευσής τους.
7. Πέραν των ανωτέρω, οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν τα προτεινόμενα πράσινα κριτήρια της ΕΕ για όλες τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) και να καταχωρούν στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων τις ΠΔΣ, για κάθε περίπτωση προϊόντος, υπηρεσίας και δημοσίων έργων, κατά την οποία έχουν εφαρμόσει τα κριτήρια αυτά.

Β) Πίνακας υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Πίνακας Β1.

Πίνακας Υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης			
Παραδοτέο	Ορόσημο	Χρονοδιάγραμμα	Υπεύθυνος/οι Φορέας/εις Υλοποίησης
Επικύρωση Σχεδίου Δράσης	Κοινή Υπουργική Απόφαση	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Δημιουργία Λογότυπου	Λογότυπο ολοκληρωμένο και έτοιμο προς χρήση	31-03-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Ενημερωτικό Υλικό (Οδηγός κλπ)	Ενημερωτικό υλικό διαθέσιμο για χρήση	31-03-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Δημιουργία ιστοσελίδας	Λειτουργία ιστοσελίδας	31-01-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Δημιουργία και λειτουργία help desk	Δημιουργία και λειτουργία help desk για αναθέτουσες αρχές και επιχειρήσεις	31-01-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων Τον συντονισμό του help desk θα τον έχει το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Ενημερωτικές εκδηλώσεις	Διοργάνωση τουλάχιστον δύο ενημερωτικών εκδηλώσεων το πρώτο έτος	31-12-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
	Διοργάνωση τουλάχιστον δύο ενημερωτικών εκδηλώσεων το δεύτερο έτος	31-12-2022	
	Διοργάνωση τουλάχιστον δύο ενημερωτικών εκδηλώσεων το τρίτο έτος	31-12-2023	
Διενέργεια διαγωνισμών για τουλάχιστον τρεις κατηγορίες αγαθών των Πινάκων Β2 και Β3	Σύνταξη, δημοσίευση διακηρύξεων και διενέργεια διαγωνισμών	Από την έγκριση του παρόντος και μέχρι 30-9-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)

Διενέργεια πιλοτικών διαγωνισμών για δύο αγαθά στον τομέα των προμηθειών υγείας	Σύνταξη, δημοσίευση διακηρύξεων και διενέργεια διαγωνισμών	31-12-2021	Υπουργείο Υγείας
Διερεύνηση τεχνικών προδιαγραφών για χρήση ανακτώμενων αδρανών από μονάδες ΑΕΚΚ στα δημόσια έργα	Σύσταση ομάδας εργασίας και ανάλυση βέλτιστων πρακτικών και υφιστάμενης κατάστασης	30-06-2021	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης
Εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών για πλαστικές σακούλες απορριμμάτων μίας χρήσης.	Εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών για πλαστικές σακούλες απορριμμάτων μίας χρήσης.	31-03-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Μελέτη μεθόδου κοστολόγησης του κύκλου ζωής για τουλάχιστον μία κατηγορία αγαθών.	Σύνταξη μελέτης εφαρμογής	30-6--2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Μελέτη πιλοτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε διαγωνισμούς για τρόφιμα / υπηρεσίες τροφοδοσίας.	Έρευνα αγοράς, διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς, εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών.	30-06-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)
Μελέτη πιλοτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε διαγωνισμούς προϊόντα και εξοπλισμός καθαρισμού και υπηρεσίες καθαρισμού	Έρευνα αγοράς, διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς, εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών.	31-12-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)
Έκθεση ΔΕΘ	Παρουσίαση στη ΔΕΘ	ΔΕΘ 2021 - 86η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ 2022 - 87η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ 2023 - 88η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων

1η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Υποβολή και έγκριση 1ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	30-06-2022	Επιτροπή για ΠΔΣ
2η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Δημοσιοποίηση 2ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	30-06-2023	Επιτροπή για ΠΔΣ
3η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Δημοσιοποίηση 3ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	30-06-2024	Επιτροπή για ΠΔΣ
Επικαιροποιημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης	Εκπόνηση επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης	31-12-2024	Επιτροπή για ΠΔΣ

Εθνικοί Στόχοι προώθησης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων

Στη συνέχεια παρουσιάζονται σε μορφή πίνακα οι ποσοτικοί στόχοι για την τριετία 2021 έως και 2023 για τις κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων δεσμευτικής και μη δεσμευτικής εφαρμογής, καθώς και οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίησή τους. **Οι ποσοτικοί στόχοι αναφέρονται στο σύνολο των δημοσίων συμβάσεων που θα προκηρυσσονται κατ' έτος ανά κατηγορία και ανά φορέα υλοποίησης.**

Μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη», εφόσον είχε ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί κατ' ελάχιστον τα κριτήρια του Παραρτήματος 2 του παρόντος για κάθε κατηγορία αγαθών, υπηρεσιών και δημοσίων έργων.

Το σύνολο των πράσινων κριτηρίων (στοιχειώδη και αναλυτικά) που έχει θεσπίσει η ΕΕ αναλύονται στη σχετική ιστοσελίδα (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

Πίνακας Β2

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές κυβερνητικές αρχές	Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές	Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς
Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής 1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες 1β) Χαρτί από παρθένες ίνες αειφόρου συγκομιδής	1α) 20% 1β) 80%	1α) 30% 1β) 70%	1α) 40% 1β) 60%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες 2α) Ηλεκτρονικοί υπολογιστές 2β) Οθόνες	2α) 50% 2β) 50%	2α) 50% 2β) 50%	2α) 50% 2β) 50%
Εξοπλισμός απεικόνισης (εκτυπωτές, σαρωτές, πολυμηχανήματα φωτοαντιγραφής, εκτύπωσης και σάρωσης)	50%	50%	50%
Εσωτερικός φωτισμός - Λαμπτήρες LED	50%	50%	50%
Κλιματιστικά μηχανήματα	50%	50%	50%

Λιπαντικά : 1α) Αναγεννημένα 1β) Βιοαποικοδομήσιμα	1α) 20% 1β) 50%	1α) 20% 1β) 50%	1α) 20% 1β) 50%
Μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο
Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας (αφορά οδούς αρμοδιότητας Δήμων και Περιφερειών)	-----	50%	-----

Πίνακας Β3

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών μη δεσμευτικής εφαρμογής	Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές κυβερνητικές αρχές	Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές	Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς
Έπιπλα	50%	50%	50%
Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	50%	50%	50%
Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων (Καθαρισμός, κηπουρική)	50%	50%	50%
Υποδομές διαχείρισης λυμάτων	-----	20%	20%
Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ)	50%	50%	50%
Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση	15%	25%	40%
Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση	15%	25%	40%

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Όπως προβλέπεται στον ν. 4342/2015, αρμόδιο όργανο για την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης ορίζεται ενδεκαμελής Επιτροπή και αναφέρονται αναλυτικά οι αρμοδιότητές της. Η συνολική διαχείριση και ο συντονισμός του Σχεδίου Δράσης αναφέρονται στα εξής:

- στην έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- στην εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,
- στην έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών των δημοσίων φορέων, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων,
- στην αξιολόγηση, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του σχεδίου δράσης στη χώρα μας,
- στην εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό της ανάθεσης μελετών και προγραμμάτων, για την προώθηση της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και του έργου της Επιτροπής, της οργάνωσης ή συμμετοχής σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και
- στη γνωμοδότηση προς τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό για τη συγκρότηση επιμέρους ομάδων εργασίας στο Υπουργείο του για την παροχή συνδρομής στο έργο της επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητάς του.

4.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης θα επικαιροποιείται ανά τριετία. Στην περίπτωση που στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, κριθεί ότι λόγω επικαιροποίησης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή των εθνικών στόχων για μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, προσαρμογή και μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, επίτευξη κυκλικότητας στη οικονομία και εν γένει μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του δημοσίου απαιτούνται επιπλέον δράσεις, το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης δύναται να επικαιροποιείται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, ποτέ όμως πέραν της τριετίας.

4.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Οι δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών, αποτελούν τον πυρήνα της επιτυχίας υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Για τον λόγο αυτό, έχουν προβλεφθεί απτές δράσεις, η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να συνδράμει στην επίτευξη κυκλικότητας της οικονομίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Ακολουθεί συνοπτική περιγραφή των εν λόγω δράσεων, των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, οροσήμων και παραδοτέων.

A) Δημιουργία λογότυπου

Το λογότυπο των ΠΔΣ, το οποίο θα δημιουργηθεί το πρώτο εξάμηνο υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, είναι μία κρίσιμη πτυχή της προώθησης των ΠΔΣ. Θα είναι ένα μικρό διακριτικό σήμα που θα

αντιπροσωπεύει τις ΠΔΣ και θα χρησιμοποιείται με σκοπό να τις επικοινωνήσει στους εμπλεκόμενους και να τις κάνει αναγνωρίσιμες. Πρέπει να συνδυάζει τα τυπογραφικά και γραφιστικά στοιχεία με τέτοιο τρόπο, ώστε αφενός να εκφράζει απόλυτα τη φιλοσοφία, το όραμα, τις αξίες και τους στόχους των ΠΔΣ και αφετέρου να προσελκύει το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Πρέπει να είναι σχεδιασμένο με απλές φόρμες και γεωμετρικά σχήματα και με τα κατάλληλα χρώματα, να είναι πάντα πιστό στους κανόνες σχεδιασμού του, δηλαδή να μην παρουσιάζεται με διαφορετικό μέγεθος και διαφορετικά χρώματα, και να παραμένει αμετάβλητο σε κάθε μορφή οπτικής επικοινωνίας, είτε αυτή είναι έντυπη, είτε ηλεκτρονική. Πρέπει, επίσης, να είναι στην ελληνική και την αγγλική Γλώσσα.

Β) Κατασκευή και λειτουργία ιστοσελίδας

Η ιστοσελίδα θεωρείται βασικό κανάλι για την εξωστρέφεια, την επικοινωνία και την προβολή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Ως εκ τούτου, αμέσως μετά την έναρξη υλοποίησης του θα σχεδιαστεί και θα αναπτυχθεί ιστοσελίδα, η οποία θα είναι προσβάσιμη στο ευρύ κοινό. Το περιεχόμενο της ιστοσελίδας θα καταγράφεται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Η ιστοσελίδα θα προσφέρει επικαιροποιημένες πληροφορίες στις αναθέτουσες αρχές, στις επιχειρήσεις, σε θεσμικούς φορείς, σε κοινωνικούς φορείς και γενικότερα σε κάθε ενδιαφερόμενο, σχετικά με δράσεις για τις ΠΔΣ, την πρόοδο υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και τα αποτελέσματα υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Η ιστοσελίδα αυτή θα αποτελεί επίσης ένα χώρο αλληλεπίδρασης των ενδιαφερόμενων μερών για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων με τη μορφή forum. Παράλληλα θα υπάρχει η δυνατότητα διεπαφών με υπάρχουσες ιστοσελίδες και Portal του ΥΠΕΝ (LIFE IP Circular Greece) και άλλων Φορέων και Υπουργείων για διευκόλυνση της πρόσβασης και διάχυσης της πληροφορίας.

Γ) Δημοσιοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης αμέσως μετά την έγκρισή του θα δημοσιοποιηθεί στους ιστοχώρους των Υπουργείων Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Υγείας, Εσωτερικών και της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων. Παράλληλα, το σχέδιο δράσης θα αποσταλλεί στους δημοσίους φορείς σε ηλεκτρονική μορφή (PDF) τον πρώτο μήνα υλοποίησης ενώ θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα για τις ΠΔΣ και στην ιστοσελίδα του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (www.promitheus.gov.gr). Επιπλέον, το εν λόγω Σχέδιο Δράσης, θα αποσταλεί εντός τριών μηνών από την έναρξη υλοποίησής του, στους αρμόδιους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς προς ενημέρωσή τους.

Δ) Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Για τους σκοπούς της ενημέρωσης των δημόσιων φορέων, των επιχειρήσεων και των πολιτών, θα διοργανωθούν σε βάθος τριετίας, τουλάχιστον έξι θεματικά ενημερωτικά και εκπαιδευτικά σεμινάρια (δύο κατ' έτος), στα οποία θα προσκληθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να συμμετάσχουν, να ενημερωθούν, να εκπαιδευτούν και να ευαισθητοποιηθούν για τις Πράσινες και Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτό θα αναπτυχθεί και θα παραχθεί ενημερωτικό υλικό, προκειμένου να υπάρξει ορθή ενημέρωση και εκπαίδευση των ενδιαφερομένων μερών. Το ενημερωτικό υλικό θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ενημερωτικά φυλλάδια που θα επικοινωνούν τις παραπάνω δράσεις και θα ενημερώνουν για τις διαδικασίες των πράσινων δημόσιων συμβάσεων. Το ενημερωτικό υλικό θα παραχθεί και σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να διοχετευτεί σε δημόσιους φορείς και ιδιωτικούς φορείς.

Στόχοι είναι:

- η ανάπτυξη δεξιοτήτων στις αναθέτουσες αρχές για τα οφέλη και τις δυνατότητες από την εφαρμογή των ΠΔΣ,

- η ενημέρωση των εκπροσώπων της αγοράς και των επιχειρηματιών για την πρόθεση του δημόσιου τομέα να προχωρήσει στο «πρασίνισμα» των δημοσίων συμβάσεων, αλλά και για τα οφέλη που προκύπτουν για τους διαφόρους κλάδους από την πιστοποίηση των προϊόντων και την προώθηση της παραγωγής περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων καθώς και η προσαρμογή της ελληνικής αγοράς στα νέα δεδομένα και
- η ενημέρωση του κοινού για τα περιβαλλοντικά και εν δυνάμει κοινωνικά οφέλη από την αγορά περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων που θα συνδράμει παράλληλα στην ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας της κοινωνίας και ιδιαίτερα της νεολαίας.

Για τους σκοπούς της διοργάνωσης των σεμιναρίων, θα χρησιμοποιηθούν κυρίως ηλεκτρονικά μέσα και οι απαραίτητες συμβάσεις θα υλοποιηθούν με πράσινα κριτήρια, όπως αυτά έχουν τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης.

Επίσης οι υπάλληλοι των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων θα επιμορφώνονται στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), παρακολουθώντας το πιστοποιημένο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο «Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις: Αρχές και πλαίσιο εφαρμογής».

Σε συνεργασία με υφιστάμενες δομές του Δημοσίου θα διοργανωθούν ενημερωτικές και επιμορφωτικές εκδηλώσεις σε όλη την ελληνική επικράτεια, καθώς και σεμινάρια κατάρτισης και θα διακινηθεί χρήσιμο υλικό, όπως ενημερωτικά φυλλάδια, οδηγοί καλών πρακτικών Πράσινων και Κυκλικών Δημοσίων Συμβάσεων, εφαρμογές ανάλυσης κύκλου ζωής προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.

Τέτοιες δομές είναι:

- η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης,
- το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης,
- το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΥΠΕΝ).

Αποδέκτες των δράσεων αυτών θα είναι φορείς του δημοσίου και της αυτοδιοίκησης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, καθώς και εμπλεκόμενοι φορείς της παραγωγής σε εφαρμογή προγράμματος που θα επεξεργαστεί η Επιτροπή.

Επιπλέον, θα γίνει προσπάθεια ένταξης των ενημερωτικών εκδηλώσεων σε τρέχουσες εκδηλώσεις όπως το Φόρουμ Κυκλικής Οικονομίας, Εθνικά-Διεθνή συνέδρια, εκδηλώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ΠΔΣ, εκδηλώσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης για την προώθηση του εγχειριδίου για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, η ετήσια εκδήλωση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το περιβαλλοντικό και οικονομικό αποτύπωμα αυτών.

Στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) κάθε συναρμόδιο Υπουργείο θα προωθεί και θα ενημερώνει τους πολίτες, τις αναθέτουσες αρχές και τις επιχειρήσεις για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΠΔΣ, διαθέτοντας ενημερωτικό υλικό στο περίπτερο του, αλλά και εντάσσοντας ενημερωτικές εκδηλώσεις για τις ΠΔΣ στο πρόγραμμα των εκδηλώσεων του Υπουργείου για τη ΔΕΘ.

Θα συνδιοργανωθούν κύκλοι σεμιναρίων με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), προκειμένου να εκπαιδευτούν οι δημοτικοί υπάλληλοι στις πράσινες δημόσιες συμβάσεις.

Μετά την ετήσια έκθεση αξιολόγησης τα αποτελέσματα μπορούν να ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα των ΠΔΣ, στα αρμόδια Υπουργεία, αλλά και στον τύπο (έντυπο και ηλεκτρονικό).

4.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης αποτελεί τη σημαντικότερη παράμετρο για την επιτυχία του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Για τον σκοπό αυτό, έχουν τεθεί ποσοτικοί δείκτες

παρακολούθησης και αξιολόγησης (KPIs-Key Performance indicators), οι οποίοι θα ελέγχονται σε συνεχή βάση, ενώ θα αναφέρονται σε ετήσια βάση (ήτοι κάθε 12 μήνες).

Η επιλογή των δεικτών βασίστηκε στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάρτιση δεικτών μέτρησης για τις ΠΔΣ, όπως αυτές αναλύονται στην ανακοίνωσή της «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» (COM (2008) 400, δημοσιευμένη στις 16-07-2008). Τα εργαλεία του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων επιτρέπουν τη συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων προς αυτή την κατεύθυνση. Με τη συμπλήρωση κατάλληλου πεδίου στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων οι αναθέτουσες αρχές θα καταχωρίζουν στο σύστημα τις ΠΔΣ που διενεργούν και αυτομάτως θα κωδικοποιούνται για στατιστική επεξεργασία.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι δείκτες που υιοθετούνται με το παρόν κείμενο.

Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης			
A/A	KPIs	Μονάδα Μέτρησης	Μέθοδος Μέτρησης
1	Ο αριθμός των ΠΔΣ που προκηρύσσονται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ' έτος σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων που προκηρύσσονται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ' έτος.	% ποσοστό	Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ: http://www.eprocurement.gov.gr
2	Ο αριθμός των ΠΔΣ που συμβασιοποιούνται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ' έτος σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων που συμβασιοποιούνται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ' έτος.	% ποσοστό	Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ: http://www.eprocurement.gov.gr
3	Ο συνολικός αριθμός των ΠΔΣ σε σχέση με το συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ: http://www.eprocurement.gov.gr
4	Η συνολική αξία των ΠΔΣ	ευρώ	Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ: http://www.eprocurement.gov.gr
5	Η συνολική αξία των ΠΔΣ σε σχέση με τη συνολική αξία των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ: http://www.eprocurement.gov.gr
6	Ο αριθμός των φορέων που προκηρύττουν ΠΔΣ ανά έτος	αριθμός	Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ: http://www.eprocurement.gov.gr
7	Ο αριθμός φορέων/ ατόμων που ενημερώθηκαν/εκπαιδεύτηκαν σε εκδηλώσεις/σεμινάρια ανά έτος	αριθμός	Στοιχεία από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και από τους φορείς διοργάνωσης των σεμιναρίων

Στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης δύναται να ζητούνται από τις αναθέτουσες αρχές μέσω στοχευμένων ερωτηματολογίων, τα οποία οι αναθέτουσες αρχές θα καλούνται να συμπληρώνουν σε ετήσια βάση. Θα συγκροτείται Επιτροπή για την ανάλυση δεδομένων και εξαγωγή αποτελεσμάτων προς υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Σαν αποτέλεσμα των ανωτέρω, θα προκύψουν τρεις ετήσιες συνοπτικές εκθέσεις, στις οποίες θα περιγράφεται η πορεία εξέλιξης της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

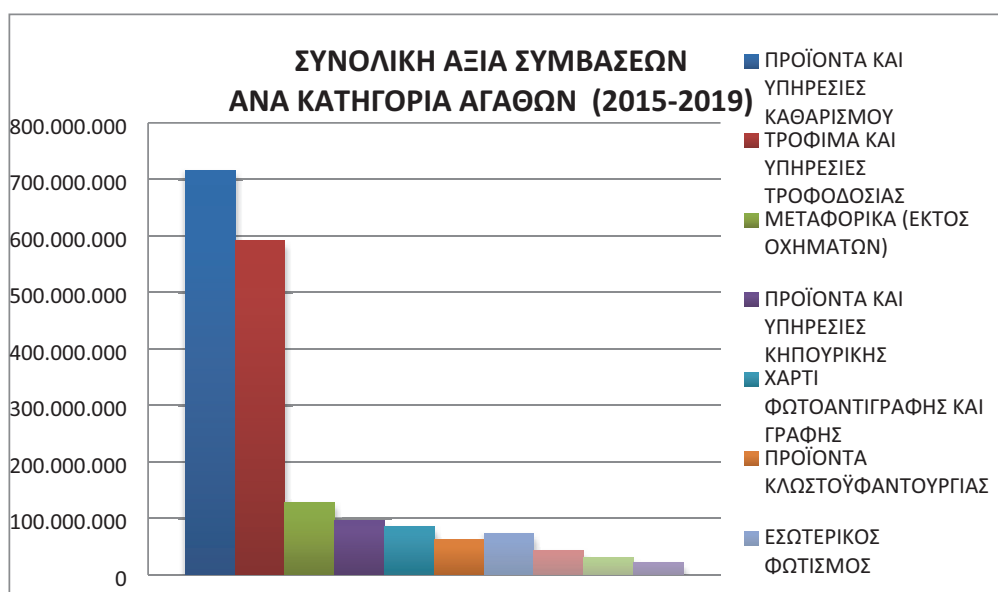
Στοιχεία συμβάσεων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών για τα έτη 2015-2019

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Στοιχεία (ΕΣΗΔΗΣ) για τα έτη 2015-2019

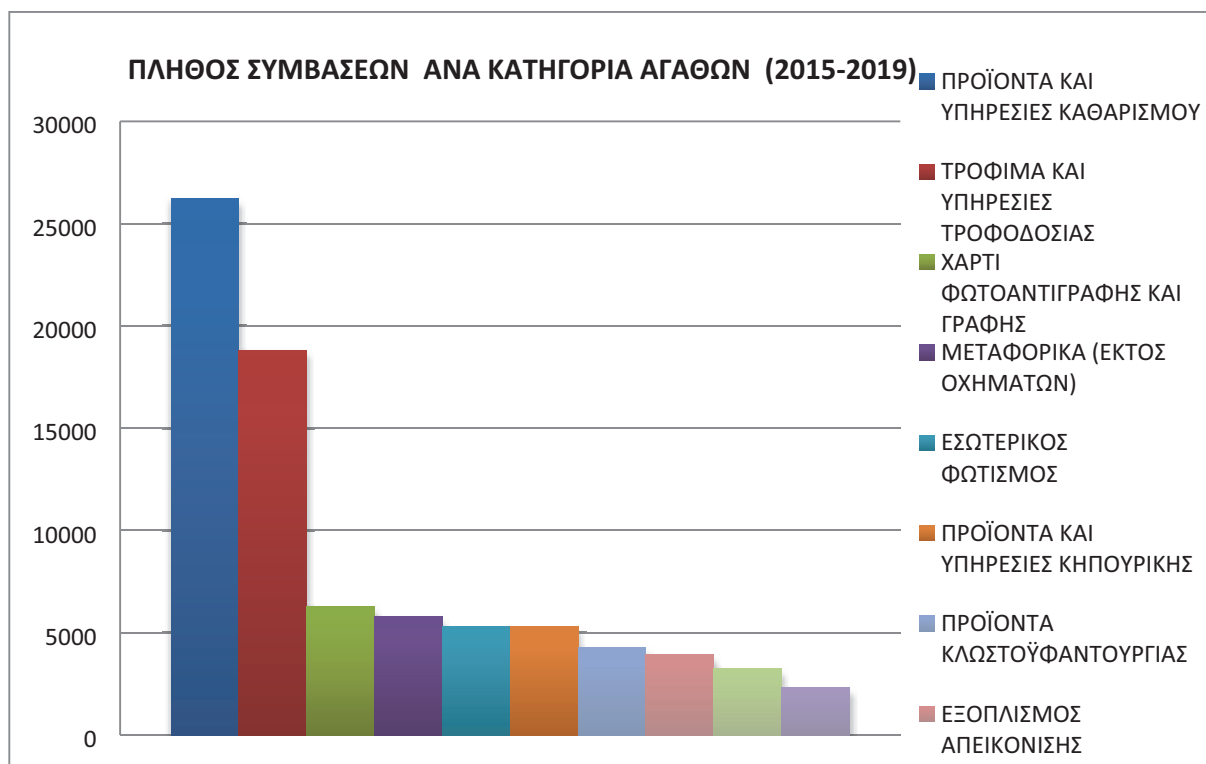
		ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΩΝ ΑΡΧΩΝ
1	Εξοπλισμός απεικόνισης	2015	681	2.879.475,52	512
		2016	850	8.559.830,98	599
		2017	751	3.626.146,87	567
		2018	819	6.405.822,19	631
		2019	856	8.690.581,65	594
			3.957	30.161.857,21	2.903
2	Τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας	2015	3.751	109.392.259,60	1.099
		2016	4.494	126.030.752,11	1.177
		2017	3.682	98.561.158,35	1.144
		2018	3.504	123.978.330,25	1.187
		2019	3.388	133.334.852,02	1.094
			18.819	591.297.352,33	5.701
3	Προϊόντα και υπηρεσίες κηπουρικής	2015	868	11.788.155,09	567
		2016	1.052	22.023.381,74	615
		2017	1.016	11.728.377,50	597
		2018	1.103	19.635.183,30	661
		2019	1.266	30.317.035,43	659
			5.305	95.492.133,06	3.099
4	Έπιπλα	2015	389	3.638.688,56	247
		2016	387	6.066.075,72	258
		2017	504	3.489.441,87	321
		2018	558	4.300.106,10	393
		2019	504	5.308.838,45	350
			2.342	22.803.150,70	1.569
5	Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού	2015	5.234	124.905.049,17	1.655
		2016	6.665	278.700.997,00	1.968
		2017	5.029	97.650.569,08	1.850
		2018	4.647	103.120.307,75	1.855
		2019	4.638	111.853.493,27	1.807
			26.213	716.230.416,27	9.135
6	Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής	2015	1.253	10.957.349,79	729
		2016	1.381	16.932.464,86	754
		2017	1.335	15.663.214,83	882

		2018	1.164	18.104.238,80	825
		2019	1.170	24.796.440,77	746
			6.303	86.453.709,05	3.936
7	Μεταφορικά (Εκτός οχημάτων)	2015	1.245	20.691.313,21	585
		2016	1.433	23.527.882,65	644
		2017	1.113	21.982.363,53	601
		2018	1.054	24.945.728,14	584
		2019	946	37.911.421,12	542
			5.791	129.058.708,65	2.956
8	Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	2015	1.098	10.524.784,61	453
		2016	1.340	12.565.813,67	536
		2017	642	8.353.036,79	480
		2018	655	19.217.265,04	484
		2019	557	11.682.783,11	425
			4.292	62.343.683,22	2.378
9	Υπολογιστές και οθόνες	2015	497	7.929.471,27	265
		2016	614	6.085.869,04	303
		2017	591	3.589.226,63	406
		2018	808	13.767.917,39	456
		2019	749	12.545.569,36	460
			3.259	43.918.053,69	1.890
10	Εσωτερικός φωτισμός	2015	1.017	14.279.966,79	374
		2016	1.127	10.975.940,22	409
		2017	1.033	9.616.893,50	669
		2018	997	13.430.121,65	645
		2019	1.132	25.124.523,41	700
			5.306	73.427.445,57	2.797

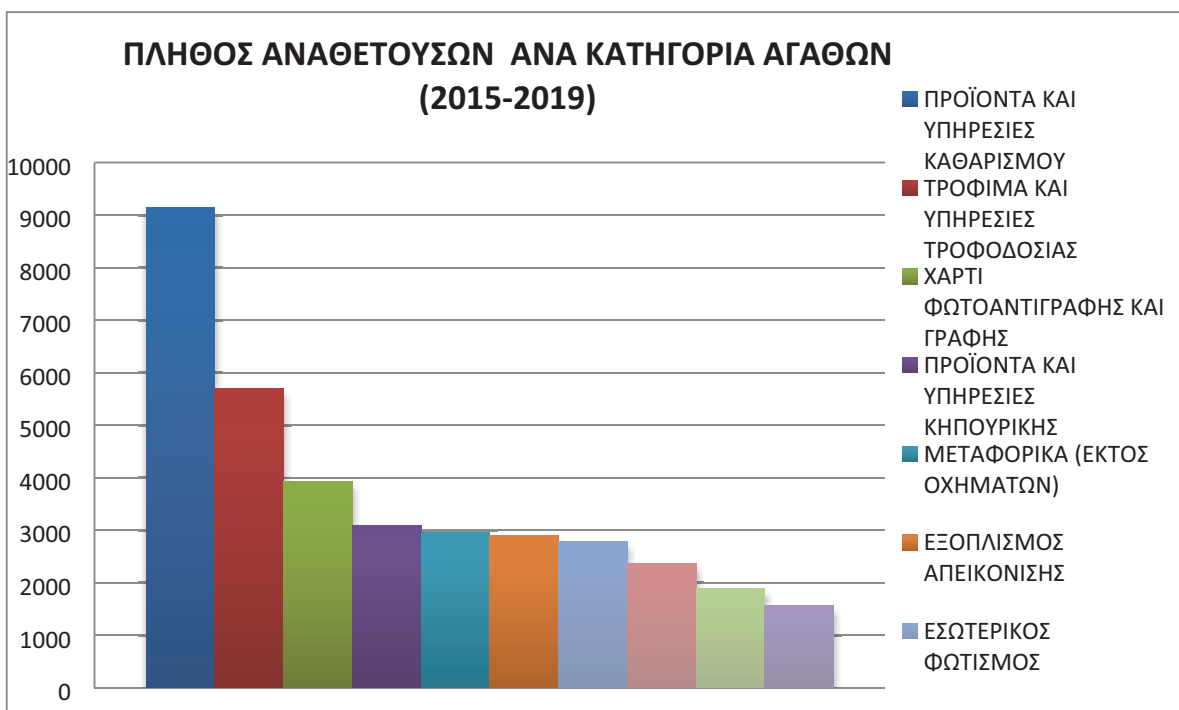
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Συνολική αξία συμβάσεων ανά κατηγορία αγαθών για το σύνολο των ετών 2015-2019

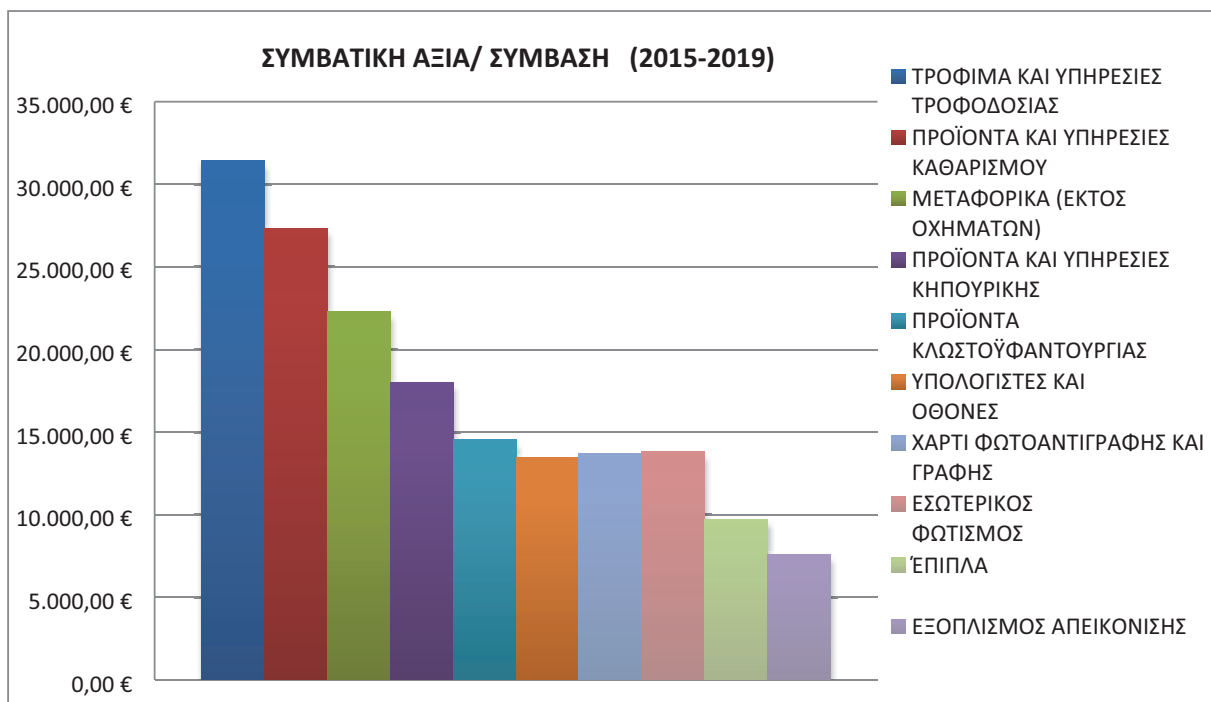

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Πλήθος συμβάσεων για το σύνολο των ετών 2015-2019 ανά κατηγορία αγαθών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Πλήθος αναθετούσων αρχών που έχουν συνάψει συμβάσεις για κάθε κατηγορία αγαθών κατά το χρονικό διάστημα 2015-2019.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Μέση συμβατική αξία ανά σύμβαση συνολικά κατά το χρονικό διάστημα 2015-2019.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Κριτήρια για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής

Αυτή η ομάδα προϊόντων περιλαμβάνει άγραφο χαρτί που προορίζεται για γραφή, εκτύπωση και παραγωγή φωτοαντιγράφων (έως 170g/m²), το οποίο πωλείται σε φύλλα ή ρολά για κανονική χρήση γραφείου.

Δεν περιλαμβάνονται τελικά προϊόντα χαρτιού, όπως σημειωματάρια, τετράδια σχεδίου, ημερολόγια, εγχειρίδια, κ.λπ.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-07-2020.

1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες**Ελάχιστα πράσινα κριτήρια**

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Το χαρτί πρέπει να είναι φτιαγμένο από 100% ανακτημένες ίνες χαρτιού. Οι ανακτημένες ίνες χαρτιού περιλαμβάνουν ανακυκλωμένες ίνες μετά από την κατανάλωση ή / και ανακυκλωμένες ίνες πριν από την κατανάλωση από χαρτοβιομηχανίες, επίσης γνωστές ως αποκόμματα χαρτοποίησης. Οι ανακυκλωμένες ίνες μετά από την κατανάλωση είναι δυνατόν να προέρχονται από καταναλωτές, γραφεία, τυπογραφεία, βιβλιοδετεία, ή παρεμφερή.</p>	<p>Όλα τα προϊόντα που φέρουν οποιοδήποτε οικολογικό σήμα τύπου I, όπως το οικολογικό σήμα της ΕΕ, μπορούν να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικό μέσο εφόσον προσδιορίζεται ότι το χαρτί είναι φτιαγμένο από 100% ανακτημένες ίνες χαρτιού.</p> <p>Γίνεται επίσης δεκτό κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.</p>
<p>Το χαρτί πρέπει να είναι τουλάχιστον ECF, χωρίς χλώριο στο αρχικό στάδιο (Elemental Chlorine Free).</p> <p>Χαρτί TCF χωρίς χλώριο (Total Chlorine Free) και χαρτί PCF επεξεργασμένο χωρίς χλώριο (Processed Chlorine Free) γίνονται επίσης δεκτά.</p>	<p>Όλα τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Άλλα εθνικά οικολογικά σήματα τύπου I που ικανοποιούν το ανωτέρω κριτήριο μπορούν, επίσης, να γίνουν δεκτά.</p> <p>Γίνεται επίσης δεκτό κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.</p>
<p>Για την εγγύηση της καταλληλότητας του προσφερόμενου χαρτιού για μηχανές γραφείου απαιτείται η παροχή δείγματος του προϊόντος στην αναθέτουσα αρχή για τη διεξαγωγή δοκιμών ποιότητας.</p>	<p>Πρακτική δοκιμασία – Εργαστηριακοί έλεγχοι</p>

1β) Χαρτί από παρθένες ίνες νόμιμης συγκομιδής
Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Οι παρθένες ίνες ξύλου για την παραγωγή χαρτοπολτού πρέπει να προέρχονται από νόμιμες πηγές.	Πιστοποιητικά διαδικασιών σύνδεσης της πρώτης ύλης με το τελικό προϊόν (chain of custody) για τις πιστοποιημένες ως FSC, PEFC ίνες ξύλου ή κάθε άλλο ισοδύναμο αποδεικτικό μέσο γίνονται δεκτά ως απόδειξη της συμμόρφωσης. Εάν το ξύλο προέρχεται από χώρα η οποία έχει υπογράψει εθελοντική συμφωνία εταιρικής σχέσης (VPA) με την ΕΕ, η άδεια FLEGT μπορεί να χρησιμεύσει ως απόδειξη της νομιμότητας.
Το χαρτί πρέπει να είναι τουλάχιστον χωρίς χλώριο στο αρχικό στάδιο (Elemental Chlorine Free).	Τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή

2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες

Τα κριτήρια για υπολογιστές και οθόνες περιλαμβάνουν υπολογιστές και συσκευές απεικόνισης:

Σταθεροί υπολογιστές

- Επιτραπέζιοι υπολογιστές (συμπεριλαμβάνονται ενοποιημένοι επιτραπέζιοι υπολογιστές και ελαφρά τερματικά)
- Εξυπηρετητές μικρής κλίμακας
- Σταθμοί εργασίας

Συσκευές απεικόνισης

- Οθόνες υπολογιστών

Φορητοί επιτραπέζιοι μικροϋπολογιστές

- Φορητοί υπολογιστές (συμπεριλαμβάνονται οι υπολογιστές τύπου μίνι notebook)
- Φορητοί υπολογιστές με αποσπώμενη οθόνη
- Υπολογιστές-ταμπλέτες
- Φορητοί υπολογιστές «όλα σε ένα»
- Κινητά ελαφρά τερματικά

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-07-2020.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Ελάχιστες ενεργειακές επιδόσεις για υπολογιστές: Οι επιδόσεις ενεργειακών επιδόσεων των υπολογιστών πληρούν τις απαιτήσεις ενεργειακών επιδόσεων της τελευταίας έκδοσης του προτύπου Energy Star (http://www.eu-energystar.org/specifications.htm)</p>	<p>Ο συμμετέχων παρέχει εκθέσεις δοκιμών οι οποίες έχουν διενεργηθεί σύμφωνα με τις μεθόδους δοκιμών που ορίζονται στην τελευταία έκδοση του προτύπου Energy Star. Οι εκθέσεις αυτές παρέχονται με την ανάθεση της σύμβασης ή νωρίτερα εφόσον ζητηθούν. Μοντέλα τα οποία έχουν επιλεγεί για το Energy Star και έχουν καταχωριστεί στη βάση δεδομένων του προγράμματος θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Οι καταχωρίσεις του Energy Star σύμφωνα με την τελευταία έκδοση στις ΗΠΑ είναι επίσης αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διενεργηθεί δοκιμές σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις ισχύος εισόδου. Προϊόντα τα οποία φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για προσωπικούς υπολογιστές, φορητούς υπολογιστές και υπολογιστές-ταμπλέτες ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I το οποίο πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>

<p>Ελάχιστες ενεργειακές επιδόσεις για οθόνες: Οι επιδόσεις ενεργειακών επιδόσεων των υπολογιστών πληρούν τις απαιτήσεις ενεργειακών επιδόσεων της τελευταίας έκδοσης του προτύπου Energy Star (http://www.eu-energystar.org/specifications.htm)</p>	<p>Ο συμμετέχων παρέχει εκθέσεις δοκιμών οι οποίες έχουν διενεργηθεί σύμφωνα με τις μεθόδους δοκιμών που ορίζονται στην τελευταία έκδοση του προτύπου Energy Star. Μοντέλα τα οποία έχουν επιλεγεί για το Energy Star και έχουν καταχωριστεί στη βάση δεδομένων του προγράμματος θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Οι καταχωρίσεις του Energy Star στις ΗΠΑ είναι επίσης αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διενεργηθεί δοκιμές σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις ισχύος εισόδου. Προϊόντα που διαθέτουν σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληρούν τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Δήλωση για τον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH: Ο συμμετέχων δηλώνει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH και οι οποίες βρίσκονται σε συγκέντρωση μεγαλύτερη του 0,1 % (κατά βάρος) στο συνολικό προϊόν και σε καθένα από τα ακόλουθα υποσυστήματα: -Πλήρης μητρική πλακέτα (συμπεριλαμβανομένων των CPU, RAM, μονάδων γραφικών)· -Μονάδα οπτικής απεικόνισης (περιλαμβανομένων μονάδων με οπισθοφωτισμό)· -Περιβλήματα και στεφάνες· -Εξωτερικό πληκτρολόγιο, ποντίκι και/ή επιφάνεια αφής (trackpad)· -Εξωτερικά καλώδια εναλλασσόμενου και συνεχούς ρεύματος (συμπεριλαμβανομένων προσαρμογέων και πακέτων μπαταριών.</p>	<p>Ο συμμετέχων παρέχει δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.</p>
<p>Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών: Ο συμμετέχων παρέχει κατ' ελάχιστον εγγύηση δύο ετών η οποία ισχύει από την παράδοση του προϊόντος. Η εγγύηση αυτή καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση και περιλαμβάνει συμφωνία παροχής υπηρεσιών με επιλογή παραλαβής και επιστροφής ή επιτόπου επισκευής. Η εγγύηση εγγυάται ότι τα προϊόντα συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της σύμβασης χωρίς επιπλέον κόστος. Περιλαμβάνεται επίσης η κάλυψη ελαττωμάτων των μπαταριών .</p>	<p>Ο συμμετέχων υποβάλλει γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.</p>

Δυνατότητα επισκευής και αντικατάστασης κατασκευαστικών στοιχείων και μερών:

A) Συνεχής διαθεσιμότητα ανταλλακτικών: Ο συμμετέχων εγγυάται τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, συμπεριλαμβανομένων κατ'ελάχιστον αυτών που ορίζονται στο κριτήριο TS5β), για τρία τουλάχιστον χρόνια από την ημερομηνία αγοράς.

B) Σχεδιασμός με γνώμονα τη δυνατότητα επισκευής:

Εφόσον έχει εφαρμογή, τα ακόλουθα μέρη είναι εύκολα προσβάσιμα και μπορούν να αντικατασταθούν με τη χρήση ευρέως διαθέσιμων εργαλείων, όπως κατσαβίδια, σπάτουλες, λαβίδες ή τσιμπίδες):

Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές: (i) HDD/SSD, (ii) Μνήμη, (iii) Επαναφορτιζόμενη μπαταρία
Οθόνες: (i) Συγκρότημα οθόνης και μονάδες οπισθοφωτισμού υγρών κρυστάλλων (LCD), (ii) Πλακέτες τυπωμένου κυκλώματος ισχύος και ελέγχου, (iii) Βάσεις (δεν συμπεριλαμβάνονται οι ενσωματωμένες στο περίβλημα).

Οι υπολογιστές-ταμπλέτες και οι φορητοί υπολογιστές με αποσπώμενη οθόνη εξαιρούνται όσον αφορά τα μέρη υπολογιστών i) και ii).

Ο συμμετέχων παρέχει σαφείς οδηγίες αποσυναρμολόγησης και επισκευής, ώστε να καταστεί δυνατή η μη καταστρεπτική αποσυναρμολόγηση προϊόντων για τον σκοπό της αντικατάστασης βασικών κατασκευαστικών στοιχείων ή μερών για αναβαθμίσεις ή επισκευές. Οι οδηγίες θα είναι διαθέσιμες σε έντυπη μορφή ή μέσω της ιστοσελίδας του κατασκευαστή.

Γ) Ευκολία αντικατάστασης

επαναφορτιζόμενων μπαταριών: Οι επαναφορτιζόμενες μπαταρίες δεν είναι κολλημένες ή συγκολλημένες σε φορητά προϊόντα. Είναι δυνατή η αντικατάσταση της επαναφορτιζόμενης μπαταρίας από επαγγελματία χρήστη ή πάροχο υπηρεσιών επισκευής. Στις οδηγίες χρήσης ή στον δικτυακό τόπο του κατασκευαστή παρέχονται οδηγίες για τον τρόπο αφαίρεσης των πακέτων επαναφορτιζόμενων μπαταριών.

A) Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση ότι συμβατά ανταλλακτικά, συμπεριλαμβανομένων των επαναφορτιζόμενων μπαταριών (εφόσον έχει εφαρμογή), θα είναι διαθέσιμα στην αναθέτουσα αρχή ή μέσω παρόχου υπηρεσιών. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται.

B) Ο συμμετέχων παρέχει εγχειρίδιο το οποίο περιλαμβάνει αναλυτικό διάγραμμα της συσκευής και στο οποίο απεικονίζονται τα μέρη που μπορούν να προσπελαστούν και να αντικατασταθούν, καθώς και τα απαιτούμενα εργαλεία. Επίσης παρέχεται επιβεβαίωση για τα μέρη που καλύπτονται από συμφωνίες παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εγγύησης. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται.

Γ) Ο συμμετέχων απεικονίζει τον τρόπο τοποθέτησης της μπαταρίας στο προϊόν, τα βήματα που απαιτούνται για την αφαίρεση, καθώς και τις σημάνσεις του καλύμματος. Παρέχεται επίσης αντίγραφο των σχετικών οδηγιών χρήσης. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οπτική εξέταση μιας τυχαίας επιλογής των υπό προμήθεια προϊόντων. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται.

Σήμανση για τα πλαστικά περιβλήματα, τα περικαλύμματα και τις στεφάνες:

Τα εξωτερικά πλαστικά περιβλήματα, τα περικαλύμματα και οι στεφάνες βάρους άνω των 100 γραμμαρίων και εμβαδού επιφανείας άνω των 50 cm² φέρουν σήμανση κατά τα πρότυπα ISO 11469 και ISO 1043-1.

Ο συμμετέχων αναφέρει τα πλαστικά μέρη κατά το βάρος τους, την πολυμερή σύνθεση και τη σήμανση κατά τα πρότυπα ISO 11469 και ISO 1043. Οι διαστάσεις και η θέση της σήμανσης απεικονίζονται οπτικά. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται.

3. Εξοπλισμός απεικόνισης (εκτυπωτές, σαρωτές, πολυμηχανήματα φωτοαντιγραφής, εκτύπωσης και σάρωσης)

Η ομάδα προϊόντων «εξοπλισμός απεικόνισης» περιλαμβάνει προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά για επαγγελματική ή οικιακή χρήση, ή και τα δύο, και των οποίων η λειτουργία είναι μία ή και οι δύο από τις ακόλουθες:

α) παράγουν εκτυπωμένες εικόνες με μορφή έντυπων εγγράφων ή φωτογραφιών μέσω μιας διαδικασίας σήμανσης είτε από ψηφιακές εικόνες, που παρέχονται από μια διεπαφή δικτύου/κάρτας, είτε από έντυπο μέσω διαδικασίας σάρωσης/αντιγραφής,

β) παράγουν ψηφιακές εικόνες από έντυπο μέσω διαδικασίας σάρωσης/αντιγραφής.

Τα κριτήρια δεν καλύπτουν τους ακόλουθους τύπους προϊόντων: συσκευές φαξ, ψηφιακούς πολυγράφους (digital duplicators), συσκευές γραμματοσήμανσης (mailing machines).

Ο εξοπλισμός απεικόνισης μπορεί να ταξινομηθεί ανά τύπο και αυτοί οι διαφορετικοί τύποι περιλαμβάνονται στο πεδίο των κριτηρίων:

- 1. Εκτυπωτής:** Ένα προϊόν του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η παραγωγή χαρτιού από ηλεκτρονική είσοδο. Ένας εκτυπωτής μπορεί να λαμβάνει πληροφορίες από υπολογιστές ενός χρήστη ή σε δίκτυο ή από άλλες συσκευές εισόδου (π.χ. ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές). Αυτός ο ορισμός προορίζεται να καλύψει προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως εκτυπωτές και εκτυπωτές που μπορούν να αναβαθμιστούν στο πεδίο για να ανταποκρίνονται στον ορισμό μιας πολυλειτουργικής συσκευής (πολυμηχανήματα, multifunctional device MFD).
- 2. Φωτοαντιγραφικό μηχάνημα:** Ένα προϊόν του οποίου η μοναδική λειτουργία είναι να παράγει διπλότυπα χαρτιού από πρωτότυπα χαρτιού. Αυτός ο ορισμός προορίζεται να καλύψει προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως φωτοαντιγραφικά και αναβαθμίσιμα ψηφιακά φωτοαντιγραφικά (UDCs).
- 3. Πολυμηχάνημα (MFD):** Ένα προϊόν που εκτελεί δύο ή περισσότερες από τις βασικές λειτουργίες ενός εκτυπωτή, σαρωτή, φωτοαντιγραφικού ή φαξ. Ένα MFD μπορεί να έχει έναν φυσικό ενσωματωμένο παράγοντα μορφής ή μπορεί να αποτελείται από έναν συνδυασμό λειτουργικά ενσωματωμένων στοιχείων. Η λειτουργικότητα αντιγραφής MFD θεωρείται ότι διαφέρει από τη λειτουργία αντιγραφής ευκολίας ενός φύλλου που προσφέρεται μερικές φορές από μηχανήματα φαξ. Αυτός ο ορισμός περιλαμβάνει προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο ως MFD και «προϊόντα πολλαπλών λειτουργιών» (MFP).
- 4. Σαρωτής:** Ένα προϊόν του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η μετατροπή πρωτοτύπων χαρτιού σε ηλεκτρονικές εικόνες που μπορούν να αποθηκευτούν, να επεξεργαστούν, να μετατραπούν ή να μεταδοθούν, κυρίως σε περιβάλλον προσωπικών υπολογιστών. Αυτός ο ορισμός προορίζεται να καλύψει προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως σαρωτές
- 5. Επαγγελματικό προϊόν απεικόνισης:** Εκτυπωτής ή MFD που διατίθεται στο εμπόριο όπως προορίζεται για την παραγωγή παραδοτέων για πώληση, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
  - α) υποστηρίζει χαρτί με βάρος μεγαλύτερο ή ίσο με 141 g/m²,
  - β) με δυνατότητα A3,
  - γ) εάν το προϊόν είναι μονοχρωματικό, μονόχρωμη ταχύτητα προϊόντος ίση ή μεγαλύτερη από 86 ipm,
  - δ) εάν το προϊόν είναι έγχρωμο, έγχρωμη ταχύτητα προϊόντος ίση ή μεγαλύτερη από 50 ipm,
  - ε) ανάλυση εκτύπωσης 600 x 600 κουκκίδες ανά ίντσα ή μεγαλύτερη για κάθε χρώμα,
  - στ) βάρος του βασικού μοντέλου μεγαλύτερο από 180 kg και πέντε από τις ακόλουθες πρόσθετες δυνατότητες για έγχρωμα προϊόντα ή τέσσερα για μονοχρωματικά προϊόντα, που περιλαμβάνονται ως βασικός εξοπλισμός ή ως αξεσουάρ:
    - ζ) χωρητικότητα χαρτιού ίση ή μεγαλύτερη από 8.000 φύλλα
    - η) ψηφιακή μπροστινή πλευρά (DFE)
    - θ) διάτρηση οπών,

ι) τέλεια πρόσδεση ή δέσιμο δακτυλίου (ή παρόμοια, όπως ταινία ή σύρμα, αλλά όχι συρραφή συρραφής)

ια) δυναμική μνήμη τυχαίας προσπέλασης (DRAM) ίση ή μεγαλύτερη από 1.024 MB.

ιβ) πιστοποίηση χρώματος τρίτου μέρους (π.χ. IDEAlliance Digital Press Certification, FOGRA Validation Printing System Certification ή Japan ColourDigital Printing Certification, εάν το προϊόν είναι έγχρωμο) και

ιγ) συμβατό με επικαλυμμένο χαρτιού (coated paper).

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Διαχείριση ποιότητας και περιβαλλοντική διαχείριση	Πιστοποιητικά διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 και συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, WasteElectricalandElectronicEquipment (WEEE)], ((ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών για τουλάχιστον δύο έτη.	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση για τουλάχιστον δύο έτη σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.
Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	Πιστοποίηση EnergyStar, TUV Energy Efficiency ή ισοδύναμη στην αντίστοιχη έκδοση για πολυμηχανήματα, εκτυπωτές, σαρωτές. Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή.
Εκτύπωση και σάρωση διπλής όψης (για πολυμηχανήματα και εκτυπωτές). Ο εξοπλισμός απεικόνισης πρέπει να διαθέτει μονάδα αυτόματης εκτύπωσης /αντιγραφής διπλής όψης.	Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή.

Ο εξοπλισμός απεικόνισης πρέπει να προσφέρει ως τυπικό χαρακτηριστικό την αυτόματη δυνατότητα εκτύπωσης δύο ή περισσότερων σελίδων ενός εγγράφου σε ένα φύλλο χαρτιού.

Ο προσφέρων πρέπει να παρέχει τεκμηρίωση που δηλώνει ότι πληρούται η απαίτηση. Τα προϊόντα που διαθέτουν σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 που πληροί τις αναφερόμενες απαιτήσεις θα θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

4. Λαμπτήρες LED εσωτερικού φωτισμού

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της το 2017.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Οι λαμπτήρες LED (αντικατάστασης για υπάρχουσες εγκαταστάσεις και για νέες και ανακαινισμένες εγκαταστάσεις) θα έχουν φωτεινή απόδοση ισοδύναμη ή μεγαλύτερη από την ελάχιστη απόδοση της ενεργειακής τάξης A.	Ετικέτα λαμπτήρα της οριζόμενης ενεργειακής τάξης ή καλύτερης. Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Θα γίνουν αποδεκτά άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα όπως η δήλωση απόδοσης λαμπτήρα του κατασκευαστή (lumens ανά Watt) και ο υπολογισμός από τον οποίο θα προκύπτει ότι ισοδυναμεί ή υπερβαίνει την ελάχιστη τιμή για την οριζόμενη ενεργειακή τάξη.
Οι λαμπτήρες LED (αντικατάστασης για υπάρχουσες εγκαταστάσεις και για νέες και ανακαινισμένες εγκαταστάσεις) δεν πρέπει να έχουν διάρκεια ζωής μικρότερη από 20000h.	Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Θα γίνονται δεκτά και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα όπως το αποτέλεσμα της δοκιμής διάρκειας ζωής λαμπτήρων σύμφωνα με τη διαδικασία δοκιμών του προτύπου EN 50285.
Απαιτήσεις που αφορούν τη συσκευασία: Απαγορεύεται η χρήση πολυστρωματικών (επικολητών) υλικών και σύνθετων πλαστικών υλών. Όταν χρησιμοποιούνται χαρτοκιβώτια και κυψελωτά χαρτοκιβώτια, πρέπει να είναι κατασκευασμένα κατά 50% από ανακυκλωμένα υλικά. Όταν χρησιμοποιούνται πλαστικές ύλες, αυτές είναι κατασκευασμένες κατά 50% από ανακυκλωμένα υλικά.	Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα θα πρέπει επίσης να γίνονται αποδεκτά, όπως για παράδειγμα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία από τον ανάδοχο ότι πληρούνται οι απαιτήσεις.
Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει οδηγίες όσον αφορά τον τρόπο αντικατάστασης των λαμπτήρων.	Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει γραπτές οδηγίες στην αναθέτουσα αρχή.
Εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης	Πιστοποιητικά συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας.
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.

Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού.	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.

5. Κλιματιστικά μηχανήματα

Η ομάδα προϊόντων «κλιματιστικά μηχανήματα» περιλαμβάνει προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά ως επιτοίχια κλιματιστικά μηχανήματα διαιρούμενου τύπου (split type).

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της το 2017 και κάποια εθνικά κριτήρια.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης	Πιστοποιητικά συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO 14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	<ul style="list-style-type: none"> • Πιστοποιήσεις ενεργειακής κατανάλωσης ENERGYSTAR, TUV Energy Efficiency. • Λειτουργία εξοικονόμησης ενέργειας (πχ. ECO) • Τύπος Inverter με Ενεργειακή Σήμανση: Ενεργειακή Κλάση A+ (μέση εποχή θέρμανσης) (στη θέρμανση) ή ανώτερη και A++ (στην ψύξη) ή ανώτερη
Περιορισμός των επιπέδων επικίνδυνων ουσιών που περιέχονται	Ψυκτικό υγρό: R410A, R32 ή άλλο ψυκτικό μέσο της κατηγορίας των υδρογονανθράκων, που δεν έχει απαγορευθεί η χρήση του.
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.

6. Λιπαντικά

Τα λιπαντικά (ορυκτέλαια/αναγεννημένα ορυκτέλαια ή βιοαποικοδομήσιμα) χρησιμοποιούνται σε κινητήρες για τη μείωση της τριβής, πρόσφυσης, απαγωγή θερμότητας, ελάττωση φθοράς ή διάβρωσης, όταν εφαρμόζονται σε μια επιφάνεια ή εισάγονται ανάμεσα σε δύο επιφάνειες που βρίσκονται σε σχετική κίνηση μεταξύ τους, ή μεταδίδουν μηχανική ισχύ, σύμφωνα με απόφαση (ΕΕ) 2018/1702 της 8ης Νοεμβρίου 2018.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των οδικών μεταφορών και στη συντήρηση δημόσιων χώρων.

A. Αναγεννημένα λιπαντικά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Η ανακύκλωση και η αναγέννηση των χρησιμοποιημένων λιπαντικών θα πρέπει να γίνεται με τη μέθοδο της απόσταξης υπό κενό-υδρογόνωση, εφαρμόζοντας συγχρόνως την οδηγία 2010/75/EC της ΕΕ για χρήση των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών ΒΑΤ (Best Available Techniques/Technology) περί βιομηχανικών εκπομπών.	Τα αναγεννημένα βασικά έλαια οφείλουν να καλύπτουν τις ίδιες προδιαγραφές με τα πρωτογενή βασικά ορυκτέλαια, δηλ. να έχουν τις ίδιες φυσικοχημικές ιδιότητες (π.χ. Ιξώδες, Σημείο Ανάφλεξης, Οσμή, κλπ). Ο προμηθευτής οφείλει να προσκομίσει όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για τις διαδικασίες που ακολουθεί στη παραγωγή των αναγεννημένων λιπαντικών για την αποφυγή και, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, τη μείωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα και το έδαφος, καθώς και για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, ώστε να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος.
Για την εγγύηση της καταλληλότητας του προσφερόμενου λιπαντικού απαιτείται τεχνικός φάκελος της εταιρίας.	Ο τεχνικός φάκελος θα πρέπει να περιέχει όλες τις τεχνικές πληροφορίες για το προσφερόμενο λιπαντικό, και οι οποίες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις του κατασκευαστή του οχήματος /μηχήματος, για τη χρήση του οποίου προορίζονται, όπως συμβαίνει όταν το λιπαντικό που προσφέρεται δεν περιέχει αναγεννημένο έλαιο. Θα αναφέρεται επίσης το ποσοστό του αναγεννημένου ελαίου που περιέχεται στο προσφερόμενο λιπαντικό.
Καταχώρηση των αναγεννημένων βασικών ελαίων σύμφωνα με τον κανονισμό REACH, όπως συμβαίνει και με τα πρωτογενή ορυκτέλαια.	Απαιτείται πιστοποιητικό του Γενικού Χημείου του Κράτους, όπου θα αναφέρεται η ένταση του αναγεννημένου λιπαντικού στον κανονισμό REACH.

Β. Βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά

Ως Βιοαποικοδομήσιμα ορίζονται τα λιπαντικά που πληρούν το κριτήριο 3 της ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ2018/1702 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 8ης Νοεμβρίου 2018 για τον καθορισμό των κριτηρίων απονομής του οικολογικού σήματος της ΕΕ σε λιπαντικά.

Για τα εκτελούμενα στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων έργα (όπως οδικά έργα, λιμενικά έργα, έργα υποδομών, κ.ά.) σε περιοχές που τελούν υπό καθεστώς προστασίας, τα οποία περιλαμβάνουν τη χρήση λιπαντικών ελαίων/ γράσων σε συγκεκριμένα μηχανήματα και υφίσταται κίνδυνος διαρροής τους στο έδαφος, ή στα εσωτερικά, επιφανειακά, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα, απαιτείται η χρήση λιπαντικών που να καλύπτουν τις ελάχιστες προδιαγραφές περιβαλλοντικών κριτηρίων ανά κατηγορία λιπαντικού ελαίου/ γράσου, όπως ορίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία Λιπαντικού	Περιβαλλοντικό κριτήριο αποδοχής πιστοποιημένο από διακριβωμένο εργαστήριο
Υδραυλικά λιπαντικά (Hydraulic oils)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%, οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I*
Βαλβολίνες (Gear Oils & Open Gear Oils)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%
Αξονικά Λιπαντικά Πλοίων (Stern Tube Oils)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%, <ul style="list-style-type: none"> οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I
Υδραυλικά Λιπαντικά Υδρο-Τουρμπινών	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%, οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I
Αλυσοπρίονων (Chainsaw Oil)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%
Λιπαντικών για συμπιεστές και πνευματικά εργαλεία (Compressor Oils)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%
Λιπαντικά για μετασχηματιστές και δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας (Transformer Oils)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>80%
Λιπαντικά για εξωλέμβιες δίχρονες μηχανές (2T-Outboard Engine Oil)	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60% <ul style="list-style-type: none"> οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I
Γράσο	<ul style="list-style-type: none"> Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%

Στις μηχανές θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται αναγεννημένα και/ή βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά, κατά περίπτωση, σε ποσοστά που ορίζονται από την παρούσα.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει διαθέσιμο προϊόν των παραπάνω κατηγοριών που να ικανοποιεί / πληροί τις απαιτήσεις απόδοσης / προδιαγραφών του κατασκευαστή του εξοπλισμού (ακόμη και τις ελάχιστες), προτεραιότητα θα πρέπει να δίνεται στην τήρηση των προδιαγραφών λίπανσης έναντι των απαιτήσεων για βιοαποικοδομησιμότητα του λιπαντικού.

*Ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) αναγνωρίζει τρεις τύπους οικολογικής σήμανσης. Τα οικολογικά σήματα τύπου I είναι αυτά που βασίζονται στα κριτήρια ελέγχου τρίτων οργανισμών με βάση την ανάλυση κύκλου ζωής ενός προϊόντος και απονέμονται από ανεξάρτητους οργανισμούς σε παραγωγούς και κατασκευαστές που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούν πρακτικές και πρώτες ύλες «φιλικές προς το περιβάλλον» με σκοπό τα προϊόντα τους να διαφοροποιηθούν σημαντικά έναντι ανταγωνιστικών προϊόντων στον ίδιο κλάδο

7. Μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)

Η ομάδα προϊόντων «Μεταφορικά μέσα» περιλαμβάνει τα οχήματα και τις υπηρεσίες μεταφοράς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1161 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών. Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για την κατηγορία αυτή θεωρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που θέτει η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161.

Πίνακας 2: Όρια εκπομπών για καθαρά ελαφρά οχήματα

Κατηγορίες οχημάτων	Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025		Από την 1η Ιανουαρίου 2026	
	CO ₂ g/km	RDE εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων ⁽¹⁾ ως ποσοστό των ορίων εκπομπών ⁽²⁾	CO ₂ g/km	RDE εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων ⁽¹⁾ ως ποσοστό των ορίων εκπομπών ⁽²⁾
M ₁	50	80 %	0	α.α.
M ₂	50	80 %	0	α.α.
N ₁	50	80 %	0	α.α.

(¹) Δηλωθείσες μέγιστες τιμές εκπομπών υπό πραγματικές συνθήκες οδήγησης (RDE) σωματιδίων σε αριθμό σωματιδίων (PN) ανά χιλιόμετρο και οξειδίων του αζώτου (NO_x) σε mg/km όπως αναφέρονται στο σημείο 48.2 του πιστοποιητικού συμμόρφωσης, όπως περιγράφεται στο παράρτημα IX της οδηγίας 2007/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*) τόσο για πλήρεις όσο και για αστικές διαδρομές RDE.

(²) Τα ισχύοντα όρια εκπομπών προβλέπονται στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 715/2007 ή στους κανονισμούς που τον διαδέχθηκαν.

(*) Οδηγία 2007/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση πλαισίου για την έγκριση των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους, και των συστημάτων, κατασκευαστικών στοιχείων και χωριστών τεχνικών μονάδων που προορίζονται για τα οχήματα αυτά (Οδηγία — πλαίσιο) (ΕΕ L 263 της 9.10.2007, σ. 1).

8. Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας

Οδικός φωτισμός: Τα κατωτέρω κριτήρια καλύπτουν την προμήθεια εξοπλισμού φωτισμού για:

- οδικό φωτισμό σε νέες εγκαταστάσεις φωτισμού
- τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις φωτισμού
- τοποθέτηση διαφορετικών φωτεινών πηγών ή διατάξεων ελέγχου σε υφιστάμενα φωτιστικά σώματα ή
- απλή αντικατάσταση φωτεινών πηγών, λαμπτήρων ή φωτιστικών σωμάτων με όμοια προϊόντα σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις φωτισμού.

Σύμφωνα με το πρότυπο EN 13201-1, ο όρος «οδικός φωτισμός» αναφέρεται σε σταθερές εγκαταστάσεις φωτισμού που προορίζονται να παρέχουν καλή ορατότητα στους χρήστες εξωτερικών χώρων κυκλοφορίας κατά τις ώρες του σκότους, συμβάλλοντας στην οδική ασφάλεια, τη ροή της κυκλοφορίας και τη δημόσια ασφάλεια.

Εξαιρούνται ρητώς οι εγκαταστάσεις φωτισμού για σήραγγες, σταθμούς διοδίων, διώρυγες και θυροφράγματα, ιδιωτικούς χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, εμπορικούς ή βιομηχανικούς εξωτερικούς χώρους, αθλητικές εγκαταστάσεις, μνημεία και προσόψεις κτιρίων.

Οι κατωτέρω τεχνικοί ορισμοί παρατίθενται ως συνδρομή για την εφαρμογή των κριτηρίων:

- «απόδοση φωτιστικού σώματος»: ο λόγος της φωτεινής ισχύος από το φωτιστικό (σε lumen) προς την κατανάλωση ισχύος (σε Watt).
- «σηματοδότες κυκλοφορίας»: περιλαμβάνονται κόκκινα, κίτρινα και πράσινα φωτεινά σήματα οδικής κυκλοφορίας με διαφράγματα 200 mm και 300 mm, σύμφωνα με το πρότυπο EN 12368. Τα φορητά φωτεινά σήματα αποκλείονται ρητώς.

Γενική απαίτηση αποτελεί η εναρμόνιση με το πρότυπο ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-05-07-02-00:2018 για ιστούς φωτισμού και φωτιστικά σώματα (Β' 4607/2019). Επιπλέον ισχύει η ΤΟΤΕΕ 2018 «Σχεδιασμός και έλεγχος εγκαταστάσεων φωτισμού»

(http://portal.tee.gr/portal/page/portal/SCIENTIFIC_WORK/tech_odigies_totee/totee_odofotismou_Layout%201.pdf).

Ειδικότερα για τους λαμπτήρες τεχνολογίας LED, σύμφωνα με τα παραπάνω, απαιτείται η εναρμόνιση των φωτεινών πηγών και του φωτιστικού με τα πρότυπα LM-80-08 και TM-21-11 (έχουν επικαιροποιηθεί με τα πρότυπα LM-84 και TM-28). Για τύπους λαμπτήρων οι οποίοι δεν αναφέρονται στο πρότυπο ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-05-07-02-00:2018, απαιτείται η εναρμόνιση με τα αντίστοιχα εθνικά ή/και ευρωπαϊκά πρότυπα.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα. Η σειρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αντανακλά κατ' ανάγκη τη σειρά της σπουδαιότητάς τους:

Βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στη διάρκεια του κύκλου ζωής του οδικού φωτισμού	Προτεινόμενη προσέγγιση της ΕΕ για τις ΠΔΣ όσον αφορά τον οδικό φωτισμό
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εκπομπές CO₂ και άλλων αερίων θερμοκηπίου ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος κατά τη χρήση του οδικού φωτισμού. ✓ Εκπομπή αερίων οξίνισης ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος κατά τη χρήση του οδικού φωτισμού. ✓ Περιορισμός της ορατότητας των άστρων λόγω της προς τα άνω εκπεμπόμενης φωτεινής ισχύος από φωτιστικά σώματα χωρίς κάλυμμα και της αντανάκλασης από το έδαφος. ✓ Αποδιοργάνωση της συμπεριφοράς των νυκτόβιων ειδών με δυνητικά δυσμενείς επιπτώσεις για τη βιοποικιλότητα, ιδίως από το κυανό φως. ✓ Μη αποδοτική χρήση πόρων σε περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται αντικατάσταση προϊόντων ή εξαρτημάτων πριν από το τέλος της δηλωμένης διάρκειας ζωής τους λόγω, π.χ., της χρήσης τσιπ LED κατώτερης ποιότητας (και τιμής) και των δυσκολιών στην επισκευή ή λόγω κακής εγκατάστασης. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Προμήθεια φωτιστικών σωμάτων, λαμπτήρων ή φωτεινών πηγών που υπερβαίνουν τις ελάχιστες τιμές απόδοσης για τα φωτιστικά σώματα. ✓ Ενθάρρυνση της χρήσης εξοπλισμού ρύθμισης και μετρήσεων της έντασης φωτισμού προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η κατανάλωση ενέργειας μιας συγκεκριμένης εγκατάστασης φωτισμού μπορεί να βελτιστοποιείται και να παρακολουθείται σε πραγματικό χρόνο. ✓ Επιβολή υποχρέωσης για όλα τα φωτιστικά σώματα να έχουν μηδενικό (0,0) ποσοστό προς τα άνω εκπεμπόμενης φωτεινής ισχύος (Upward Light Output Ratio, RULO) και, συνολικά, διασφάλιση ότι το 97 % του φωτός προσπίπτει προς τα κάτω υπό γωνία 75,5° προς την κατακόρυφο με στόχο τη μείωση της οπτικής όχλησης και της θάμβωσης. ✓ Ενθάρρυνση της υποχρεωτικής ρύθμισης έντασης φωτισμού σε χώρους που αποτελούν αντικείμενο ανησυχίας και θέσπιση ορίων στην αναλογία του κυανού φωτός (δείκτης G) σε λαμπτήρες/φωτιστικά σώματα. ✓ Προμήθεια ανθεκτικού και κατάλληλου εξοπλισμού οδικού φωτισμού με δυνατότητα επισκευής, ο οποίος καλύπτεται από εγγύηση ή εκτεταμένη εγγύηση. ✓ Καθορισμός ελάχιστων απαιτήσεων για τον υπεύθυνο έγκρισης της εγκατάστασης φωτισμού.

Επισημαίνεται ότι ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα στοιχειώδη και αναλυτικά κριτήρια για την απόδοση του φωτιστικού σώματος, για τη θερμοκρασία χρώματος λαμπτήρα/φωτεινής πηγής, καθώς και για τη διάρκεια ζωής των λαμπτήρων/φωτεινών πηγών και φωτιστικών σωμάτων, ανάλογα με την επιλογή σεναρίου σχεδιασμού της εγκατάστασης³⁶.

9. Έπιπλα

Η κατηγορία προϊόντων «έπιπλα» αναφέρεται στα έπιπλα γραφείου και περιλαμβάνει τις ελεύθερες ή εντοιχισμένες μονάδες των οποίων η πρωταρχική λειτουργία είναι η αποθήκευση, τοποθέτηση ή ανάρτηση αντικειμένων και/ή η παροχή επιφανειών όπου οι χρήστες μπορούν να αναπαύονται, να κάθονται, να μελετούν ή να εργάζονται, για χρήση σε εσωτερικούς ή σε εξωτερικούς χώρους.

Τα κριτήρια διακρίνονται σε τρεις ευρείες ενότητες, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης:

Α) υπηρεσίες αναπαλαίωσης υφιστάμενων χρησιμοποιημένων επίπλων,

Β) προμήθεια καινούριων ειδών επίπλωσης

Γ) προμήθεια υπηρεσιών τέλους ζωής των επίπλων.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Α) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αναπαλαίωσης υφιστάμενων χρησιμοποιημένων επίπλων.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Απαιτήσεις αναπαλαίωσης Ο συμμετέχων αναπαλαιώνει τα είδη επίπλωσης που παρέχει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις προβλεπόμενες απαιτήσεις. Ανάλογα με το είδος των επίπλων προς αναπαλαίωση και την κατάσταση των υφιστάμενων επίπλων, η δημόσια αρχή παρέχει όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις εργασίες που πρέπει να διενεργηθούν (λ.χ. επαναψεκασμός των μεταλλικών μερών, επισκευή και/ή επαναφινίρισμα ξύλινων επιφανειών, επανεπένδυση ταπετσαρίας, μετατροπές γραφείων κλπ.).</p>	<p>Ο συμμετέχων παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τις εργασίες αναπαλαίωσης που πρέπει να διενεργηθούν.</p>
<p>Ανθεκτικά καλύμματα ταπετσαρίας (ισχύει μόνο για ταπετσαρισμένα έπιπλα) (Το εν λόγω κριτήριο εφαρμόζεται μόνον όταν οι εργασίες αναπαλαίωσης περιλαμβάνουν την εισαγωγή ή αντικατάσταση καλυμμάτων ταπετσαρίας). Ο συμμετέχων χρησιμοποιεί καλυπτικά υλικά ταπετσαρίας, τα οποία μπορεί να βασίζονται στο δέρμα, σε προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας ή επιχρισμένα υφάσματα.</p>	<p>Τα υλικά ταπετσαρίας που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για υφάσματα, όπως θεσπίζεται στην απόφαση 2014/350/ΕΕ της Επιτροπής ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Διογκωτικά μέσα (ισχύει μόνο για ταπετσαρισμένα έπιπλα) Όπου χρησιμοποιούνται αφρώδη πληρωτικά υλικά σε ταπετσαρίες επίπλων, δεν χρησιμοποιούνται αλογονωμένες οργανικές ενώσεις ως διογκωτικά ή ως βοηθητικά διογκωτικών στην κατασκευή τέτοιων πληρωτικών υλικών.</p>	<p>Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση του κατασκευαστή του αφρώδους υλικού με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν χρησιμοποιούνται οι εν λόγω ουσίες.</p>

<p>Εγγύηση για αναπαλαιωμένα προϊόντα επίπλου</p> <p>Ο συμμετέχων παρέχει κατ' ελάχιστον διετή εγγύηση (και μεγαλύτερης διάρκειας για αντικείμενα μεγαλύτερης αξίας) με έναρξη ισχύος από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος. Η εγγύηση αυτή καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση και περιλαμβάνει συμφωνία παροχής υπηρεσιών με επιλογή παραλαβής και επιστροφής ή επιτόπου επισκευής.</p> <p>Η εγγύηση εγγυάται ότι τα αγαθά συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της σύμβασης χωρίς επιπλέον κόστος.</p>	<p>Ο συμμετέχων παρέχει έγγραφη δήλωση για την προαναφερόμενη εγγύηση.</p> <p>Ο συμμετέχων υποβάλλει αντίγραφο της εγγύησης. Υποβάλλει επίσης δήλωση ότι καλύπτει το κόστος συμμόρφωσης των αγαθών στο πλαίσιο των συμβατικών προδιαγραφών.</p>
---	---

Β) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για συμβάσεις προμήθειας καινούριων επίπλων

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Προμήθεια νόμιμης ξυλείας για την κατασκευή επίπλων</p> <p>Όλες οι ποσότητες ξυλείας που χρησιμοποιούνται για έπιπλα πρέπει να έχουν υλοτομηθεί νομίμως σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 («κανονισμός της ΕΕ για την ξυλεία»).</p> <p>Η ξυλεία ή τα προϊόντα ξυλείας που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 θα πρέπει είτε να καλύπτονται από άδειες FLEGT είτε από σχετικές άδειες ή πιστοποιητικά CITES ή να υπόκεινται σε σύστημα δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζεται από τον συμμετέχοντα, το οποίο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη χώρα υλοτόμησης, το είδος, τις ποσότητες, στοιχεία του προμηθευτή και πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Όταν διαπιστώνεται κίνδυνος παράνομης ξυλείας στην αλυσίδα εφοδιασμού, το σύστημα δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να προσδιορίζει διαδικασίες για τον μετριασμό του κινδύνου.</p>	<p>Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους όσον αφορά τη συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 για το σύνολο ή για προκαθορισμένο υποσύνολο των προϊόντων επίπλου που περιέχουν ξύλο και χρησιμοποιούνται δυνάμει της σύμβασης. Εάν του ζητηθεί, ο ανάδοχος θα πρέπει να παρέχει στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό της ΕΕ για την ξυλεία.</p> <p>Η ξυλεία που καλύπτεται από έγκυρες άδειες FLEGT ή σχετικές άδειες και πιστοποιητικά CITES της ΕΕ θεωρείται ότι έχει υλοτομηθεί νομίμως σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 995/2010. Επίσης γίνονται δεκτές πιστοποιήσεις με βάση τα συστήματα επισήμανσης FSC και PEFC.</p>
<p>Εκπομπές φορμαλδεΐδης από πετάσματα με βάση το ξύλο</p> <p>Οι εκπομπές φορμαλδεΐδης από οποιοδήποτε πέτασμα με βάση το ξύλο, στη μορφή που αυτό χρησιμοποιείται στο προϊόν επίπλου (δηλαδή γυμνό, επιστρωμένο, επενδεδυμένο, καλυμμένο με ξυλόφυλλο), το οποίο κατασκευάστηκε με χρήση ρητινών με βάση τη φορμαλδεΐδη, θα</p>	<p>Πρέπει να παρέχεται δήλωση από τον προμηθευτή πετασμάτων με βάση το ξύλο, στην οποία δηλώνεται ότι τα πετάσματα που παρέχονται συμμορφώνονται με το όριο εκπομπής E1, υποστηριζόμενη από εκθέσεις δοκιμών που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα πρότυπα EN 717-1, EN 717-2 / EN ISO 12460-3 ή EN 120 / EN ISO 12460-59.</p> <p>Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το</p>

<p>πρέπει να είναι ίσες ή χαμηλότερες από τις οριακές τιμές E1 για τις εκπομπές φορμαλδεΐδης, όπως ορίζεται στο παράρτημα Β του EN 13986.</p>	<p>οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Αναφορά υποψήφιας προς αδειοδότηση ουσιών του REACH Ο συμμετέχων δηλώνει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιας προς αδειοδότηση ουσιών του Κανονισμού REACH και οι οποίες βρίσκονται σε συγκέντρωση μεγαλύτερη του 0,1 % (κατά βάρος) στο προϊόν και σε καθένα από τα συστατικά στοιχεία/υλικά αυτού.</p>	<p>Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση στην οποία προσδιορίζει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιας προς αδειοδότηση ουσιών του REACH, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έκδοση του καταλόγου κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.</p>
<p>Διογκωτικά μέσα (ισχύει μόνο για ταπετσαρισμένα έπιπλα) Όπου χρησιμοποιούνται αφρώδη πληρωτικά υλικά σε ταπετσαρίες επίπλων, δεν χρησιμοποιούνται αλογονωμένες οργανικές ενώσεις ως διογκωτικά ή ως βοηθητικά διογκωτικών στην κατασκευή τέτοιων πληρωτικών υλικών.</p>	<p>Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση του κατασκευαστή του αφρώδους πληρωτικού υλικού με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν έχουν χρησιμοποιηθεί οι εν λόγω ενώσεις. Τα ταπετσαρισμένα έπιπλα που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Καταλληλότητα προς χρήση Το προϊόν επίπλου συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που προβλέπονται στις πιο πρόσφατες εκδόσεις των προτύπων EN του ενδεικτικού καταλόγου προτύπων, που ακολουθεί τον παρόν πίνακα, όσον αφορά την ανθεκτικότητα, τις απαιτήσεις διαστάσεων, την ασφάλεια και την αντοχή του προϊόντος: η αναθέτουσα αρχή πρέπει να κάνει αναφορά σε συγκεκριμένα πρότυπα από τον ενδεικτικό κατάλογο ή άλλες πηγές που έχουν τη μεγαλύτερη συνάφεια με τα παρεχόμενα έπιπλα.</p>	<p>Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση συμμόρφωσης με τυχόν σχετικά πρότυπα EN, υποστηριζόμενη από εκθέσεις δοκιμών είτε από τον κατασκευαστή του επίπλου είτε από τους προμηθευτές των συστατικών στοιχείων/υλικών, κατά περίπτωση. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Σχεδιασμός για αποσυναρμολόγηση και επισκευή Ο συμμετέχων παρέχει σαφείς οδηγίες αποσυναρμολόγησης και επισκευής (π.χ. έντυπο ή ηλεκτρονικό αντίγραφο, βίντεο), ώστε να καταστεί δυνατή η μη καταστρεπτική αποσυναρμολόγηση του προϊόντος επίπλου για τον σκοπό της αντικατάστασης συστατικών στοιχείων/μερών.</p>	<p>Ο συμμετέχων παρέχει εγχειρίδιο το οποίο περιλαμβάνει αναλυτικό διάγραμμα του προϊόντος και στο οποίο απεικονίζονται τα μέρη που μπορούν να αφαιρεθούν και να αντικατασταθούν, καθώς και τα απαιτούμενα εργαλεία. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση 2016/1332/ΕΕ της</p>

<p>Οι ενέργειες αποσυναρμολόγησης και αντικατάστασης θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να μπορούν να εκτελεστούν με κοινά και απλά εργαλεία χειρός και ανειδίκευτη εργασία.</p>	<p>Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου I που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Εγγύηση προϊόντος και ανταλλακτικά Ο συμμετέχων παρέχει κατ' ελάχιστον εγγύηση τριών ετών η οποία ισχύει από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος. Η εγγύηση αυτή καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση και περιλαμβάνει συμφωνία παροχής υπηρεσιών με επιλογή παραλαβής και επιστροφής ή επιτόπου επισκευής. Η εγγύηση εγγυάται ότι τα αγαθά συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της σύμβασης χωρίς επιπλέον κόστος. Ο συμμετέχων εγγυάται τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, ή στοιχείων που επιτυγχάνουν ισοδύναμη λειτουργία, για χρονική περίοδο τουλάχιστον τριών ετών από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος επίπλου. Παρέχονται τα στοιχεία επικοινωνίας που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να διευθετηθεί η παράδοση των ανταλλακτικών.</p>	<p>Ο συμμετέχων υποβάλλει έγγραφη δήλωση στην οποία περιγράφεται αναλυτικά η προσφερόμενη περίοδος και αναφέρεται ότι τα αγαθά συμμορφώνονται με τις συμβατικές προδιαγραφές, περιλαμβανομένων όλων των υποδεικνυόμενων χρήσεων. Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση με την οποία βεβαιώνεται ότι θα διατίθενται συμβατά ανταλλακτικά στην αναθέτουσα αρχή ή μέσω παρόχου υπηρεσιών. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO14024 τύπου I που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>

Ενδεικτικός κατάλογος προτύπων επίπλου EN (καταρτίστηκε από την τεχνική επιτροπή CEN/TC 207 για τα έπιπλα).

EN 1021-1: Έπιπλα - Εκτίμηση της αναφλεξιμότητας του ταπετσαρισμένου επίπλου - Μέρος 1: Πηγή ανάφλεξης: καιόμενο τσιγάρο

EN 1021-2: Έπιπλα - Εκτίμηση της αναφλεξιμότητας του ταπετσαρισμένου επίπλου - Μέρος 2: Πηγή ανάφλεξης: ισοδύναμο φλόγας σπύριτρου

Σημείωση: Το πρότυπο EN 1021-2 απαιτεί χαμηλότερο επίπεδο ευφλεκτότητας σε σχέση με το EN 1021-1. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στη χρήση χημικών επιβραδυντικών φλόγας τα οποία μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, την υγεία, την ανθεκτικότητα και την ποιότητα των προϊόντων, και μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του κόστους. Συνεπώς, η δημόσια αρχή θα πρέπει να εξετάζει, ανάλογα με τη σκοπούμενη χρήση και τη θέση των επίπλων, τα επίπεδα ευφλεκτότητας που πρέπει να απαιτήσει.

Έπιπλα γραφείου

EN 527-1: Έπιπλα γραφείου - Τραπέζια εργασίας και γραφεία - Μέρος 1: Διαστάσεις

EN 527-2: Έπιπλα γραφείου - Τραπέζια εργασίας και γραφεία - Μέρος 2: Μηχανικές απαιτήσεις ασφάλειας

EN 1023-2: Έπιπλα γραφείου - Διαχωριστικά χώρου - Μέρος 2: Μηχανικές απαιτήσεις ασφάλειας

EN 1335-1: Έπιπλα γραφείου - Καθίσματα εργασίας γραφείου - Μέρος 1: Διαστάσεις - Προσδιορισμός διαστάσεων

EN 1335-2: Έπιπλα γραφείου - Καθίσματα εργασίας γραφείου - Μέρος 2: Απαιτήσεις ασφάλειας

EN 14073-2: Έπιπλα γραφείου - Έπιπλα αποθήκευσης - Μέρος 2: Απαιτήσεις ασφάλειας

EN 14074: Έπιπλα γραφείου - Τραπέζια και γραφεία και έπιπλα αποθήκευσης - Μέθοδοι δοκιμών για τον προσδιορισμό της αντοχής και της ανθεκτικότητας των κινούμενων μερών (μετά τη δοκιμή, το εξάρτημα δεν πρέπει να έχει υποστεί ζημιές και πρέπει να συνεχίζει να λειτουργεί όπως προβλέπεται).

Έπιπλα καθισμάτων

EN 1022: Οικιακά έπιπλα - Καθίσματα - Προσδιορισμός της ευστάθειας

EN 12520: Έπιπλα - Αντοχή, ανθεκτικότητα και ασφάλεια - Απαιτήσεις για καθίσματα οικιακής χρήσης

EN 12727: Έπιπλα - Στοιχισμένα καθίσματα - Μέθοδοι δοκιμών και απαιτήσεις αντοχής και ανθεκτικότητας

EN 13759: Έπιπλα - Μηχανισμοί λειτουργίας για καθίσματα και καναπέδες-κρεβάτια - Μέθοδοι δοκιμής

EN 14703: Έπιπλα - Σύνδεσμοι για καθίσματα μη οικιακής χρήσης συνδεδεμένα εν σειρά - Απαιτήσεις αντοχής και μέθοδοι δοκιμής

EN 16139: Έπιπλα - Αντοχή, ανθεκτικότητα και ασφάλεια - Απαιτήσεις για καθίσματα μη οικιακής χρήσης

Τραπέζια

EN 15372 Έπιπλα - Αντοχή, ανθεκτικότητα και ασφάλεια - Απαιτήσεις για τραπέζια μη οικιακής χρήσης

Έπιπλα αποθήκευσης

EN 16121: Έπιπλα αποθήκευσης για μη οικιακή χρήση - Απαιτήσεις για την ασφάλεια, αντοχή, ανθεκτικότητα και ευστάθεια

Γ) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για συμβάσεις παροχής υπηρεσιών τέλους ζωής του επίπλου

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Συγκέντρωση και επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων επίπλων</p> <p>Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να περιλαμβάνει στην πρόσκληση υποβολής προσφορών αξιολόγηση της κατάστασης των επίπλων που πρέπει να συγκεντρωθούν, στην οποία μπορεί επίσης να προσδιορίζεται ένας ελάχιστος στόχος επαναχρησιμοποίησης προς επίτευξη (λ.χ. 50 % των παρεχόμενων επίπλων).</p> <p>Οι συμμετέχοντες συγκεντρώνουν τα έπιπλα απευθείας από χώρο που προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή και παρέχουν υπηρεσίες επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης για τα έπιπλα που έχουν φτάσει στο τέλος της διάρκειας ζωής τους.</p> <p>Ο συμμετέχων υποβάλλει περιγραφή του τρόπου με τον οποίο προτίθεται να παρατείνει τη διάρκεια ζωής του επίπλου διαθέτοντάς το για επαναχρησιμοποίηση.</p> <p>Τα είδη επίπλων/τα στοιχεία επίπλων που θεωρείται ότι δεν είναι κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση, και σύμφωνα με τη γνώση της αναθέτουσας αρχής σχετικά με τις κατάλληλες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης της περιοχής, επιλέγεται μία εκ των ακόλουθων επιλογών:</p> <p>Επιλογή α. Τα είδη επίπλων/τα στοιχεία επίπλων που δεν είναι εφικτό να επαναχρησιμοποιηθούν αποσυναρμολογούνται σε ροές υλικών, κατ' ελάχιστον πλαστικά, μέταλλα, υφάσματα και ξύλο, προτού αποσταλούν στις διάφορες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης. Τυχόν εναπομείναντα υλικά αποστέλλονται σε εγκαταστάσεις ανάκτησης της ενέργειας, όταν υπάρχουν τέτοιες εγκαταστάσεις σε επίπεδο περιφέρειας.</p> <p>Επιλογή β. Τα μεταλλικά μέρη από είδη επίπλων/στοιχεία επίπλων που δεν είναι εφικτό να επαναχρησιμοποιηθούν ανακυκλώνονται και τα εναπομείναντα μέρη του προϊόντος</p>	<p>Ο συμμετέχων προσκομίζει αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τις ρυθμίσεις που αφορούν τη συγκέντρωση των επίπλων, καθώς και για τις οδούς επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα στοιχεία όλων των μερών που εμπλέκονται στην επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των επίπλων.</p>

επίπλου αποστέλλονται σε εγκαταστάσεις ανάκτησης της ενέργειας, όταν υπάρχουν τέτοιες εγκαταστάσεις σε επίπεδο περιφέρειας.	
---	--

10. Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας

Τα κριτήρια για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα προϊόντα, στα οποία συγκαταλέγονται τελικά προϊόντα, καθώς και ενδιάμεσα προϊόντα και αξεσουάρ:

- κλωστοϋφαντουργικά είδη ρουχισμού και αξεσουάρ: στολές, ενδύματα εργασίας, μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) και αξεσουάρ, τα οποία αποτελούνται από υφασμένες, μη υφασμένες ή πλεκτές υφαντικές ίνες, σε κατά βάρος αναλογία τουλάχιστον 80 %·
- κλωστοϋφαντουργικά είδη εσωτερικών χώρων: κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα για χρήση σε εσωτερικούς χώρους τα οποία αποτελούνται από υφασμένες, μη υφασμένες ή πλεκτές υφαντικές ίνες, σε κατά βάρος αναλογία τουλάχιστον 80 %. Περιλαμβάνονται κλινοσκεπάσματα, πετσέτες, τραπεζομάντιλα και πετσέτες φαγητού και κουρτίνες.
- κλωστοϋφαντουργικές ίνες, νήματα, υφάσματα και πλεκτά φύλλα: ημικατεργασμένα προϊόντα που προορίζονται για χρήση σε κλωστοϋφαντουργικά είδη ρουχισμού και αξεσουάρ και σε κλωστοϋφαντουργικά είδη εσωτερικών χώρων, συμπεριλαμβανομένων των υφασμάτων για ταπετσαρίες και των υφασμάτων για στρωματοπάνα πριν από την εφαρμογή των υποθεμάτων και τις κατεργασίες που συνδέονται με το τελικό προϊόν·
- στοιχεία χωρίς ίνες: ημικατεργασμένα προϊόντα που πρόκειται να ενσωματωθούν σε κλωστοϋφαντουργικά είδη ρουχισμού και αξεσουάρ και σε κλωστοϋφαντουργικά είδη εσωτερικών χώρων. Περιλαμβάνονται φερμουάρ, κουμπιά και άλλα εξαρτήματα, καθώς και μεμβράνες, επιστρώσεις και πολυστρώσεις που αποτελούν μέρος της δομής των ειδών ρουχισμού ή των κλωστοϋφαντουργικών ειδών εσωτερικών χώρων και μπορεί να έχουν επίσης λειτουργικό σκοπό.

Για τους σκοπούς των κριτηρίων αυτών, στις υφαντικές ίνες συγκαταλέγονται οι φυσικές ίνες, οι συνθετικές ίνες και οι τεχνητές ίνες κυτταρίνης. Το πεδίο των υφαντικών ινών για τις οποίες προβλέπονται κριτήρια ΠΔΣ έχει ως εξής:

- φυσικές ίνες: ίνες από βαμβάκι και άλλες φυσικές κυτταρινούχες ίνες από σπόρους, ίνες από μαλλί και άλλες κερατινούχες ίνες
- συνθετικές ίνες: πολυαμιδικές και πολυεστερικές ίνες
- τεχνητές ίνες κυτταρίνης: Iyocell, modal και βισκόζη.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Ίνες βαμβακιού Τα προϊόντα βαμβακιού που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης πρέπει να έχουν ελάχιστη περιεκτικότητα της τάξης του 20% είτε σε βιολογικό βαμβάκι ή σε βαμβάκι ολοκληρωμένης διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών (ΟΔΕΟ)</p>	<p>Η προέλευση του βαμβακιού και το περιεχόμενο των προϊόντων θα εξακριβώνονται κατά την παράδοση μέσω συστήματος πιστοποίησης τρίτων για την παραγωγή βαμβακιού ΟΔΕΟ ή βιολογικού βαμβακιού, σε συνδυασμό με τεκμηριωμένα αρχεία συναλλαγών που επιτρέπουν την εξακρίβωση και τον εντοπισμό έως το σημείο πιστοποίησης της περιεκτικότητας σε βαμβάκι μεμονωμένων στοιχείων ή παρτίδων προϊόντων.</p>

<p>Μάλλινες ίνες Το κριτήριο αυτό συνιστάται να χρησιμοποιείται μόνο όταν η περιεκτικότητα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων σε μαλλί είναι μεγαλύτερη από 50 %.</p> <p>Οι απορρίψεις λυμάτων από την απολίπανση μαλλιού, είτε άμεσα από την επεξεργασία εντός των εγκαταστάσεων είτε έμμεσα από τηνεπεξεργασία λυμάτων εκτός των εγκαταστάσεων, μετρούμενες σε g COD (χημικώς απαιτούμενο οξυγόνο)/kg μη απολιπασμένου μαλλιού πρέπει να είναι ≤25 g για χονδρό μαλλί ή μαλλί αρνιού και ≤45 g για λεπτό μαλλί.</p>	<p>Κατά την παράδοση των προϊόντων ο προσφέρων θα παράσχει συμμορφούμενα δεδομένα παρακολούθησης σχετικά με τις παρτίδες υπό επεξεργασία από τις οποίες προέρχεται το μαλλί που χρησιμοποιείται κατά την εκτέλεση της σύμβασης.</p> <p>Οι μετρήσεις COD θα σχετίζονται με τη διακινούμενη ποσότητα μαλλιού σε kg στη ροή λυμάτων σε λίτρα από κάθε επεξεργασμένη παρτίδα μαλλιού.</p>
<p>Δήλωση για τον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH Ο προσφέρων πρέπει να δηλώσει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του Κανονισμού REACH και οι οποίες βρίσκονται σε συγκέντρωση μεγαλύτερη του 0,1 % (κατά βάρος) στο τελικό προϊόν.</p>	<p>Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει έγκυρη δήλωση βάσει του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού REACH κατά την παράδοση του τελικού προϊόντος ή προϊόντων. Εάν δηλωθεί η παρουσία ουσιών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών, οι ουσίες αυτές πρέπει να προσδιοριστούν.</p> <p>Τα προϊόντα που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται.</p>
<p>Πρότυπα ανθεκτικότητας Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα πρέπει να πληρούν απαιτήσεις ανθεκτικότητας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεταβολή διαστάσεων [EN ISO 6330 (οικιακή πλύση) ή ισοδύναμο, ή ISO 15797 (βιομηχανικά πλυντήρια ρούχων) ή ισοδύναμο σε συνδυασμό με το EN ISO 5077 ή ισοδύναμο μετά από 3 πλύσεις] : Υφαντά υφάσματα - Βαμβάκι και μείγμα βαμβακιού +/-3,0 % - Μείγμα μαλλιού +/- 2,0 % - Συνθετικές ίνες +/- 2,0 % - Κλινοσκεπάσματα και πετσέτες +/-8,0 % • Αντοχή χρωματισμών στο πλύσιμο [ISO 15797 ή ισοδύναμο σε συνδυασμό με το ISO 105 C06 ή ισοδύναμο]: 3-4 για αλλαγή χρώματος και λέκιασμα • Αντοχή χρωματισμών στον ιδρώτα [ISO 15797 ή ισοδύναμο (κατά περίπτωση) σε συνδυασμό με το ISO 105 E04 (όξινο και αλκαλικό, σύγκριση με ύφασμα πολλών ινών) ή ισοδύναμο]: 3-4 για αλλαγή χρώματος και λέκιασμα, 4 για σκούρα χρώματα (πρότυπο βάθος χρώματος > 1/1) • Αντοχή χρωματισμών σε υγρή τριβή [ISO 15797 ή ισοδύναμο σε συνδυασμό με το ISO 105 X12 ή 	<p>Για κάθε σχέδιο προϊόντος ή είδος ενδύματος εργασίας, ο προσφέρων θα προσκομίζει κατά την παράδοση των προϊόντων εκθέσεις δοκιμών που διενεργήθηκαν.</p> <p>Με τις εκθέσεις θα εξακριβώνεται ότι κάθε τύπος ή μοντέλο προϊόντος πληροί τις καθορισμένες απαιτήσεις ανθεκτικότητας.</p>

<p>ισοδύναμο]: Επίπεδο 2-3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αντοχή στον εφελκυσμό [EN ISO 13934 (μέθοδος αποκόλλησης λωρίδας) ή ισοδύναμο]: 2,0 για <50% βαμβάκι N/(g/m²), 1,8 για 50% βαμβάκι N/(g/m²), Ελάχιστες επιδόσεις 400 N • Αντοχή ραφών [EN ISO 13935 (μέθοδος αποκόλλησης λωρίδας) ή ισοδύναμο.]: 100 N στη διάσπαση	
<p>Επιλογή υφασμάτων για ελαχιστοποίηση της χρήσης ενέργειας κατά το στέγνωμα και το σιδέρωμα (Για κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα που θα πλένονται σε καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση)</p> <p>Το ύφασμα που θα επιλεγεί θα έχει ποσοστό κατακράτησης υγρασίας μετά την κλώση κάτω από 35% και βαθμό λειότητας μετά τη βαφή SA3 για υφάσματα με περιεκτικότητα 50% σε βαμβάκι και SA4 όταν η περιεκτικότητα σε βαμβάκι είναι <50 %.</p>	<p>Κατά την παράδοση των προϊόντων ο προσφέρων θα παράσχει έκθεση δοκιμής η οποία θα αποδεικνύει τις επιδόσεις του υφάσματος ή των υφασμάτων σύμφωνα με τις ακόλουθες μεθόδους:</p> <ul style="list-style-type: none"> · ποσοστό κατακράτησης υγρασίας: διαδικασία πλύσης EN ISO 15797 (ή ισοδύναμο). · ευκολία φροντίδας: όψη μετά την πλύση και το στέγνωμα EN ISO 15487 (ή ισοδύναμο).

11. Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημόσιων χώρων (Καθαρισμός, κηπουρική)

Η κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» περιλαμβάνει τους ακόλουθους δημόσιους χώρους:

- οδοί, δρόμοι και λεωφόροι
- ποδηλατόδρομοι
- πεζόδρομοι, συμπεριλαμβανομένων πεζοδρομίων, υπόγειων διαβάσεων, κλιμάκων, πλατειών κ.λπ.
- τεχνητοί κήποι και πάρκα
- συντριβάνια, λίμνες και τεχνητές λίμνες.

Στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» δεν περιλαμβάνονται:

- φυσικά πάρκα και δάση
- λιμένες, κανάλια, ακτογραμμές κ.λπ.

Στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» δεν περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δραστηριότητες:

- αντικατάσταση οδοστρώματος και αστικού εξοπλισμού
- επισκευή ή αντικατάσταση συστημάτων άρδευσης, συντριβανιών, οδικών πινακίδων, αστικού εξοπλισμού και μηχανολογικού εξοπλισμού (π.χ. πύλες)
- συντήρηση αποχετευτικού συστήματος
- εργασίες βαφής και βαφής εκ νέου.

Οι κατηγορίες που περιλαμβάνονται στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» και οι αντίστοιχοι κωδικοί CPV καλύπτουν τα ακόλουθα:

Κατηγορία 1: «Αγορά προϊόντων και υπηρεσιών καθαρισμού εξωτερικών χώρων»:

- Στα «προϊόντα καθαρισμού εξωτερικών χώρων» περιλαμβάνονται τα εξής: προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσης, υλικά χειμερινής συντήρησης οδών (αφαίρεση χιονιού και πάγου) κωδικός CPV 44113910-7, αντιπαγετικό αλάτι κωδικός CPV 34927100-2, προμήθειες/εξαρτήματα / μηχανικά μέρη, π.χ. βούρτσες, ρολά κ.λπ.

- «Υπηρεσίες καθαρισμού εξωτερικών χώρων»: Οι υπηρεσίες ορίζονται ως ακολούθως και καλύπτονται από τους ακόλουθους κωδικούς CPV: υπηρεσίες καθαρισμού και σάρωσης οδών που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90610000: μηχανική ή χειροκίνητη σάρωση πεζοδρομίων, ποδηλατοδρόμων, οδών (άσφαλτος, οδόστρωμα) και παρόδιας υποδομής (λωρίδα έκτακτης ανάγκης, κράσπεδο, χώροι πρασίνου), υπηρεσίες καθαρισμού κάδων που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90918000: απομάκρυνση απορριμμάτων από το έδαφος, συλλογή απορριμμάτων και διαλογή από τους κάδους, μηχανικός ή χειροκίνητος καθαρισμός με εκτόξευση νερού που αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 42924730, συσκευές καθαρισμού με εκτόξευση νερού υπό πίεση και στον κωδικό 42924740-8 συσκευές καθαρισμού υψηλής πίεσης: καθαρισμός πρόσοψης/επιφάνειας, υπηρεσίες απομάκρυνσης επιτοιχιών παραστάσεων (γκράφιτι) που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90690000: απομάκρυνση γκράφιτι, υπηρεσίες εκχιονισμού που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90620000 και υπηρεσίες καθαρισμού από τον πάγο που αντιστοιχούν στον κωδικό 90630000: απομάκρυνση χιονιού και πάγου από πεζοδρόμια, ποδηλατοδρόμους και οδούς, καθαρισμός συντριβανιών, λιμνών και τεχνητών λιμνών, καθαρισμός έπειτα από φυσικά καιρικά φαινόμενα (όπως καταιγίδες ή ισχυρές βροχοπτώσεις/χιονοπτώσεις).

Κατηγορία 2: «Αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής»:

- Στα «προϊόντα κηπουρικής» περιλαμβάνονται τα εξής: βελτιωτικά εδάφους, καλλωπιστικά φυτά, συστήματα άρδευσης, ζιζανιοκτόνα και φυτοφάρμακα.

- «Υπηρεσίες κηπουρικής»: Οι υπηρεσίες ορίζονται ως ακολούθως και καλύπτονται από τους ακόλουθους κωδικούς CPV: κλάδεμα δένδρων που αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 77341000, κλάδεμα θάμνων που αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 77342000, φύτευση και αντικατάσταση φυτών και δένδρων: αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 77330000, Υπηρεσίες επίδειξης φυτών: 03121100, Ζώντα φυτά, βολβοί, ρίζες και μοσχεύματα: 03440000, Δασοκομικά προϊόντα: 03441000, Διακοσμητικά φυτά, χορτάρια, βρύα και λειχήνες: 03451000, Φυτά: 03451100, Φυτά για φύτευση σε παρτέρια:

03451200, Βολβοί λουλουδιών· 03451300, Θάμνοι· 03452000, Δένδρα· 77314100, Υπηρεσίες χορτοκάλυψης· 77315000, Υπηρεσίες σποράς, λίπανση, καταπολέμηση των ζιζανίων και χρήση φυτοφαρμάκων: αντιστοιχεί εν μέρει στον κωδικό CPV 77312000, Υπηρεσίες εκκαθάρισης από αγριόχορτα, αντικατάσταση χλοοτάπητα, χειροκίνητη & αυτοματοποιημένη άρδευση.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Α) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αγορά προϊόντων και υπηρεσιών καθαρισμού εξωτερικών χώρων με μειωμένο περιβαλλοντικό αντίκτυπο:

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Χρήση προϊόντων καθαρισμού εξωτερικών χώρων με χαμηλές περιβαλλοντικές επιπτώσεις</p> <p>1. Όλα τα προϊόντα καθαρισμού που χρησιμοποιούνται πρέπει να μην έχουν ταξινομηθεί και επισημανθεί ως προϊόντα οξείας τοξικότητας, ειδικής τοξικότητας στα όργανα-στόχους, ως ευαισθητοποιητικά του αναπνευστικού συστήματος ή του δέρματος, ως καρκινογόνα, μεταλλαξιγόνα ή τοξικά για την αναπαραγωγή ούτε ως επικίνδυνα για το περιβάλλον, ή εύφλεκτα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων (στο εξής: κανονισμός CLP), ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οξεία τοξικότητα (Acute Tox.): Acute Tox. 1, Acute Tox. 2, Acute Tox. 3 - Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — επανειλημμένη έκθεση (STOT RE): STOT RE 1 ή 2 - Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — μία εφάπαξ έκθεση (STOT SE): STOT SE 1, 2 ή 3 - Ικανότητα καρκινογένεσης (Carc.): Carc. 1A, Carc. 1B, Carc. 2 - Μεταλλαξιγένεση των γεννητικών κυττάρων (Muta.): Muta. 1A, Muta. 1B, Muta. 2 - Τοξικότητα στο αναπαραγωγικό σύστημα (Repr.): Repr. 1A, Repr. 1B, Repr. 2 - Επικινδυνότητα για το υδάτινο περιβάλλον (Aquatic): Aquatic Acute 1, Aquatic Chronic 1 ή 2 - Ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού (Resp. Sens.): Resp. Sens. 1, 1A ή 1B - Ευαισθητοποίηση του δέρματος (Skin Sens.): Skin Sens. 1, 1A ή 1B <p>2. Τα προϊόντα καθαρισμού πρέπει να συνοδεύονται από τα συνιστώμενα δοσομετρικά συστήματα (π.χ. αντλία, ογκομετρικός κύλινδρος) κατά περίπτωση. Στις πληροφορίες του δελτίου τεχνικών δεδομένων του δοσομετρικού συστήματος πρέπει να προσδιορίζεται η δόση και η διάταξη διανομής.</p>	<p>1. Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει δήλωση συμμόρφωσης με το παρόν κριτήριο, συνοδευόμενη από τα δελτία δεδομένων ασφάλειας υλικού. Προϊόντα τα οποία έχουν λάβει σχετικό οικολογικό σήμα ISO τύπου I που καλύπτει τις ίδιες απαιτήσεις θα θεωρούνται συμμορφούμενα.</p> <p>2. Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει δήλωση συμμόρφωσης με το παρόν κριτήριο, συνοδευόμενη από τα δελτία τεχνικών δεδομένων.</p>

Αποπαγωγικά προϊόντα και προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να διασφαλίζει ότι τα αποπαγωγικά προϊόντα και προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού που πρόκειται να παρασχεθούν είναι κατάλληλα για τη συντήρηση δημόσιων χώρων (π.χ. οδοί, πεζοδρόμια, ράμπες πρόσβασης αυτοκινήτων και άλλοι δημοτικοί χώροι πρόσβασης).

Αποπαγωγικά προϊόντα και προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού που είναι ειδικά σχεδιασμένα για χρήση σε άλλες εφαρμογές, π.χ. στους διαδρόμους αερολιμένων, δεν καλύπτονται από τα παρακάτω.

1. Τα αποπαγωγικά προϊόντα και τα προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού πρέπει να περιέχουν ιόν χλωρίου (Cl-) σε ποσοστό μικρότερο του 1 %.

2. Τα αποπαγωγικά προϊόντα και τα προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού πρέπει να μην έχουν ταξινομηθεί και επισημανθεί ως προϊόντα οξείας τοξικότητας, ειδικής τοξικότητας στα όργανα-στόχους, ως διαβρωτικά μετάλλων, ως ευαισθητοποιητικά του αναπνευστικού συστήματος ή του δέρματος, ως καρκινογόνα, μεταλλαξιγόνα ή τοξικά για την αναπαραγωγή ούτε ως επικίνδυνα για το περιβάλλον, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων (στο εξής: κανονισμός CLP), ως εξής:

- Οξεία τοξικότητα (Acute Tox.): Acute Tox. 1, Acute Tox. 2, Acute Tox. 3
- Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — επανειλημμένη έκθεση (STOT RE): STOT RE 1 ή 2
- Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — μία εφάπαξ έκθεση (STOT SE): STOT SE 1, 2 ή 3
- Ικανότητα καρκινογένεσης (Carc.): Carc. 1A, Carc. 1B, Carc. 2
- Μεταλλαξιγένεση των γεννητικών κυττάρων (Muta.): Muta. 1A, Muta. 1B, Muta. 2
- Τοξικότητα στο αναπαραγωγικό σύστημα (Repr.): Repr. 1A, Repr. 1B, Repr. 2
- Επικινδυνότητα για το υδάτινο περιβάλλον (Aquatic): Aquatic Acute 1, Aquatic Chronic 1 ή 2, Aquatic Chronic 3
- Ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού (Resp. Sens.): Resp. Sens. 1, 1A ή 1B
- Ευαισθητοποίηση του δέρματος (Skin Sens.): Skin Sens. 1, 1A ή 1B

Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει στοιχεία (δελτίο δεδομένων ασφάλειας υλικού και ποσότητα) των προϊόντων που θα παρασχεθούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Προϊόντα που έχουν λάβει οικολογικό σήμα ISO τύπου I που καλύπτει τις ίδιες ειδικές απαιτήσεις θεωρούνται συμμορφούμενα.

Β) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής με μειωμένη χρησιμοποίηση πόρων και ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Καλλωπιστικά φυτά Προκειμένου να μειωθεί η κατανάλωση νερού και λιπασμάτων, τα αγοραζόμενα καλλωπιστικά φυτά θα πρέπει να είναι φυτικά είδη κατάλληλα για τις τοπικές συνθήκες καλλιέργειας (π.χ. οξύτητα του εδάφους, μέση βροχόπτωση, διακύμανση της θερμοκρασίας κατά τη διάρκεια του έτους κ.λπ.). Η τοπική αρχή οφείλει να παρέχει κατάλογο των φυτικών ειδών που προσδιορίζονται ως κατάλληλα για τις τοπικές συνθήκες καλλιέργειας.</p>	<p>Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει πληροφορίες (ονομασία και ποσότητα) σχετικά με τα καλλωπιστικά φυτά που θα αγοραστούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης.</p>
<p>Χωροκατακτητικά ξένα είδη Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στα ιθαγενή φυτικά είδη της περιοχής. Εάν φυτευτούν ξένα είδη, πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν θα μετατραπούν σε χωροκατακτητικά είδη και να ληφθούν υπόψη οι τοπικές ή εθνικές πολιτικές για τον έλεγχο των χωροκατακτητικών ξένων ειδών καθώς και οι ευρωπαϊκές πολιτικές για τα χωροκατακτητικά ξένα είδη [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014]. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τοπικοί ή εθνικοί κατάλογοι χωροκατακτητικών ειδών, καθώς και ο ενωσιακός κατάλογος των χωροκατακτητικών ξένων ειδών που περιλαμβάνεται στον κανονισμό αριθ. 1143/2014.</p>	<p>Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει πληροφορίες (ονομασία) σχετικά με τα καλλωπιστικά φυτά που θα αγοραστούν.</p>
<p>Οργανικά συστατικά των βελτιωτικών εδάφους και του εδαφοκαλύμματος Τα ακόλουθα υλικά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως οργανικά συστατικά τελικού προϊόντος: – τύρφη· – υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από το οργανικό κλάσμα των μεικτών αστικών οικιακών αποβλήτων το οποίο έχει διαχωριστεί με μηχανική, φυσικοχημική, βιολογική και/ή μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία· – υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από λάσπη η οποία προέρχεται από την επεξεργασία των αστικών λυμάτων και από λάσπη που προέρχεται από τη χαρτοβιομηχανία· – υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από ζωικά υποπροϊόντα της κατηγορίας 1 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009.</p>	<p>Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν στοιχεία για την αναλυτική σύνθεση του προϊόντος, την προέλευση της οργανικής ύλης, καθώς και δήλωση συμμόρφωσης με τις ανωτέρω απαιτήσεις. Προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα σύμφωνα με την απόφαση 2015/2099/ΕΚ1 της Επιτροπής ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I που ικανοποιεί τα αναφερόμενα κριτήρια θα θεωρούνται συμμορφούμενα. Θα γίνεται επίσης αποδεκτό κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμής από ανεξάρτητο φορέα.</p>
<p>Επικίνδυνες ουσίες (βαρέα μέταλλα) σε βελτιωτικά εδάφους Η περιεκτικότητα του τελικού προϊόντος ή συστατικού στα ακόλουθα στοιχεία δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τιμές που</p>	<p>Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν τις σχετικές εκθέσεις δοκιμών (EN 13650 ή ισοδύναμο, EN 16175 ή ισοδύναμο για τον Hg) που</p>

<p>αναφέρονται κατωτέρω, υπολογιζόμενες επί ξηρού βάρους (ΞΒ) του προϊόντος:</p> <p>Κάδμιο (Cd): 1,5 mg/kg (ΞΒ) Χρώμιο ολικό (Cr): 100 mg/kg (ΞΒ) Χαλκός (Cu): 200 mg/kg (ΞΒ) Υδράργυρος (Hg): 1 mg/kg (ΞΒ) Νικέλιο (Ni): 50 mg/kg (ΞΒ) Μόλυβδος (Pb): 120 mg/kg (ΞΒ) Ψευδάργυρος (Zn): 600 mg/kg (ΞΒ)</p>	<p>καταδεικνύουν ότι πληρούται το ανωτέρω κριτήριο.</p> <p>Προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα σύμφωνα με την απόφαση 2015/2099/ΕΚ της Επιτροπής ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I που ικανοποιεί τα αναφερόμενα κριτήρια θα θεωρούνται συμμορφούμενα.</p> <p>Θα γίνεται επίσης αποδεκτό κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμής από ανεξάρτητο φορέα.</p>
<p>Διαχείριση αποβλήτων κατά την παροχή υπηρεσιών κηπουρικής</p> <p>Τα απόβλητα που παράγονται κατά την παροχή υπηρεσιών κηπουρικής πρέπει να συλλέγονται χωριστά και να υποβάλλονται σε διαχείριση ως εξής (η αναθέτουσα αρχή μπορεί / θα πρέπει να περιορίζει τις επιλογές διαχείρισης σύμφωνα με τις τοπικές συνθήκες):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Όλα τα οργανικά απόβλητα (ξερά φύλλα, κλάδεμα, χόρτα) πρέπει να λιπασματοποιούνται επιτόπου, στις εγκαταστάσεις της εταιρείας ή μέσω ανάθεσης της πρακτικής αυτής σε επιχείρηση επεξεργασίας αποβλήτων. • Τα οργανικά απόβλητα ξύλου από κλαδιά κ.λπ. πρέπει να τεμαχίζονται επιτόπου ή στις εγκαταστάσεις της εταιρείας και να χρησιμοποιούνται για την κάλυψη του εδάφους στις συμφωνημένες περιοχές. <p>Τα απορρίμματα συσκευασίας πρέπει να διαχωρίζονται στις υφιστάμενες κατηγορίες αστικών αποβλήτων και να μεταφέρονται από εξουσιοδοτημένους φορείς εκμετάλλευσης αποβλήτων σε κέντρο ανακύκλωσης εγκεκριμένο από τις τοπικές αρχές για τον χειρισμό και την επεξεργασία των διαφόρων κατηγοριών αποβλήτων (χαρτί, πλαστικό κ.λπ.). Ωστόσο, τα απορρίμματα συσκευασίας επικίνδυνων ουσιών, όπως προϊόντα φυτοπροστασίας, πρέπει να απορρίπτονται με ασφάλεια σε εγκεκριμένα σημεία συλλογής ή μέσω εξουσιοδοτημένης εταιρείας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για περαιτέρω επεξεργασία.</p> <p>Πρέπει να τηρούνται αρχεία της διαχείρισης των αποβλήτων που παράγονται στο πλαίσιο των εργασιών κηπουρικής, τα οποία πρέπει επίσης να τίθενται στη διάθεση της αναθέτουσας αρχής για λόγους εξακρίβωσης.</p>	<p>Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν αναλυτική περιγραφή των απαιτούμενων εργασιών και διαδικασιών.</p> <p>Πρέπει να τηρούνται αρχεία της διαχείρισης των αποβλήτων που παράγονται στο πλαίσιο των εργασιών κηπουρικής, τα οποία πρέπει επίσης να τίθενται στη διάθεση της αναθέτουσας αρχής για λόγους εξακρίβωσης. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να ορίσει κανόνες για κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.</p>

12. Υποδομές διαχείρισης λυμάτων

Η κατηγορία αυτή αφορά στον προγραμματισμό, στη μελέτη, στην κατασκευή, στη λειτουργία και στον παροπλισμό των δικτύων αποχέτευσης, καθώς και των σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ύλους που ορίζονται ως εξής:

Συστήματα/δίκτυα αποχέτευσης που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή και τη μεταφορά οικιακών λυμάτων, λυμάτων βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων και ιδρυμάτων, και τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν δίκτυο αγωγών, λεκάνες συγκράτησης και αντλιοστάσια.

Επεξεργασία λυμάτων είναι η διαδικασία απομάκρυνσης των ρυπογόνων ουσιών από τα οικιακά, βιομηχανικά και εμπορικά λύματα. Η επεξεργασία λυμάτων μπορεί, εν γένει, να περιλαμβάνει τα εξής τέσσερα στάδια:

- *Πρωτοβάθμια επεξεργασία*, η οποία κατά κανόνα περιλαμβάνει τη διαλογή, την απομάκρυνση αδρανών υλικών και λιπών, και την καθίζηση αιωρούμενων στερεών υλικών. Τα υλικά που καθιζάνουν και τα υλικά που επιπλέουν απομακρύνονται και το υγρό που απομένει μπορεί να απορριφθεί ή να υποβληθεί σε δευτεροβάθμια επεξεργασία.
- *Δευτεροβάθμια επεξεργασία*, κατά την οποία απομακρύνεται η διαλυμένη και αιωρούμενη βιολογική ύλη, συμπεριλαμβανομένης της οργανικής ύλης.
- *Τριτοβάθμια επεξεργασία*, κατά την οποία αφαιρούνται το άζωτο και ο φώσφορος και η οποία μπορεί να περιλαμβάνει τόσο βιολογικές όσο και χημικές διεργασίες. Στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας επεξεργασίας ενδέχεται να απαιτείται διαδικασία διαχωρισμού για την απομάκρυνση των μικροοργανισμών από τα επεξεργασμένα ύδατα πριν από την απόρριψη ή την πρόσθετη επεξεργασία.
- *Πρόσθετη επεξεργασία*, η οποία έπεται των διεργασιών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας επεξεργασίας. Χρησιμοποιείται όταν η πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επεξεργασία δεν μπορούν να επιτύχουν όλους τους απαιτούμενους στόχους. Ο σκοπός της πρόσθετης επεξεργασίας, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι η απομάκρυνση επιπλέον αζώτου ή φωσφόρου ή, όπου απαιτείται, η απομάκρυνση παθογόνων οργανισμών και/ή συγκεκριμένων επικίνδυνων ουσιών.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζουν τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα. Η σειρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αντανακλά κατ' ανάγκην τη σειρά της σπουδαιότητάς τους.

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	➔ Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης
Κατανάλωση ενέργειας ιδίως τη φάση λειτουργίας, η οποία συντελεί στην εκπομπή αερίων θερμοκηπίου.	Αγορά εξοπλισμού με υψηλή ενεργειακή απόδοση.
	Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των μονάδων παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας.
	Πρωώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
Έκλυση θρεπτικών ουσιών με τα επεξεργασμένα λύματα.	Αγορά εξοπλισμού με υψηλή αποδοτικότητα επεξεργασίας.
Έκλυση παθογόνων οργανισμών και / ή επικίνδυνων ουσιών με τα επεξεργασμένα λύματα.	

Εκπομπές από την αποτέφρωση ιλύος	Αγορά εξοπλισμού με υψηλή αποδοτικότητα επεξεργασίας καυσαερίων.
Κατανάλωση ύδατος	Παροχή κινήτρων για μείωση της κατανάλωσης ύδατος.
	Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων και της χρήσης γκρίζου νερού/όμβριων υδάτων.

13. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ)

Ο υγειονομικός ΗΗΕ περιλαμβάνει εξοπλισμό υψηλής και χαμηλής τάσης. Καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο φροντίδας που αναφέρεται στο άρθρο 1.2 της οδηγίας 93/42/ΕΟΚ περί ιατροτεχνολογικών προϊόντων. Η οδηγία περί ιατροτεχνολογικών προϊόντων περιλαμβάνει ιατροτεχνολογικά προϊόντα που προορίζονται, παραδείγματος χάριν, για την πρόληψη, τη διάγνωση, την παρακολούθηση της θεραπείας, την ανακούφιση και την αποκατάσταση. Κατά το πρότυπο EN IEC 60601-1, ο όρος «ιατροτεχνολογικός ηλεκτρικός εξοπλισμός» ορίζεται ως εξής:

- Ιατροτεχνολογικός ηλεκτρικός εξοπλισμός εφοδιασμένος με μία μόνο σύνδεση σε συγκεκριμένη ηλεκτρική παροχή (στατικός εξοπλισμός) που προορίζεται για τη διάγνωση, τη νοσηλεία ή την παρακολούθηση του ασθενούς που τελεί υπό ιατρική επίβλεψη, και ο οποίος έρχεται σε σωματική και ηλεκτρική επαφή με τον ασθενή και/ή μεταφέρει ενέργεια προς ή από τον ασθενή και/ή ανιχνεύει την εν λόγω μεταφορά ενέργειας προς ή από τον ασθενή. Ο εξοπλισμός περιλαμβάνει εξαρτήματα που ορίζονται από τον κατασκευαστή ως απαραίτητα για την κανονική χρήση του εξοπλισμού.

- Κινητός ιατροτεχνολογικός ηλεκτρικός εξοπλισμός που προορίζεται για μεταφορά από το ένα σημείο στο άλλο μεταξύ των περιόδων χρήσης, ο οποίος στηρίζεται σε δικούς του τροχούς ή άλλες αντίστοιχες διατάξεις.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα. Η σειρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αντανακλά κατ' ανάγκην τη σειρά της σπουδαιότητάς τους:

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης
Κατανάλωση ενέργειας κατά τη φάση της χρήσης (πχ. Εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου και ατμοσφαιρική ρύπανση κατά την παραγωγή ενέργειας)	Αγορά ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού.
	Αγορά εξοπλισμού που διαθέτει κατάσταση χαμηλής κατανάλωσης ρεύματος.
	Αγορά εξοπλισμού με μετρητική διάταξη.
	Διασφάλιση της κατάλληλης και ενεργειακά αποδοτικής λειτουργίας του εξοπλισμού μέσω αξιολόγησης των αναγκών και παροχή κατάρτισης για την ενεργειακή απόδοση.
Κατανάλωση νερού κατά τη φάση της χρήσης: συσκευές αιμοκάθαρσης, απολύμανσης (λειψυδρία).	Αγορά εξοπλισμού αιμοκάθαρσης και απολύμανσης που διασφαλίζει την αποδοτική χρήση του νερού.
Κατανάλωση αερίου κατά τη φάση της χρήσης: εξοπλισμός αναισθησίας (πχ εκπομπές αερίων θερμοκηπίου)	Αγορά εξοπλισμού αναισθησίας χαμηλής ροής.

Χρήση ψυκτικών υγρών σε ιατρικούς καταψύκτες (υπερθέρμανση του πλανήτη, καταστροφή του όζοντος)	Αγορά ιατρικών καταψυκτών που περιέχουν ψυκτικά υγρά με μειωμένο δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη (GWP).
Χρήση υλικών (Ανεπάρκεια πόρων)	Διάρκεια ζωής προϊόντος.
Περιεκτικότητα σε επικίνδυνες χημικές ουσίες.	Αγορά εξοπλισμού από προμηθευτές που διαθέτουν συστήματα διαχείρισης χημικών ουσιών.

14. Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση

Η κατηγορία αυτή καλύπτει τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων για τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη συντήρηση οδών.

Η **οδός** ορίζεται ως εξής:

«Δίαυλος επικοινωνίας (οδόστρωμα) ανοικτός στη δημόσια κυκλοφορία, που προορίζεται κυρίως για τη χρήση οδικών μηχανοκίνητων οχημάτων, ο οποίος χρησιμοποιεί μια άλλη σταθεροποιημένη βάση από αυτή των σιδηροδρομικών γραμμών ή λωρίδων διαδρόμου απογείωσης/προσγείωσης» (Eurostat, 2009)

Η **κατασκευή οδού** ορίζεται ως εξής:

«Η προετοιμασία και η κατασκευή οδού με χρήση υλικών, συμπεριλαμβανομένων συνδετικών από αδρανή και ασφαλικών και υδραυλικών συνδετικών και προσθέτων που χρησιμοποιούνται για την υπόβαση, τη στρώση βάσης και τις επιφανειακές στρώσεις της οδού»

Η **συντήρηση οδού** ορίζεται ως εξής:

«όλες οι εργασίες που πραγματοποιούνται για τη συντήρηση και την αποκατάσταση της συντηρησιμότητας και του επιπέδου λειτουργίας οδών (λεξικό ορολογίας για οδικά δίκτυα και μεταφορές PIARC), με τις ακόλουθες δύο υποκατηγορίες:

- Η **συντήρηση ρουτίνας** ορίζεται ως εξής:

«όλες οι εργασίες που μπορούν να προγραμματίζονται σε περιοδική βάση με σκοπό τη διατήρηση ικανοποιητικού επιπέδου εξυπηρέτησης, το οποίο προσεγγίζει στον μέγιστο δυνατό βαθμό την αρχική κατάσταση, σύμφωνα με την κατηγορία στην οποία έχει ταξινομηθεί η οδός» (λεξικό ορολογίας για οδικά δίκτυα και μεταφορές PIARC)

- Η **προληπτική συντήρηση** και η **αποκατάσταση** ορίζονται ως εξής:

«οι εργασίες που εκτελούνται για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της συντηρησιμότητας, καθώς και για την επέκταση της λειτουργικής διάρκειας ζωής μιας υφιστάμενης οδού» (λεξικό ορολογίας για οδικά δίκτυα και μεταφορές PIARC).

Η προληπτική συντήρηση εφαρμόζεται συνήθως σε οδοστρώματα που βρίσκονται σε καλή κατάσταση και έχουν σημαντική εναπομείνασα λειτουργική διάρκεια ζωής, χωρίς σημαντική μεταβολή της δομικής ικανότητας, ενώ η αποκατάσταση πραγματοποιείται όταν η δομική ικανότητα της υφιστάμενης εγκατάστασης έχει υποβαθμιστεί.

Η **ανακατασκευή οδού** ορίζεται ως εξής:

«οι εργασίες που εκτελούνται για την αναβάθμιση του δικτύου ή την αντικατάσταση ολόκληρου του οδικού τμήματος» (CEDR 2013). Από άποψη σύναψης σύμβασης, αυτό το στάδιο είναι παρεμφερές με το στάδιο της κατασκευής και, συνεπώς, αποτελεί αντικείμενο ειδικής πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Οι οδοί κατασκευάζονται σε στρώματα. Μπορούν να εντοπιστούν τρεις βασικοί τύποι κατασκευής οδού: εύκαμπτα οδοστρώματα, άκαμπτα οδοστρώματα και ημιάκαμπτα οδοστρώματα (Sherwood, 2001).

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης
Αντίσταση κύλισης που οφείλεται στην αλληλεπίδραση οδοστρώματος – οχημάτων και σχετική κατανάλωση καυσίμων και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά το στάδιο χρήσης μιας οδού.	Σχεδιασμός και κατασκευή για την επίτευξη χαμηλής αντίστασης κύλισης (σύμφωνα με τεχνικά αποδεκτές παραμέτρους αφαλείας) και χαμηλού επιπέδου σχετικής κατανάλωσης καυσίμων και εκπομπών σε αυτοκινητόδρομους και λεωφόρους μέσω της βελτιστοποίησης της μακροϋφής [μετράται ως μέσο βάθος προφίλ (MPD)] και της παρακολούθησης της κατά το στάδιο της χρήσης της οδού.
Εξάντληση φυσικών πόρων, ενσωματωμένη ενέργεια και εκπομπές που συνδέονται με την κατασκευή και τη μεταφορά δομικών υλικών μιας οδού.	Σχεδιασμός και καθορισμός προδιαγραφών για τη μείωση των ενσωματωμένων επιπτώσεων και της χρήσης πόρων που συνδέονται με τα δομικά υλικά.
Υλικά και έδαφος εκσκαφής, συμπεριλαμβανομένου του επιφανειακού εδάφους, κατά τη διάρκεια εγκατάστασης εργοταξίου, χωματουργικών εργασιών και επίγειων εργασιών. Κατασκευή και κατεδάφιση της οδού.	Σχεδιασμός, καθορισμός προδιαγραφών και διαχείριση εργοταξίου για τη μεγιστοποίηση της επιτόπιας επαναχρησιμοποίησης των υλικών και του εδάφους εκσκαφής (συμπεριλαμβανομένου του επιφανειακού εδάφους), τη μεγιστοποίηση της επαναχρησιμοποίησης / ανακύκλωσης των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΚΚ), καθώς και των αποβλήτων από άλλες βιομηχανικές διαδικασίες, και τη χρήση δομικών υλικών με υψηλό ανακυκλωμένο ή επαναχρησιμοποιήσιμο περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένων των υποπροϊόντων.
Εκπομπές θορύβου από την κατασκευή, τη χρήση και τη συντήρηση της οδού.	Καθορισμός προσεγγίσεων για χαμηλότερες εκπομπές θορύβου (συμπεριλαμβανομένων λύσεων που βασίζονται στη φύση) κατά το στάδιο της κατασκευής, της χρήσης και της συντήρησης της οδού.
Ανθεκτικότητα των επιφανειακών στρώσεων του οδοστρώματος. Βελτιστοποίηση της στρατηγικής συντήρησης για τη διασφάλιση των επιθυμητών επιδόσεων όσον αφορά την αντίσταση κύλισης, την ανθεκτικότητα και τη μείωση του θορύβου.	Αύξηση της ανθεκτικότητας των υλικών και μείωση των αναγκών συντήρησης. Στρατηγικές συντήρησης και αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένου σχεδίου παρακολούθησης και σχεδίου συντήρησης.
Συμφόρηση λόγω εργασιών κατασκευής και συντήρησης.	Σχέδιο μετριασμού της κυκλοφοριακής συμφόρησης, συμπεριλαμβανομένων λύσεων, όπως εναλλακτικές οδοί, λωρίδες εναλλασσόμενης κατεύθυνσης και λωρίδες έκτακτης ανάγκης, το οποίο αξιολογείται με ανάλυση κόστους κύκλου ζωής.
Μόλυνση των υδάτων κατά τη διάρκεια της	Εισαγωγή εξαρτημάτων ελέγχου μόλυνσης των

<p>κατασκευής οδού και κατά το στάδιο της χρήσης. Συμβολή των οδοστρωμάτων στην πλημμύριση. Κατακερματισμός του οικοτόπου και κίνδυνοι για τη χλωρίδα και την πανίδα κατά το στάδιο χρήσης της οδού.</p>	<p>υδάτων και εξαρτημάτων ικανότητας συγκράτησης των ομβρίων υδάτων, συμπεριλαμβανομένων ήπων μεθόδων (πχ λύσεις που βρίσκονται στη φύση) στο σύστημα αποστράγγισης, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου δημιουργίας οικοτόπου, κυρίως με στόχο τον περιορισμό της απορροής στα συστήματα αποστράγγισης ομβρίων υδάτων και της συνολικής ποσότητας των υδάτων, που εισέρχεται στα τοπικά συστήματα αποστράγγισης ομβρίων υδάτων ή των επιφανειακών υδάτων, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των ζημιών που σχετίζονται με πλημμύρες.</p>
--	---

15. Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση

Η κατηγορία αυτή αφορά στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων για κτίρια γραφείων, συμπεριλαμβανομένων του σχεδιασμού, της εγκατάστασης του εργοταξίου, της κατασκευής, της εξυπηρέτησης και της συνεχούς διαχείρισης των εν λόγω κτιρίων. Για τους σκοπούς των κριτηρίων, η ομάδα προϊόντων «κτίρια γραφείων» περιλαμβάνει κτίρια στα οποία διενεργούνται κυρίως διοικητικές, γραφειοκρατικές δραστηριότητες και δραστηριότητες γραφείου. Επίσης, το κτίριο γραφείων ορίζεται ως εξής:

«Κτίριο του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η παροχή χώρου για διοικητικές, οικονομικές, επαγγελματικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες εξυπηρέτησης πελατών. Ο χώρος του γραφείου πρέπει να αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο μέρος της συνολικής ακαθάριστης έκτασης του κτιρίου. Το κτίριο μπορεί να περιλαμβάνει επίσης άλλα είδη χώρων, όπως αίθουσες συνεδριάσεων, αίθουσες εκπαίδευσης, εγκαταστάσεις προσωπικού ή αίθουσες τεχνικών εγκαταστάσεων.»

Τα κτίρια που απαρτίζονται από γραφεία θα εμπίπτουν στις ειδικές κατηγορίες χρήσης βάσει σχεδιασμού των κρατών μελών. Ο ορισμός του «μεγαλύτερου μέρους» μπορεί να διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, αλλά γενικά αντιστοιχεί σε ποσοστό 50-80% του κτιρίου. Τα κριτήρια για τις ΠΔΣ δεν καλύπτουν χώρους στάθμευσης εκτός του φυσικού αποτυπώματος ή της περιμέτρου του κτιρίου. Οι ανακαινίσεις μεγάλης κλίμακας κτιρίων γραφείων εμπίπτουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής των κριτηρίων. Οι εν λόγω ανακαινίσεις ορίζονται στην οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (2010/31/ΕΕ) ως περιπτώσεις κατά τις οποίες:

α) η συνολική δαπάνη της ανακαίνισης που αφορά το κέλυφος του κτιρίου ή τα τεχνικά συστήματά του υπερβαίνει το 25% της αξίας του κτιρίου, εξαιρουμένης της αξίας του οικοπέδου επί του οποίου έχει κατασκευαστεί το κτίριο· ή

β) υφίσταται ανακαίνιση άνω του 25% της επιφάνειας του κελύφους του κτιρίου.

Τα κριτήρια για αυτή την κατηγορία περιέχουν συστάσεις που εφαρμόζονται τόσο στην ανακαίνιση υπαρχόντων κτιρίων όσο και στην κατασκευή νέων.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020) . Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης
Κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας και σχετικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τη χρήση του κτιρίου και τις μετακινήσεις προς και από το κτίριο.	<p>Σχεδιασμός και κατασκευή για την επίτευξη επιδόσεων υψηλής ενεργειακής απόδοσης και χαμηλών σχετικών εκπομπών CO₂.</p> <p>Εγκατάσταση τεχνολογιών υψηλής απόδοσης και ανανεώσιμης ενέργειας που χρησιμοποιούν τις ειδικές ευκαιρίες που προσφέρει η τοποθεσία για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO₂.</p>
Εξάντληση φυσικών πόρων, ενσωματωμένη ενέργεια και εκπομπές που συνδέονται με την κατασκευή και τη μεταφορά δομικών υλικών.	Σχεδιασμός και καθορισμός προδιαγραφών για τη μείωση των ενσωματωμένων επιπτώσεων και της χρήσης πόρων που συνδέονται με δομικά υλικά.

<p>Παραγωγή αποβλήτων κατά την εγκατάσταση του εργοταξίου, την κατασκευή, τη χρήση και την κατεδάφιση του κτιρίου.</p>	<p>Σχεδιασμός, καθορισμός προδιαγραφών και διαχείριση εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδάφισης και για τη χρήση δομικών υλικών ή προϊόντων με υψηλό ανακυκλωμένο ή επαναχρησιμοποιημένο περιεχόμενο.</p>
<p>Επιδείνωση της ποιότητας του αέρα των εσωτερικών χώρων λόγω εκπομπών επικίνδυνων ουσιών από δομικά προϊόντα και της πρόσληψης σωματιδιακής ρύπανσης από το εξωτερικό περιβάλλον.</p>	<p>Καθορισμός προδιαγραφών διαρρύθμισης και φινιρισμάτων, που ελαχιστοποιούν τις επικίνδυνες εκπομπές στον αέρα εσωτερικών χώρων.</p> <p>Σχεδιασμός του αερισμού ώστε να εξασφαλίζεται υγιεινός αέρας και να ελαχιστοποιείται η πρόσληψη ατμοσφαιρικής ρύπανσης από το εξωτερικό περιβάλλον.</p>
<p>Ρύπανση του τοπικού περιβάλλοντος και επιδείνωση της ποιότητας του αέρα τοπικά λόγω εκπομπών από οχήματα, τα οποία χρησιμοποιούνται για τις μετακινήσεις προς και από το κτίριο.</p>	<p>Εφαρμογή σχεδίων μετακίνησης του προσωπικού για τη μείωση της χρήσης καυσίμων για τις μεταφορές και των εκπομπών CO₂, συμπεριλαμβανομένης υποδομής για την υποστήριξη των ηλεκτρικών οχημάτων και της ποδηλασίας.</p>
<p>Κατανάλωση ύδατος κατά τη χρήση του κτιρίου.</p>	<p>Καθορισμός προδιαγραφών και εγκατάσταση τεχνολογιών εξοικονόμησης υδάτων.</p>
<p>Κατανάλωση ενέργειας, κατανάλωση ύδατος και παραγωγή αποβλήτων.</p>	<p>Εγκατάσταση φυσικών και ηλεκτρονικών συστημάτων για την υποστήριξη της συνεχούς ελαχιστοποίησης της χρήσης ενέργειας, της χρήσης υδάτων και της παραγωγής αποβλήτων από τους διαχειριστές των εγκαταστάσεων και τους ενοίκους.</p>

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2021

Οι Υπουργοί

Ανάπτυξης και Επενδύσεων

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

